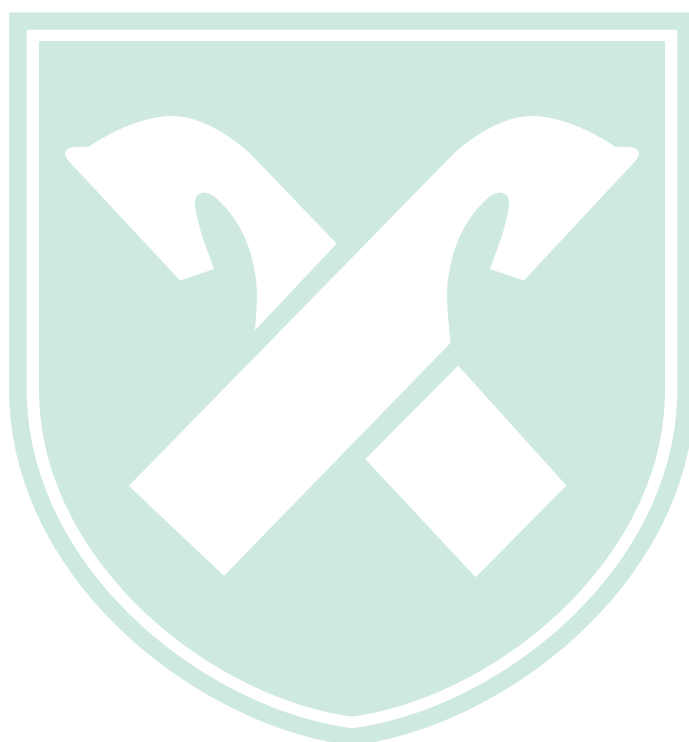

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA CONCORDIA AGRO

Spis treści

Skorowidz	3
Rozdział I Postanowienia wspólne dla wszystkich rodzajów ubezpieczeń	5
Rozdział II Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego, obowiązkowe ubezpieczenie budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych	9
Rozdział III Dobrowolne ubezpieczenie mienia od ognia i innych zdarzeń losowych	10
Rozdział IV Dobrowolne ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	12
Rozdział V Dobrowolne ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej	13
Rozdział VI Dobrowolne ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków	14
Klauzula szczególna nr 1 Budynki rolnicze Plus	15
Klauzula szczególna nr 2 Moje Gospodarstwo	16
Klauzula szczególna nr 3 Ubezpieczenie Agro Dom	16
Załączniki	18
Załącznik nr I Minimalne wymogi zabezpieczenia mienia przed kradzieżą z włamaniem	18
Załącznik nr II Tabela rodzajów oraz określonych procentowo uszkodzeń na zdrowiu	18
Załącznik nr III Klauzule dodatkowe	26

- Klientowi przysługuje prawo do składania reklamacji dotyczących usług świadczonych przez Ubezpieczyciela.
- Poprzez reklamację rozumie się każde wystąpienie Klienta lub jego pełnomocnika, zawierające zastrzeżenia dotyczące działalności wykonywanej przez Ubezpieczyciela lub świadczonych przez Ubezpieczyciela usług.
- Klientem zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym jest:
 - osoba fizyczna będąca Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, Uposażonym lub Uprawnionym z Umowy ubezpieczenia;
 - osoba fizyczna dochodząca roszczeń na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 392 j.t.), w tym również od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego lub Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.
- Zgodnie z przyjętymi przez Ubezpieczyciela zasadami dotyczącymi reklamacji Klientem jest również podmiot inny niż osoba fizyczna będący Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, Uposażonym lub Uprawnionym z Umowy ubezpieczenia.
- Reklamacja może zostać złożona przez Klienta lub jego pełnomocnika:
 - osobiście w siedzibie Ubezpieczyciela, w Oddziałach i u agentów ubezpieczeniowych działających w imieniu Ubezpieczyciela;
 - pisemnie na adres Ubezpieczyciela:
ul. S. Małachowskiego 10, 61-129 Poznań;
 - telefonicznie pod numerem telefonu **61 858 48 00;**
 - jak również za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: **skargi@concordiaubezpieczenia.pl.**
- Ubezpieczyciel udzieli odpowiedzi na złożoną reklamację bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie do 30 dni od daty jej otrzymania.
- W uzasadnionych przypadkach termin do udzielenia odpowiedzi może zostać wydłużony do 60 dni (w odniesieniu do reklamacji składanych przez osoby fizyczne) lub do 90 dni (w odniesieniu do reklamacji składanych przez podmioty inne niż osoby fizyczne). Jednakże w razie zaistnienia takiej sytuacji, Klient jest uprzednio informowany o wystąpieniu okoliczności, które wymagają dodatkowych ustaleń i stanowią przyczynę udzielenia odpowiedzi w terminie późniejszym.
- Odpowiedź na złożoną reklamację jest udzielana Klientowi w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji. Na wniosek Klienta odpowiedź na złożoną reklamację może zostać udzielona pocztą elektroniczną.
- Spory związane z usługami świadczonymi przez Ubezpieczyciela mogą być rozstrzygane:
 - w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego, o którym mowa w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym;
 - przez sąd powszechny, którego właściwość ustalona będzie zgodnie z właściwymi przepisami prawa (przepisami Kodeksu postępowania cywilnego, ustawy regulującej wykonywanie działalności ubezpieczeniowej lub ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych).
- Ponadto, Klient będący osobą fizyczną ma możliwość uzyskania bezpłatnej pomocy prawnej korzystając z usług:
 - Rzecznika Finansowego (www.rf.gov.pl);
 - Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta – w odniesieniu do tych Klientów, którzy zawarli z Ubezpieczycielem umowę ubezpieczenia (www.uokik.gov.pl).
- Właściwym dla Ubezpieczyciela organem nadzoru jest Komisja Nadzoru Finansowego z siedzibą w Warszawie, Plac Powstańców Warszawy 1.
- Ubezpieczyciel na żądanie składającego reklamację potwierdza fakt jej złożenia pisemnie lub w inny uzgodniony z nim sposób.

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA CONCORDIA AGRO

Wykaz postanowień umownych – zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie sposobu sporządzania informacji zamieszczanych we wzorcach umów:

Concordia Agro

	Postanowienia wspólne dla wszystkich ubezpieczeń	Postanowienia dotyczące ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych	Postanowienia dotyczące ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	Postanowienia dotyczące ubezpieczenia dobrowolnego OC	Postanowienia dotyczące ubezpieczenia NNW
1. Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń					
Przedmiot ubezpieczenia	Rozdział I § 3	Rozdział III § 29	Rozdział IV § 43	Rozdział V § 55	Rozdział VI § 65
Zakres ubezpieczenia	Rozdział I § 1 ust. 2	Rozdział III § 30	Rozdział IV § 44	Rozdział V § 56, § 57, § 58	Rozdział VI § 66
2. Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia					
Wyłączenia odpowiedzialności	Rozdział I § 4	Rozdział III § 31, § 32, § 33	Rozdział IV § 45, § 46, § 47	Rozdział V § 59	Rozdział VI § 66 ust. 2 pkt 2), § 68 ust. 3 pkt 9) i 10)
Ograniczenia odpowiedzialności (w tym udziały własne, franszyzy, limity, niedoubezpieczenie)	brak	Rozdział III § 31 ust. 4, § 41, § 42 ust. 2	Rozdział IV § 45, § 50, § 54 ust. 2	Rozdział V § 59 ust. 3	Rozdział VI § 68
Obowiązki Ubezpieczającego/ Ubezpieczonego i konsekwencje ich niewykonania	Rozdział I § 5 ust. 2 do 4, § 9, § 14, § 15, § 16, § 17, § 24	Rozdział III § 34	brak	Rozdział V § 62, § 63, § 64	Rozdział VI § 70
Suma ubezpieczenia/ suma gwarancyjna	Rozdział I § 13	Rozdział III § 35	Rozdział IV § 48	Rozdział V § 61	Rozdział VI § 69

Jeżeli Klient zdecydował się na rozszerzenie zakresu ubezpieczenia o klauzule dodatkowe – niezbędne jest zapoznanie się z zapisami warunków dotyczącymi klauzul dodatkowych w zależności od wybranego zakresu ubezpieczenia.

Oznaczenie klauzuli	Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia
Klauzula szczególna nr 1 Budynki rolnicze Plus	§ 2; § 3	§ 2 ust. 5, § 3 ust. 2 oraz zobacz wyłączenia i ograniczenia w Rozdziale III w tabeli powyżej
Klauzula szczególna nr 2 Moje Gospodarstwo	§ 2; § 3	zobacz wyłączenia i ograniczenia w Rozdziałach III i IV w tabeli powyżej
Klauzula szczególna nr 3 Ubezpieczenie Agro Dom	§ 2; § 3; § 4	§ 5, § 7 oraz zobacz wyłączenia i ograniczenia w Rozdziałach II, III, IV w tabeli powyżej

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA CONCORDIA AGRO

Klauzule mające zastosowanie do dobrowolnego ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych do których zaliczamy wymienione poniżej:	§ 1	
Klauzula OG1 Ubezpieczenia ryzyka przepięcia	pkt 1	pkt 2, 3, 4
Klauzula OG2A Ubezpieczenia ryzyka wandalizmu	pkt 1	pkt 2, 3, 4, 5
Klauzula OG4A Ubezpieczenia ryzyka rozmrożenia środków obrotowych (-18°C)	pkt 1, 2	pkt 3, 4, 5
Klauzula OG4B Ubezpieczenia ryzyka rozmrożenia środków obrotowych (-4°C)	pkt 1, 2	pkt 3, 4, 5
Klauzula OG8 Ubezpieczenie szkód w mieniu znajdującym się na placach składowych	pkt 1	pkt 2, 3, 4
Klauzula OG10 Automatycznego pokrycia mienia	pkt 1, 2	pkt 3, 4, 5
Klauzula OG11C Klauzula zwiększenia sum ubezpieczenia ziemiopłodów (sierpień-październik)	pkt 1, 3	pkt 2
Klauzula OG12 Leeway	Klauzula OG12	Klauzula OG12
Klauzula OG17 Ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od porażenia prądem	pkt 1	pkt 2
Klauzula OG 18 Klauzula Ubezpieczenia mienia związanego z wylęgiem drobiu, chowem drobiu lub zwierząt futerkowych w ramach działów specjalnych produkcji rolnej	pkt 1	pkt 2
Klauzula OG19 Ubezpieczenia mienia związanego z produkcją grzybów i grzybni	pkt 1	pkt 2
Klauzula OG20 Ubezpieczenia paliw napędowych	pkt 1	pkt 2
Klauzula OG21 Ubezpieczenia słomy, siana, traw energetycznych składowanych w budynkach	pkt 1	pkt 2, 3, 4
Klauzula OG22 Klauzula Ubezpieczenia mienia od zalania	pkt 1	pkt 2, 3, 4, 5
Klauzula OG23 Klauzula Ubezpieczenia odnawialnych źródeł energii	pkt 1, 2, 4, 5, 6, 7	pkt 3, 8
Klauzula OG24 Klauzula ubezpieczenia różnicy pomiędzy ceną nabycia/kosztom wytworzenia a ceną sprzedaży	pkt 1	pkt 2, 3, 4
Klauzula OG30 Klauzula Ubezpieczenia szyb i innych przedmiotów od stłuczenia	pkt 1, 2, 3, 5, 6	pkt 4, 7
Klauzule mające zastosowanie do dobrowolnego ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku wymienione poniżej:	§ 2	
Klauzula KR2 Ubezpieczenia zewnętrznych elementów stałych budynków i budowli	pkt 1, 2	pkt 3, 4
Klauzula KR8 Ubezpieczenia szkód w mieniu znajdującym się na placach składowych	pkt 1	pkt 2, 3
Klauzula KR24 Klauzula ubezpieczenia różnicy pomiędzy ceną nabycia/kosztom wytworzenia a ceną sprzedaży	pkt 1	pkt 2, 3

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA WSPÓLNE DLA WSZYSTKICH RODZAJÓW UBEZPIECZEŃ

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia CONCORDIA AGRO, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia, zawieranych przez CONCORDIĘ POLSKA Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, zwane dalej CONCORDIA, z osobami fizycznymi, w tym także prowadzącymi działalność gospodarczą, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi, mającymi zdolność do czynności prawnych, zwanymi dalej **Ubezpieczającymi**.
2. Umowa ubezpieczenia, zwana dalej w treści niniejszych OWU „Umowa”, może obejmować:
 - a) obowiązkowe ubezpieczenie **budynków** wchodzących w skład **gospodarstwa rolnego** od ognia i innych zdarzeń losowych (**obowiązkowe ubezpieczenie budynków rolniczych**),
 - b) obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej **rolników** z tytułu posiadania **gospodarstwa rolnego** (**obowiązkowe ubezpieczenie OC rolników**),
 - c) dobrowolne ubezpieczenie mienia od ognia i innych zdarzeń losowych,
 - d) dobrowolne ubezpieczenie mienia od **kradzieży z włamaniem i rabunku**,
 - e) dobrowolne ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym,
 - f) dobrowolne ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w związku z prowadzeniem **gospodarstwa rolnego** (OC rolnika PLUS),
 - g) dobrowolne ubezpieczenie następstw **nieszczęśliwych wypadków**.
3. Umowa ubezpieczenia może regulować prawa i obowiązki stron w sposób odmienny od OWU. Wprowadzenie do Umowy ubezpieczenia takich postanowień wymaga ich przyjęcia przez obie strony Umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
4. Użyte w niniejszych OWU wyrażenia i zwroty należy rozumieć w taki sposób, w jaki są one definiowane w niniejszych OWU.
5. Postanowienia Rozdziału I OWU mają zastosowanie do wszystkich ubezpieczeń, których dotyczy Umowa. Pozostałe rozdziały OWU regulują kwestie związane z danym rodzajem ubezpieczenia i mogą zawierać postanowienia szczególne, mające pierwszeństwo stosowania przed postanowieniami Rozdziału I.
6. Do Umowy ubezpieczenia mogą zostać również wprowadzone klauzule dodatkowe stanowiące załącznik do niniejszych OWU, zawierające postanowienia szczególne w stosunku do postanowień OWU.

DEFINICJE

§ 2

Terminom użytym w niniejszych OWU nadaje się następujące znaczenie:

- 1) **akty terroryzmu lub sabotażu** – nielegalne działania lub akcje organizowane z pobudek ideologicznych, politycznych, religijnych, indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko osobom lub obiektom w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności lub dezorganizacji życia publicznego przy użyciu przemocy, albo skierowane przeciw społeczeństwu z zamiarem jego zastraszenia dla osiągnięcia celów politycznych lub społecznych;
 - 2) **amatorskie uprawianie sportu** – działania, które nie są połączone z jakimkolwiek czerpaniem dochodu, polegające na treningach odbywających się nie częściej niż 2 razy w tygodniu w określonej dyscyplinie sportu, przy możliwym udziale w amatorskich rozgrywkach sportowych, imprezach sportowych, bez przynależności do klubów i sportowych (w tym uczelnianych), związków i innych organizacji zrzeszających osoby uprawiające sport, chyba że organizacje te zrzeszają wyłącznie amatorów lub miłośników. Definicja ta obejmuje również formy aktywności fizycznej organizowanej dla dzieci w wieku szkolnym do 15 roku życia, jeśli aktywność ta nie odbywa się częściej, niż 2 razy w tygodniu w danej dyscyplinie sportu;
 - 3) **budowla** – trwałe związany z gruntem obiekt budowlany inny niż **budynek**, wraz z instalacjami i urządzeniami, stanowiący całość techniczną i użytkową;
 - 4) **budynek** – obiekt budowlany, który jest trwałe związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach, wraz z wbudowanymi instalacjami, urządzeniami technicznymi, stanowiący całość techniczną i użytkową;
 - 5) **budynek mieszkalny** – budynek służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, zamieszkiwany i użytkowany przez **Ubezpieczonego** wraz z garażem stanowiącym część **budynku mieszkalnego** oraz pomieszczeniami przynależnymi; za **budynek mieszkalny** uważa się również **budynek** przeznaczony do czasowego zamieszkania w ramach prowadzonej **działalności agroturystycznej**;
 - 6) **budynek (budowla) niepalny** – budynek spełniający warunki konstrukcji I klasy palności bezpieczeństwa ogniowego, tj. **budynek**, którego ściany zewnętrzne są wykonane z materiałów niepalnych, mający pokrycie dachowe z materiału niepalnego lub niezapalnego. Do **budynków** I klasy palności należą w szczególności **budynki** o ścianach zewnętrznych z cegły, pustaków, kamienia i pokryciu dachowym z blachy, dachówki, eternitu, łupka kamiennego, jak również **budynki** o ścianach monolitycznych, z wielkiej płyty, z elementów wielkoblukowych, o konstrukcji szkieletowej stalowej lub żelbetowej z wypełnieniem, których ściany zewnętrzne wykonane są z materiałów niepalnych (dopuszczalna jest płyta warstwowa wyłącznie wypełniona wełną mineralną), mające pokrycie dachowe z materiału niepalnego lub niezapalnego (dopuszczalna jest papa, o ile pozostałe elementy dachu są niepalne lub niezapalne);
 - 7) **budynek (budowla) palny** – budynek, którego ściany zewnętrzne bądź pokrycie dachowe wykonane są z innych materiałów niż określone dla **budynku** (lub **budowli**) **niepalnego**. W szczególności za materiał palny uważa się drewno, tzw. płyty oborniczne, czyli płyty warstwowe wypełnione styropianem, pianką poliuretanową lub materiałem innym niż wełna mineralna;
 - 8) **budynek rolniczy** – budynek wchodzący w skład **gospodarstwa rolnego** w rozumieniu **ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK**;
 - 9) **dane** – informacje nadające się do bezpośredniego przetworzenia przez elektroniczne systemy przetwarzania danych, zgromadzone poza jednostką centralną komputera, tj.:
 - a) **dane** ze zbiorów **danych**,
 - b) system operacyjny i **dane** wchodzące w jego skład,
 - c) licencyjne, standardowe programy pochodzące z produkcji seryjnej,
 - d) aplikacje pochodzące z produkcji jednostkowej (wytworzone na podstawie oprogramowania licencyjnego);
 - 10) **deszcz nawalny** – deszcz o sile natężenia co najmniej 4 według skali stosowanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMI GW). Wystąpienie takiego zjawiska powinno zostać przez IMI GW potwierdzone. Gdy nie istnieje możliwość uzyskania opinii IMI GW, CONCORDIA może stwierdzić fakt wystąpienia **deszczu nawalnego** na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru **szkód** w miejscu ubezpieczenia bądź w bezpośrednim sąsiedztwie;
 - 11) **dewastacja** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez **osoby trzecie**, związane z usiłowaniem lub dokonaniem **kradzieży z włamaniem** lub **rabunku**;
 - 12) **dym i sadza** – zawiesina cząsteczek w gazie, będąca bezpośrednim skutkiem spalania, która nagle wydobyła się ze znajdujących się w miejscu ubezpieczenia **urządzeń** (eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi, przy sprawnym funkcjonowaniu **urządzeń** wentylacyjnych i oddymiających), lub powstała w wyniku **pożaru** poza miejscem ubezpieczenia i dotarła do ubezpieczonego mienia;
 - 13) **działalność agroturystyczna** – działalność prowadzona przez **Ubezpieczonego** polegająca na wynajmie nie więcej niż 5 pokoi gościnnych w **budynkach** mieszkalnych w **gospodarstwie rolnym**, będącym w posiadaniu **Ubezpieczonego**, osobom przebywającym na wypoczynku, sprzedaży posiłków domowych oraz na świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów, o ile działalność ta została zgłoszona w Urzędzie Gminy;
 - 14) **działy specjalne produkcji rolnej** – działalność rolnicza określona na podstawie Ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 roku poz. 361, z późn. zm.);
 - 15) **franszyza integralna** – ustalona w Umowie wartość, do wysokości której **Ubezpieczony** ponosi skutki każdej **szkody**; jeżeli jednak wartość **szkody** przekroczy tą wartość, wtedy CONCORDIA wypłaca całe należne odszkodowanie;
 - 16) **franszyza redukcyjna** – ustalona w Umowie procentowa lub kwotowa wartość, pomniejszająca wysokość wypłaconego odszkodowania, w każdym przypadku wystąpienia **szkody**, objętej ochroną ubezpieczeniową;
 - 17) **gospodarstwo rolne** – obszar użytków rolnych, gruntów pod stawami oraz sklasyfikowanych jako użytki rolne gruntów pod zabudowaniami, przekraczający łącznie powierzchnię 1,0 hektara, jeżeli podlega on w całości lub części opodatkowaniu podatkiem rolnym, a także obszar takich użytków i gruntów, niezależnie od jego powierzchni, jeżeli jest prowadzona na nim produkcja rolna, stanowiąca dział specjalny w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych;
 - 18) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
 - 19) **huk ponadźwiękowy** – działanie fali uderzeniowej wywołanej przez samolot podczas przekraczania prędkości dźwięku;
 - 20) **huragan** – wiatr o prędkości 17,5 m/sek. lub wyższej, wyrządzający masowe **szkody**. Wystąpienie takiego wiatru powinno być potwierdzone przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMI GW). Jeżeli nie istnieje możliwość uzyskania takiego potwierdzenia, uznaje się – świadcząco o działaniu **huraganu** – stan faktyczny i rozmiar **szkód** w miejscu, w którym one powstały lub w bezpośrednim sąsiedztwie. Pojedyncze **szkody** są traktowane jako
- wynik działania **huraganu** tylko wtedy, gdy w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono ślady **huraganu** lub też rodzaj i rozmiary **szkody** świadczą o jego wystąpieniu;
- 21) **katastrofa budowlana** – niezamierzone, gwałtowne zniszczenie **budynku** lub **budowli** lub ich części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów **urządzeń** formujących, ścianek szczytowych i obudowy wykopów, o którym zostały powiadomione podmioty określone w art. 75 ust. 1 Prawa budowlanego. Za **katastrofę budowlaną** nie uznaje się:
 - a) uszkodzenia elementu wbudowanego w **budynek** lub **budowlę**, nadającego się do naprawy lub wymiany,
 - b) uszkodzenia lub zniszczenia **urządzeń** mechanicznych i elektronicznych stanowiących funkcjonalną i integralną część **budynku**,
 - c) awarii instalacji;
 - 22) **kradzież z włamaniem** – dokonanie albo usiłowanie zaboru mienia z **lokalu**, **budynku** lub **placu składowego**, zabezpieczonych zgodnie z Załącznikiem nr 1 do niniejszych OWU:
 - a) po uprzednim usunięciu siłą przez sprawcę zabezpieczeń lub otworzeniu wejścia do **lokalu** przy użyciu narzędzi, albo podrobionego lub dopasowanego klucza, bądź klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek włamania do innego **lokalu** lub w wyniku **rabunku**,
 - b) przez sprawcę, który ukrył się w **lokalu** przed jego zamknięciem, jeśli pozostawił ślady mogące służyć jako dowód jego potajemnego ukrycia,
 - c) przez sprawcę, który pokonał zabezpieczenia **placu składowego** bez usunięcia tych zabezpieczeń, także bez pomocy narzędzi, jeśli wskazują na to dowody potwierdzające sposób pokonania zabezpieczeń;
 - 23) **kradzież zwykła** – zabór mienia w celu przywłaszczenia, niespełniającego warunków wymaganych dla uznania go za **kradzież z włamaniem**;
 - 24) **lawina** – gwałtowne zsuwanie lub staczanie się ze stoków górskich mas śniegu, lodu lub kamieni;
 - 25) **lokal** – przestrzeń wydzielona trwałymi ścianami (przegrodami), stanowiąca funkcjonalną lub gospodarczą całość, służąca zaspokojeniu potrzeb **Ubezpieczonego**, użytkowana na mocy posiadanego przez niego tytułu prawnego, składająca się z jednego lub większej liczby pomieszczeń;
 - 26) **lokaut** – zmierzające do określonego celu, zaplanowane, czasowe wykluczenie z czynności pracowniczych grupy **pracowników** stanowiącej co najmniej 10% ogółu zatrudnionych w danym miejscu ubezpieczenia, lecz nie mniej niż 20 osób;
 - 27) **maszyny, urządzenia, wyposażenie** – niebędące stałymi elementami lub ruchomościami domowymi rodzaje mechanizmów lub zespoły elementów oraz przyrządy wykorzystywane przez **Ubezpieczonego** w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, w szczególności: poidla, dojarki, niezwiązane trwałe z budynkiem zagrody dla zwierząt, agregaty prądotwórcze, sortowniki, paszociągi, systemy pojenia, schładzalniki, zbiorniki mleka, nagrzewnice. Z niniejszej definicji wyłącza się pojazdy mechaniczne, przyczepy, naczepy, ciągniki rolnicze, taboro kolejowe, statki powietrzne i wodne oraz maszyny, urządzenia i narzędzia ciągnięte przez pojazd, które podczas transportu poruszają się na własnych kołach;
 - 28) **materiały i zapasy** – stanowiące własność **Ubezpieczonego** i związane z funkcjonowaniem **gospodarstwa rolnego**, niebędące **ziemiopłodami** lub **zwierzętami gospodarskimi**:
 - a) wytworzone lub przetworzone produkty gotowe,
 - b) znajdujące się w toku produkcji półprodukty,
 - c) pasze,
 - d) odżywki dla **zwierząt gospodarskich**,
 - e) nasiona na siew i sadzeniaki,
 - f) nawozy sztuczne i środki ochrony roślin,
 - g) opakowania,
 - h) części zamienne do **maszyn** i sprzętu rolniczego,
 - i) materiały opałowe i budowlane;
 - 29) **mienie pracownicze** – mienie ruchome będące własnością **pracowników Ubezpieczonego**, służące do ich osobistego użytku, znajdujące się w miejscu ubezpieczenia, z wyłączeniem **wartości pieniężnych**, pojazdów mechanicznych oraz dokumentów;
 - 30) **mienie osób trzecich** – mienie przyjęte na podstawie umowy w celu wykonania usługi (np. obróbki, naprawy, remontu, przeróbki, czyszczenia, sprzedaży, składu, przechowania) lub w innym celu, zgodnym z zakresem działalności **Ubezpieczonego**;
 - 31) **mienie podziemne** – mienie znajdujące się pod powierzchnią ziemi, z wyjątkiem części **budynków** i **budowli** oraz znajdującego się w nich mienia;
 - 32) **monitoring czynny** – system ochrony przeciwkradzieżowej spełniający łącznie niżej wymienione warunki:
 - a) działa w oparciu o elektroniczny układ czujek i wywołuje alarm w agencji ochrony lub jednostce policji w przypadku naruszenia zabezpieczeń chronionego **lokalu**,
 - b) odbiór sygnału alarmowego, o którym mowa powyżej, zobowiązuje agencję lub policję do bezwzględnego wystąpienia patrolu interwencyjnego do chronionego miejsca;
 - 33) **nakłady inwestycyjne** – udokumentowane wydatki na remonty kapitałne i adaptacyjne oraz prace wykończeniowe w **budynkach**, **budowlach** lub **lokalach** niebędących

- własnością **Ubezpieczonego**, poniesione w celu dostosowania tych obiektów do potrzeb prowadzonej działalności lub podniesienia standardu;
- 34) **napór śniegu** – bezpośrednio, niszczące oddziaływanie ciężaru śniegu lub lodu na ubezpieczony **budynek** lub **budowlę** lub **budynki**, **budowlę**, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, powstałe w wyniku opadów śniegu przekraczających 85% wartości charakterystycznej (normowej) obciążenia śniegiem gruntu, właściwej dla strefy, w której znajduje się ubezpieczony **budynek** lub **budowla**, określonej według obowiązującej normy polskiej „Obciążenie śniegiem”; warunkiem uznania **szkody** za spowodowaną **naporem śniegu** jest, aby przynajmniej jedna stacja meteorologiczna IMiGW, zlokalizowana na terenie tej samej strefy lub strefy o niższej wartości charakterystycznej obciążenia śniegiem w promieniu 100 km od ubezpieczonego **budynku**, zmierzyła ciężar pokrywy śnieżnej przekraczający 85% wartości charakterystycznej (normowej) właściwej dla miejsca lokalizacji ubezpieczonego mienia;
 - 35) **niedoubezpieczenie** – sytuacja, w której w ubezpieczeniu mienia w dniu **zdarzenia** suma ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia jest niższa od jego wartości ustalonej w systemie sum stałych, zgodnie z § 36;
 - 36) **nieszczęśliwy wypadek** – nagłe i nieoczekiwane **zdarzenie** wywołane przyczyną zewnętrzną, działającą niezależnie od woli **Ubezpieczonego**, będące bezpośrednią i wyłączną przyczyną doznania przez **Ubezpieczonego** wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną, w wyniku którego doznał on trwałego uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub zmarł. Za **nieszczęśliwy wypadek** nie uznaje się chorób, nawet występujących nagle (w szczególności zawału serca lub **udar mózgu**), ani przecięcia lub nadwyrężenia organizmu na skutek wykonywania powtarzalnych czynności fizycznych;
 - 37) **obiekty inżynierijne** – wszelkie obiekty inżynierii lądowej i wodnej, w szczególności: drogi, mosty, wiadukty, tunele, nabrzeża, pomosty, mola, śluzy, tamy, torowiska i linie kolejowe;
 - 38) **obowiązkowe ubezpieczenie budynków rolniczych** – obowiązkowe ubezpieczenie **budynków** wchodzących w skład **gospodarstwa rolnego** od ognia i innych zdarzeń losowych, o którym mowa w **ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK**;
 - 39) **obowiązkowe ubezpieczenie OC rolników** – obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej **rolników** z tytułu posiadania **gospodarstwa rolnego**, o którym mowa w **ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK**;
 - 40) **osoby bliskie Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego** – następujące osoby:
 - a) małżonek lub osoba, która pozostaje z **Ubezpieczonym** w faktycznym związku (konkubina, konkubent),
 - b) dzieci, pasierbowie, dzieci przysposobione lub dzieci przyjęte na wychowanie,
 - c) rodzice, teściowie, przysposabiający, ojczym, macocha,
 - d) dziadkowie, wnuki, rodzeństwo, synowie, zięciowie,
 - e) każda osoba stale zamieszkujejąca lub zameldowana z **Ubezpieczającym** lub **Ubezpieczonym**;
 - 41) **osoba trzecia** – każda osoba lub podmiot prawa inny niż **Ubezpieczający, Ubezpieczony** lub **CONCORDIA**;
 - 42) **osunięcie się ziemi** – niespodowodowane działalnością ludzką osunięcie się ziemi na stokach;
 - 43) **pęknięcie mrozoze** – uszkodzenie spowodowane mrozem, polegające na pęknięciu znajdujących się wewnątrz ubezpieczonego **budynku mieszkalnego** instalacji wodno-kanalizacyjnych, instalacji grzewczych, instalacji tryskaczowej lub gaśniczej;
 - 44) **plac składowy** – teren ogrodzony i odpowiednio zabezpieczony, zgodnie z Załącznikiem nr I do niniejszych **OWU**, przystosowany do składowania **środków obrotowych** lub przechowywania **maszyn i urządzeń**, tj. umiejscawiania ich w sposób usystematyzowany w przeznaczony do tego celu przestrzeni, przy zachowaniu odpowiednich warunków i metod przechowywania, w zależności od cech fizykochemicznych składowanego mienia i wymagań producenta lub dostawcy; **plac składowy** powinien mieć płaską i utwardzoną nawierzchnię przystosowaną do poruszania się po nim magazynowych środków transportowych;
 - 45) **podwykonawca Ubezpieczającego/Ubezpieczonego** – podmiot inny niż **pracownik**, któremu **Ubezpieczony** powierzył wykonanie czynności, prac lub usług;
 - 46) **powódź** – zalanie terenów w następstwie podniesienia się wody w korytach wód płynących i stojących lub podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych;
 - 47) **porażenie prądem** – działanie prądu elektrycznego powodujące śmierć;
 - 48) **pożar** – działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i mógł sam się rozprzestrzenić;
 - 49) **pracownik** – osoba fizyczna, zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej (z wyjątkiem osoby fizycznej, która zawarła z **Ubezpieczonym** umowę cywilnoprawną jako **przedsiębiorca**); za **pracownika** uznaje się także praktykanta, stażystę lub wolontariusza, któremu **Ubezpieczony** powierzył wykonanie określonych czynności na jego rzecz i pod jego kierownictwem;
 - 50) **przedsiębiorca** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową, w tym również **rolnik**;
 - 51) **przebiecie** – gwałtowna zmiana napięcia, natężenia lub innego parametru prądu elektrycznego w sieci energetycznej ponad jego maksymalną dopuszczalną wartość, określona przez producenta dla danego **urządzenia**;
 - 52) **rabunek** – zabór mienia przy użyciu lub groźbie natychmiastowego użycia przemocy fizycznej na osobie albo doprowadzeniu jej do stanu nieprzytomności lub bezbronności;
 - 53) **reprezentant Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego** – w rozumieniu niniejszych **OWU** za **reprezentantów Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego** uważa się:
 - a) w przypadku przedsiębiorstw państwowych – dyrektora, jego zastępców, jego pełnomocników oraz zarządcę,
 - b) w przypadku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych – członków zarządu, prokurentów i ich pełnomocników,
 - c) w przypadku spółek komandytowo-akcyjnych – komplementariusza będącego osobą fizyczną, akcjonariusza, prokurentów i ich pełnomocników,
 - d) w przypadku spółek jawnych i komandytowych – wspólników, komplementariuszy będących osobami fizycznymi, prokurentów i ich pełnomocników,
 - e) w przypadku spółek partnerskich – partnerów, prokurentów i ich pełnomocników,
 - f) w przypadku spółek cywilnych – wspólników oraz ich pełnomocników,
 - g) w przypadku osób fizycznych – osobę fizyczną zawierającą Umowę ubezpieczenia i jej pełnomocników,
 - h) w przypadku spółdzielni, fundacji i stowarzyszeń – członków zarządu;
 - 54) **rolnik** – osoba fizyczna, w której posiadaniu lub współposiadaniu jest **gospodarstwo rolne**;
 - 55) **rozmożenie** – utrata przydatności do spożycia produktów spożywczych przechowywanych przez **Ubezpieczonego**, na skutek ich zepsucia, w wyniku podwyższenia temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym, w następstwie uszkodzenia tego **urządzenia** lub **urządzenia** dostarczającego prąd, powstałego na skutek **uderzenia pioruna**;
 - 56) **rozruchy** – gwałtowne demonstracje grupy osób, które nie mieszczą się w kategorii **zamieszek**;
 - 57) **rumochosy domowe**:
 - a) **urządzenia** i przedmioty użytku domowego, zapasy gospodarstwa domowego, meble niebędące stałymi elementami oraz odzież i inne przedmioty osobistego użytku,
 - b) sprzęt audiowizualny, fotograficzny, elektroniczny i komputerowy oraz instrumenty muzyczne,
 - c) gotówka, czyli krajowe i zagraniczne znaki pieniężne,
 - d) wózki inwalidzkie niepodlegające rejestracji oraz sprzęt rehabilitacyjny,
 - e) sprzęt turystyczny i sportowy,
 - f) części do samochodów, motocykli i motorowerów,
 - g) biżuteria, kamienie szlachetne, perły, a także wszystkie przedmioty wykonane w całości lub w części ze złota, srebra i platyny, a także pozostałych metali z grupy platynowców (np. monety kolekcjonerskie, medale itp.),
 - h) **zwierzęta domowe**;
 - 58) **sieć elektryczna (elektroenergetyczna)** – część systemu elektroenergetycznego obejmująca linie przesyłowe napowietrzne i kablowe oraz stacje transformatorowo-rozdzielcze, z wyjątkiem instalacji elektrycznych wchodzących w skład **budynków lub budowl**;
 - 59) **sptyły wód po zboczach** – zalanie terenu na skutek działania wód spływających po stokach lub zboczach na obszarach górskich lub falistych;
 - 60) **sporty wysokiego ryzyka** – uprawianie wspinaczki, speleologii, sportów lotniczych, sportów motorowych i motorowodnych, sportów walki związanych z używaniem jakiegokolwiek rodzaju broni, skoków na gumowej linie, skoków do wody, nurkowania przy użyciu specjalistycznego sprzętu, narciarstwa ekstremalnego (skialpinizm, zjazdy ekstremalne, freestyle), snowboardingu ekstremalnego (freeride, snowboarding wysokogórski, snowboarding prędkościowy, skoki i ewolucje snowboardowe), sptyłów sportowych (rafting, canyoning, hydrospeed, kajakerstwo górskie), parkour, buggy kiting, jazda ekstremalna na motocyklu (fmx – freestyle motocross, stunt riding), kolarstwo ekstremalne (tzw. freeride), off-road i rajdy przeprawowe;
 - 61) **stałe elementy budynku** – części budynku zamontowane lub wbudowane w sposób trwały, niebędące instalacjami i urządzeniami technicznymi:
 - a) elementy zabudowy wewnętrznej np. drzwi wewnętrzne, meble, szafy wnękowe, zabudowa kuchni, antresole, zabudowy o konstrukcji szkieletowej, np. sufity podwieszane, punkty świetlne, obudowy instalacji i grzejników,
 - b) elementy instalacji wodno-kanalizacyjnej, np. baterie, krany, zlewy, umywalki, wanny, miski ustępowe z elementami splukującymi, kabiny prysznicowe, brodziki, bidety,
 - 62) **stały dozór** – całodobowy dozór pełniony w miejscu ubezpieczenia przez **pracowników Ubezpieczonego** lub licencjonowaną agencję ochrony mienia, na zlecenie **Ubezpieczonego**. Osoby sprawujące dozór muszą posiadać pisemnie określony zakres obowiązków obejmujący co najmniej:
 - a) określenie miejsca wykonywania dozoru i/lub mienia, które podlega ochronie, z zastrzeżeniem, że po godzinach pracy **Ubezpieczonego** osoby pełniące **stały dozór** obowiązane są przynajmniej co godzinę dokonywać obchodu obszaru podlegającego ochronie, sprawdzić stan zabezpieczeń i sporządzić raport w książce dyżurów lub w innej trwałej formie,
 - b) procedury dotyczące zasad postępowania w przypadku naruszenia zabezpieczeń lub próby włamania;
 - 63) **stopień technicznego zużycia** – procentowy wskaźnik zużycia ubezpieczonego mienia ustalany zgodnie z zasadami wyceny wartości mienia danego rodzaju stosowanymi przez rzeczoznawców wyceny mienia;
 - 64) **strajk** – celowa przerwa w pracy grupy **pracowników** w celu wymuszenia spełnienia żądań ekonomicznych lub politycznych;
 - 65) **szkoda**:
 - a) w ubezpieczeniu mienia – utrata, uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia,
 - b) w dobrowolnym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej – **szkoda w mieniu** lub **szkoda na osobie**;
 - 66) **szkoda całkowita** – **szkoda**, której wysokość jest równa lub przekracza **wartość rzeczywistą** przedmiotu ubezpieczenia, określoną na dzień powstania **szkody**;
 - 67) **szkoda częściowa** – **szkoda**, której wartość nie przekracza **wartości rzeczywistej** przedmiotu ubezpieczenia, określonej na dzień powstania **szkody**;
 - 68) **szkoda na osobie** – straty majątkowe oraz krzywda, powstałe wskutek śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, w tym także utracone z tego tytułu korzyści poniesione przez poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;
 - 69) **szkoda w mieniu** – straty majątkowe powstałe wskutek uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy ruchomej albo nieruchomości, a także utracone korzyści poniesione przez poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie zostało uszkodzone lub zniszczone jego mienie;
 - 70) **szkoda wodociągowa** – **szkoda** powstała bezpośrednio wskutek:
 - a) wydotkania się wody (a także pary lub plynów) w związku z awarią sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, grzewczej, klimatyzacyjnej lub technologicznej,
 - b) pozostawienia niezakręconych kranów lub innych zaworów w urządzeniach sieci okolicznych powyżej,
 - c) cofnięcia się wody lub ścieków z **urządzeń** sieci kanalizacyjnej,
 - d) samoczynnego uruchomienia się instalacji tryskaczowych lub zraszaczowych, z wyłączeniem przypadków będących następstwem prób naprawy, przebudowy, modernizacji instalacji **lub budynku**;
 - 71) **środki obrotowe** – stanowiące własność **Ubezpieczonego** i związane z funkcjonowaniem **gospodarstwa rolnego materiały i zapasy, ziemiopłody oraz zwierzęta gospodarskie**;
 - 72) **teren powodziowy** – lokalizacja, która:
 - a) znajduje się w odległości mniejszej niż 500 m od najbliższego cieku wodnego (np. rzeka, potok, strumień) o szerokości koryta co najmniej 5 m (przy średnim stanie wody) lub
 - b) w roku 2010 lub w latach kolejnych uległa **szkodzie** powodziowej;
 - 73) **trwały uszczerbek na zdrowiu** – wskazane w Załączniku nr II uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia powodujący takie upośledzenie sprawności organizmu bądź jego części, które według wiedzy medycznej uniemożliwia powrót do stanu zdrowia sprzed zajścia wypadku ubezpieczeniowego;
 - 74) **trzęsienie ziemi** – niewywołane przez działalność człowieka zaburzenie systemu równowagi we wnętrzu ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu, potwierdzone pomiarami stacji sejsmologicznej znajdującej się najbliżej miejsca ubezpieczenia;
 - 75) **Ubezpieczony** – **rolnik** lub osoba fizyczna posiadająca mienie służące do prowadzenia działalności rolniczej

- (np. **budynki**), jednak niespełniająca warunków definicji **rolnika**, której na podstawie Umowy ubezpieczenia udzielana jest ochrona ubezpieczeniowa; o ile z **OWU** lub z Umowy ubezpieczenia nie wynika inaczej, świadczenia z Umowy ubezpieczenia przysługują **Ubezpieczonemu**;
- 76) **udar mózgu** – wystąpienie naczyniopochodnego nagłego incydentu mózgowego, obejmujące zawał tkanki mózgowej, krwotok wewnątrzczaszkowy lub podopajęczynkowy oraz zatory w naczyniach mózgowych materiałem pochodzenia pozaczaszkowego. Wykluczone są: przemijające niedokrwienia mózgu (TIA), pourazowe uszkodzenia mózgu, neurologiczne objawy spowodowane migreną oraz udary lakunarne bez deficytu neurologicznego. Diagnoza musi być postawiona przez lekarza specjalistę i potwierdzona przez typowe objawy kliniczne i tomografię komputerową lub rezonans magnetyczny mózgu. Neurologiczne objawy ubytkowe muszą trwać minimum 24 godziny;
- 77) **uderzenie pioruna** – działanie elektryczności atmosferycznej na ubezpieczone mienie, w tym także działania polegające na spowodowaniu nagłego **przebiecia** prądu o napięciu wyższym od znamionowego;
- 78) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednie **uderzenie** pojazdu mechanicznego w ubezpieczone mienie;
- 79) **udział własny** – kwota, o którą CONCORDIA zmniejsza wypłacone odszkodowanie, ustalona jako stała wartość, procent sumy ubezpieczenia określonej w Umowie lub procent wysokości **szkody**;
- 80) **upadek drzewa, masztu, słupa, anteny, komina, latarni** – niebędące następstwem działalności ludzkiej przewrócenie się rosnących drzew, masztów, słupów, anten, kominów, latarni lub części tych przedmiotów na przedmiot ubezpieczenia;
- 81) **upadek statku powietrznego** – katastrofa lub przymusowe lądowanie statku powietrznego, a także upadek jego części lub ładunku (w tym paliwa);
- 82) **Uprawniony** – każda osoba lub podmiot prawa, której przysługują świadczenia z Umowy ubezpieczenia, zawartej na podstawie niniejszych **OWU**;
- 83) **Upożony** – w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków osoba fizyczna lub podmiot, uprawniony do otrzymania świadczenia ubezpieczeniowego na wypadek śmierci **Ubezpieczonego**;
- 84) **ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK** – Ustawa z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, tj. Dz.U. 2013.392, z późn. zm.;
- 85) **wandalizm** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez **osoby trzecie**, niezwiązane z usiłowaniami lub dokonaniem **kradzieży z włamaniem** lub **rabunku**;
- 86) **wartość odtworzeniowa (nowa)** – wartość odpowiadająca kosztom odtworzenia mienia do stanu nowego, lecz nieulepszonoego, tj.:
- w przypadku **budynku** lub **budowli** – wartość odpowiadająca kosztom odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowych technologii, konstrukcji i standardu wykończenia, przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,
 - w przypadku **maszyn, urządzeń i wyposażenia, stałych elementów budynków oraz ruchomości domowych** – wartość odpowiadająca kosztom zakupu lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu oraz o tych samych parametrach, z uwzględnieniem kosztów transportu i montażu.
- Jeżeli nie jest możliwy zakup lub wytworzenie mienia o tych samych parametrach dopuszcza się, aby wartość odpowiadała kosztom zakupu mienia o najbardziej zbliżonych parametrach;
- 87) **wartość rzeczystwa – wartość odtworzeniowa (nowa)** pomniejszona o wyrażony w procentach **stopień technicznego zużycia**;
- 88) **wartości pieniężne**:
- gotówka, czyli krajowe i zagraniczne znaki pieniężne,
 - czeki, z wyjątkiem czeków zakreślonych, skasowanych lub opatrzonych indosem pełnomocnym, zawierającym wzmiankę „wartość do inkasa”, „należność do inkasa” lub inną o podobnym charakterze,
 - weksle, z wyjątkiem weksli opatrzonych indosem pełnomocnym, zawierającym wzmiankę „wartość do inkasa” lub inną o podobnym charakterze,
 - inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę z wyłączeniem kart płatniczych, kredytowych, charge i debetowych,
 - złoto, srebro, platyna i pozostałe metale z grupy platynowców oraz wyroby z tych metali, a także kamienie szlachetne i perły stanowiące wyrób użytkowy;
- 89) **wartość wytworzenia** – suma kosztów materiałów, surowców i robocizny (bez dodatkowych kosztów i nakładów) poniesionych w celu wytworzenia określonej rzeczy;
- 90) **wyłączenie z eksploatacji** – zaprzestanie prowadzenia w ubezpieczonym **budynku, budowli** lub **lokalu** działalności (rolniczej, gospodarczej, oświatowej, społecznej itp.) albo zaprzestanie wykorzystywania ich na cele zgodne z przeznaczeniem;

- 91) **wybuch** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołana ich właściwością rozpręszczenia się. W przypadku naczyn ciśnieniowych i innych zbiorników tego rodzaju, **zdarzenie** zostanie uznane za **wybuch**, jeżeli ściany tych naczyń lub zbiorników uległy zniszczeniu w takim zakresie, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrownanie ciśnień. **Wybuchem** jest również gwałtowne zginięcie i uszkodzenie zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym (implozja);
- 92) **zalanie** – **szkoda** powstała wskutek:
- szkody wodociągowej**,
 - stłuczenia lub uszkodzenia akwariów lub innych przedmiotów stanowiących **wyposażenie** użytkowe lub wystrój wnętrz i zawierających wodę lub inne ciecze,
 - zalania** wodą lub innym płynem przez **osoby trzecie**,
 - zalania** wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych (np. deszczu albo topniejącego śniegu lub **grądu**) przez nieszczelne pokrycie dachowe,
 - zalania** wodą z **urządzeń** domowych, np. pralki, wórków, zmywarki na skutek awarii tych **urządzeń**;
- 93) **zamek wielozastawkowy** – zamek, do którego klucz posiada w łopatkę więcej niż jedno żłobienie prostopadłe do trzonu;
- 94) **zamieszki** – gwałtowne demonstracje, nielegalne akcje grupy osób wymierzone przeciwko władzy w celu zmiany istniejącego porządku prawnego;
- 95) **zapadanie się ziemi** – obniżenie poziomu terenu z powodu zawałania się naturalnych, pustych przestrzeni w gruncie;
- 96) **zawodowe uprawianie sportu** – forma aktywności fizycznej połączona z czerpaniem dochodu, polegająca na regularnych treningach odbywających się częściej niż 2 razy w tygodniu, przy jednoczesnym udziale w zawodach, igrzyskach, obozach kondycyjnych, imprezach sportowych organizowanych przez właściwy dla danej dyscypliny związek sportowy, a także przynależność do klubów sportowych, związków i innych organizacji zrzeszających osoby uprawiające sport;
- 97) **zdarzenie lub zdarzenie losowe** – niezależne od woli **Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego** zdarzenie przyszłe i niepewne, o charakterze nagłym, zaistniałe w okresie ubezpieczenia i miejscu ubezpieczenia wskazanym w Umowie, powodujące **szkodę** w ubezpieczonym **mieniu**;
- 98) **ziemiopłody** – zebrane i złożone w obrębie **gospodarstwa rolnego** plony roślinne;
- 99) **zwierzęta domowe** – stanowiące własność **Ubezpieczonego** koty, psy, chomiki, świnki morskie, króliki domowe, papugi, kanarki, żółwie lub ryby akwariowe, z wyłączeniem zwierząt trzymanyh w celach hodowlanych lub handlowych;
- 100) **zwierzęta gospodarskie** – stanowiące własność **Ubezpieczonego** i przeznaczone do chowu, hodowli lub użytku w **gospodarstwie rolnym**:
- bydło domowe i bawoły,
 - świnie,
 - owce,
 - kozy,
 - drob – kury, kaczki, gęsi, indyki, przepiórki, perlice oraz utrzymywane w warunkach fermowych strusie,
 - konie i osły,
 - jelenie i danielę utrzymywane w warunkach fermowych w chowie zamkniętym w celu pozyskania mięsa i skór,
 - zwierzęta futerkowe – lisy (pospolity lub polarny), norki, tchórzy, jenoty, nutrie, szynszyle i króliki utrzymywane w celu produkcji surowca dla przemysłu futrzarskiego, mięsnego lub włókienniczego.

- o ile z postanowień rozdziału **OWU** dotyczących danego rodzaju ubezpieczenia nie wynika inaczej – wyrządzone wskutek umyślnej winy lub rażącego niedbalstwa **Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego** albo osób, z którymi **Ubezpieczający** lub **Ubezpieczony** pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym. Jednak w przypadku **szkód** powstałych wskutek rażącego niedbalstwa, odszkodowanie należy się, o ile jego zapłata odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
- powstałe w następstwie działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, wojny domowej, przewrotu, rewolucji, inwazji, najazdu, wrogich działań innego państwa;
- powstałe w następstwie **aktów terroryzmu lub sabotażu, strajków, lokautów, zamieszek, rozruchów, niepokojów społecznych**;
- powstałe w następstwie konfiskaty, zawłaszczenia mienia, nacjonalizacji, rekwizycji, przetrzymywania, zarekwirowania lub zniszczenia mienia przez władze, także jeżeli zdarzenia powyższe nastąpiły na mocy wydanego przez władze aktu prawnego dotyczącego ubezpieczonego mienia;
- powstałe w następstwie działania energii jądrowej lub paliwa jądrowego, promieniowania jonizującego, skażenia radioaktywnego, bez względu na źródło ich pochodzenia, odpadów nuklearnych, izotopów promieniotwórczych, promieni laserowych i maserowych oraz pola magnetycznego i elektromagnetycznego;
- objęte zakresem ubezpieczeń obowiązkowych innych niż **obowiązkowe ubezpieczenie OC rolników** lub **obowiązkowe ubezpieczenie budynków rolniczych**, zawieranych na podstawie **ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK**, niezależnie od faktu, czy stosowna Umowa ubezpieczenia obowiązkowego została zawarta.
- O ile nie umówiono się inaczej, ilekroć w niniejszych **OWU** mowa jest o winie umyślnej lub rażącym niedbalstwie **Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego** albo o braku lub ograniczeniu odpowiedzialności CONCORDII z uwagi na działania lub zaniechania **Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego**, należy przez to rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo lub działania lub zaniechania:
 - odpowiednio **Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego**;
 - odpowiednio **reprezentantów Ubezpieczającego** lub **reprezentantów Ubezpieczonego**;
 - odpowiednio:
 - pracowników Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego**,
 - podwykonawców Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego**,
 - jakichkolwiek innych osób pracujących w **gospodarstwie rolnym Ubezpieczonego** lub wykonujących na rzecz **Ubezpieczonego** prace związane z prowadzoną przez **Ubezpieczonego** działalnością rolniczą.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA I CZAS JEJ TRWANIA

§ 5

- Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku ubezpieczeniowego, zawierającego informacje wymagane przez CONCORDIE do oceny ryzyka i określenia należnej składki, w tym co najmniej:
 - dane **Ubezpieczającego** i **Ubezpieczonego**: imię i nazwisko lub pełną nazwę, adres zamieszkania lub siedziby, nr REGON lub PESEL,
 - rodzaj prowadzonej przez **Ubezpieczonego** działalności,
 - wielkość **gospodarstwa rolnego**,
 - przedmiot ubezpieczenia i jego cechy (np. rok budowy **budynku**, materiały ścian, pokrycie dachowe, powierzchnia użytkowa),
 - miejsce ubezpieczenia,
 - okres ubezpieczenia,
 - sumę ubezpieczenia i sposób jej ustalenia,
 - opis zabezpieczeń w danej lokalizacji,
 - informację o liczbie i wartości **szkód** w okresie 3 lat poprzedzających zawarcie Umowy ubezpieczenia.
- Ubezpieczający** obowiązany jest podać do wiadomości CONCORDII wszystkie znane sobie okoliczności, o które CONCORDIA zapytywała w formularzu oferty albo przed zawarciem Umowy w innych pismach. Jeżeli **Ubezpieczający** zawiera Umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez CONCORDIE Umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
- W razie zawarcia Umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust. 2 spoczywają na **Ubezpieczonym** tylko wówczas, jeżeli wiedział on o zawarciu Umowy na jego rachunek.
- CONCORDIA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 2-3 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 2-3 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany Umową i jego następstwa

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 3

- Przedmiotem ubezpieczenia w ramach Umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych **OWU** może być:
 - mienie,
 - odpowiedzialność cywilna,
 - życie i zdrowie **Ubezpieczonego**.
- Przedmiot i zakres ubezpieczenia w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ubezpieczeń jest szczegółowo opisany w Rozdziałach II-IV niniejszych **OWU** oraz klauzulach dodatkowych.
- W odniesieniu do:
 - obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych**;
 - obowiązkowego ubezpieczenia OC rolników** nie stosuje się zapisów niniejszych **OWU**, a sposób zawarcia Umowy ubezpieczenia, warunki udzielanej ochrony ubezpieczeniowej oraz inne kwestie związane z zawieraniem Umowy ubezpieczenia regulowane są przez przepisy **ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK**.

WSPÓLNE WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 4

- W odniesieniu do wszystkich rodzajów ubezpieczeń, które mogą zostać zawarte na podstawie niniejszych **OWU**, CONCORDIA nie odpowiada za **szkody**:

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA CONCORDIA AGRO

są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

- Jeśli na skutek naruszenia obowiązków, o których mowa w ust. 3, naliczono składkę zbyt niską w stosunku do składki, która powinna zostać naliczona, CONCORDIA: 1) jest uprawniona do zażądania od **Ubezpieczającego** dopłaty brakującej części składki albo 2) jeśli **Uprawniony do świadczenia** jest jednocześnie **Ubezpieczającym**, a **zdarzenie** już zaszło – potrąci brakującą część składki z wypłacanego świadczenia.

§ 6

- W razie wątpliwości, Umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą z chwilą doręczenia **Ubezpieczającemu** dokumentu ubezpieczenia.
- Jeżeli w odpowiedzi na złożony wniosek ubezpieczeniowy CONCORDIA doręcza **Ubezpieczającemu** dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść **Ubezpieczającego** od treści złożonego przez niego wniosku, CONCORDIA zobowiązana jest zwrócić **Ubezpieczającemu** na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej 7-dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść **Ubezpieczającego** nie są skuteczne, a Umowa jest zawarta zgodnie z warunkami określonymi we wniosku.
- W braku sprzeciwu Umowa dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu. Zgłoszenie sprzeciwu w terminie oznacza, że Umowa ubezpieczenia nie została zawarta – w takiej sytuacji opłacona składka ubezpieczeniowa podlega zwrotowi bez potrąceń.

§ 7

- Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na rachunek własny lub na cudzy rachunek.
- W przypadku gdy Umowę ubezpieczenia zawarto na cudzy rachunek, **Ubezpieczony** może żądać by CONCORDIA udzieliła mu informacji o postanowieniach zawartej Umowy oraz **OWU** w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków **Ubezpieczonego**.
- W przypadku zawarcia Umowy na cudzy rachunek obowiązkiem **Ubezpieczającego** jest:
 - doręczenie **Ubezpieczonemu OWU**. Obowiązek ten powinien zostać wykonany przez **Ubezpieczającego** przed wyrażeniem przez **Ubezpieczonego** zgody na zawarcie Umowy ubezpieczenia lub przed wyrażeniem przez **Ubezpieczonego** zgody na finansowanie składki ubezpieczeniowej, jeżeli **Ubezpieczający** ustalił z **Ubezpieczonym**, że składka ma być finansowana przez **Ubezpieczonego**. Jeśli **Ubezpieczony** zgłosi CONCORDII takie żądanie, OWU zostaną przekazane **Ubezpieczonemu** również bezpośrednio przez CONCORDIĘ, co jednak nie uchybia obowiązkowi **Ubezpieczającego** wskazanemu w zdaniu poprzednim;
 - przekazywanie niezwłocznie **Ubezpieczonym** skierowanej do nich i związanej z Umową ubezpieczenia korespondencji otrzymanej od CONCORDII; korespondencję uważa się za przekazaną **Ubezpieczonemu** z dniem przekazania przez **Ubezpieczającego**;
 - przekazywanie CONCORDII korespondencji składanej przez **Ubezpieczonych** do CONCORDII; oświadczenia bądź korespondencję **Ubezpieczonych** uważa się za przekazane CONCORDII dopiero z dniem ich otrzymania przez **Ubezpieczyciela**.
- Ubezpieczający** ponosi obowiązek CONCORDII odpowiedzialność za **szkodę** poniesioną przez CONCORDIĘ na skutek uchybienia przez **Ubezpieczającego** obowiązkowi wskazanym w ust. 3 – jeśli na skutek tego uchybienia CONCORDIA była zmuszona do wypłaty z Umowy ubezpieczenia świadczenia wyższego niż świadczenie, które zostałoby wypłacone, gdyby takie uchybienie nie miało miejsca.

§ 8

- W Umowie ubezpieczenia określa się datę początkową i końcową okresu ubezpieczenia. W razie wątpliwości uznaje się, że Umowa została zawarta na okres jednego roku.
- Odpowiedzialność CONCORDII z tytułu zawartej Umowy ubezpieczenia rozpoczyna się w dniu określonym w Umowie jako data początkowa okresu ubezpieczenia, jednak nie wcześniej niż od dnia następnego po opłaceniu składki lub pierwszej raty składki, chyba że umówiono się inaczej.

§ 9

- W czasie trwania Umowy ubezpieczenia, **Ubezpieczający** obowiązany jest zawiadamiać CONCORDIĘ o zmianach okoliczności, o których mowa w § 5 ust. 2, niezwłocznie po otrzymaniu o nich informacji.
- W razie zawarcia Umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust. 1 spoczywają na **Ubezpieczonym** tylko wówczas, jeżeli wiedział on o zawarciu Umowy na jego rachunek.
- CONCORDIA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które, z naruszeniem ust. 1-2, nie zostały podane do jej wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 1-2

doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany Umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

- W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron Umowy ubezpieczenia może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania, druga strona może, w ciągu 14 dni od otrzymania wezwania, wypowiedzieć Umowę ze skutkiem natychmiastowym.

ROZWIĄZANIE UMOWY I ZAKOŃCZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI UBEZPIECZYCIELA

§ 10

- Jeżeli Umowę ubezpieczenia zawarto na okres przekraczający 6 miesięcy, **Ubezpieczający** ma prawo odstąpienia od Umowy w okresie 30 dni, a w przypadku, gdy **Ubezpieczający** jest **przedsiębiorcą** – w terminie 7 dni od daty zawarcia Umowy. Odstąpienie od Umowy nie zwalnia **Ubezpieczającego** z obowiązku zapłaty składki za okres, w którym CONCORDIA udzielała ochrony ubezpieczeniowej.
- Odpowiedzialność CONCORDII z tytułu zawartej Umowy ubezpieczenia kończy się:
 - z chwilą rozwiązania Umowy ubezpieczenia;
 - z chwilą, gdy na skutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań z ryzyka objętego podlimitem, podlimit ten uległ wyczerpaniu; w takim przypadku odpowiedzialność ustaje wyłącznie w odniesieniu do ryzyka objętego podlimitem.
- Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu:
 - z upływem dnia określonego w Umowie jako data końcowa okresu ubezpieczenia;
 - z chwilą otrzymania przez CONCORDIĘ oświadczenia o odstąpieniu przez **Ubezpieczającego** od Umowy ubezpieczenia, w przypadku określonym w ust. 1;
 - z chwilą otrzymania przez **Ubezpieczającego** oświadczenia CONCORDII o wypowiedzeniu Umowy ze skutkiem natychmiastowym, o którym mowa w § 11;
 - z chwilą, gdy na skutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań, suma ubezpieczenia uległa wyczerpaniu – jednak Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu wyłącznie w odniesieniu do tego rodzaju ubezpieczenia, kategorii ubezpieczonego mienia lub przedmiotu ubezpieczenia, w odniesieniu do którego suma ubezpieczenia uległa wyczerpaniu;
 - z upływem dnia poprzedzającego dzień, w którym miał rozpocząć się okres ubezpieczenia – jeśli termin płatności składki przypadł przed tym dniem i nie opłacono składki w terminie;
 - z upływem dnia, w którym bezskutecznie minął dodatkowy termin wyznaczony przez CONCORDIĘ **Ubezpieczającemu** do zapłaty składki;
 - z dniem całkowitej utraty bądź zniszczenia przedmiotu ubezpieczenia objętego ochroną w ramach ubezpieczenia mienia – jednak Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu wyłącznie w odniesieniu do tego przedmiotu ubezpieczenia, który został całkowicie utracony lub zniszczony;
 - z dniem śmierci **Ubezpieczonego** – w odniesieniu do ubezpieczenia następstw **nieszczęśliwych wypadków**;
 - w innych przypadkach przewidzianych przepisami prawa.

§ 11

CONCORDIA może wypowiedzieć Umowę ubezpieczenia wyłącznie z ważnych powodów wymienionych poniżej:

- jeżeli w trakcie trwania Umowy (w tym po zgłoszeniu **szkody**) zostanie ujawnione, że **Ubezpieczający** umyślnie albo przez rażące niedbalstwo podał do wiadomości CONCORDII, wbrew obowiązkowi wynikającemu z § 5, informacje niezgodne z rzeczywistością bądź nie poinformował CONCORDII o zmianach okoliczności, o których zgodnie z § 9 był zobowiązany informować;
- jeżeli **Ubezpieczający** podjął (również nieudaną) próbę wyłudzenia świadczenia ubezpieczeniowego;
- jeżeli **Ubezpieczający** umyślnie lub przez rażące niedbalstwo uchybił swoim obowiązkom dotyczącym zapobiegania zajściu wypadku ubezpieczeniowego – pomimo pisemnego wezwania ze strony CONCORDII do zaprzestania tym uchybieniem;
- jeżeli z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa **Ubezpieczający** nie usunął szczególnych zagrożeń, których usunięcia – z uwagi na okoliczności – CONCORDIA domagała się na piśmie, zgodnie z § 16.

SKŁADKA

§ 12

- Za udzielenie ochrony ubezpieczeniowej CONCORDII należy się składka.
- Roszczenie o zapłatę składki przysługuje CONCORDII wyłącznie przeciwko **Ubezpieczającemu**.

- Wysokość należnej składki ubezpieczeniowej określona jest w dokumencie ubezpieczenia.
- Wysokość składki ubezpieczeniowej i tryb jej płatności ustalane są na podstawie taryfy obowiązującej w dniu zawarcia Umowy lub po przeprowadzeniu indywidualnej oceny ryzyka i potwierdzone są w dokumencie ubezpieczenia.
- Wysokość składki uzależniona jest od czynników oceny ryzyka, a w szczególności:
 - wysokości sumy ubezpieczenia lub podlimitów,
 - sposobu wykorzystania **budynków**,
 - wieku **budynków**,
 - palności,
 - wielkości **gospodarstwa**,
 - liczby **pracowników**,
 - liczby pojazdów wolnobieżnych,
 - zakresu ubezpieczenia,
 - dlugości okresu ubezpieczenia,
 - historii szkodowej poprzednich umów ubezpieczenia,
 - kosztu reasekuracji ryzyka.
- CONCORDIA może zastosować zniżki składki, w szczególności z tytułu:
 - wprowadzenia do Umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych od **OWU**,
 - bezszkodowego przebiegu poprzednich umów ubezpieczenia,
 - wprowadzenia franszwy, udziałów własnych lub innych ograniczeń odpowiedzialności,
 - jednorazową płatność składki.
- CONCORDIA może zastosować zwwyżki składki, w szczególności z tytułu:
 - wprowadzenia do Umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych od **OWU**,
 - wystąpienia **szkód** w ubezpieczonym ryzyku w okresie poprzedzającym zawarcie Umowy ubezpieczenia,
 - rozłożenia składki na raty.
- Składka opłacana jest jednorazowo lub w ratach. Ilekroć w niniejszych **OWU** jest mowa o składce, należy rozumieć przez to również pierwszą ratę składki.
- Składka powinna zostać opłacona najpóźniej w dniu zawarcia Umowy, chyba że w dokumencie ubezpieczenia CONCORDIA wskazała późniejszy termin płatności.
- W przypadku gdy termin płatności składki przypada przed początkiem okresu ubezpieczenia, nieopłacenie składki w terminie powoduje automatyczne rozwiązanie Umowy z upływem dnia poprzedzającego dzień, który miał stanowić początek okresu ubezpieczenia.
- W przypadku gdy termin płatności składki przypadał później niż początek okresu ubezpieczenia, w razie nieopłacenia składki w terminie, CONCORDIA może w każdym momencie wypowiedzieć Umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, w którym ponosiła odpowiedzialność.
- W przypadku nieopłacenia w terminie drugiej lub kolejnej raty składki, CONCORDIA może wezwać **Ubezpieczającego** do zapłaty składki w dodatkowym, przynajmniej 7-dniowym terminie, którego bezskuteczny upływ spowoduje rozwiązanie Umowy z upływem tego terminu.
- W przypadku, o którym mowa w ust. 11 i 12, CONCORDIA może również udzielać w dalszym ciągu ochrony ubezpieczeniowej i dochodzić zapłaty zaległej składki lub jej raty.
- W razie rozwiązania Umowy, w sytuacjach opisanych w ust. 10, 11 i 12 składki lub raty składki wpłacone przez **Ubezpieczającego** po rozwiązaniu Umowy, podlegają zwrotowi. W przypadku gdy zawarto nową Umowę ubezpieczenia, na życzenie **Ubezpieczającego** mogą zostać zaliczone na poczet składki należnej z tytułu zawarcia tej Umowy.
- Za zapłatę składki lub jej raty uważa się wyłącznie zapłatę kwoty nie mniejszej niż wynikająca z polisy.
- W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta Umowa, **Ubezpieczającemu** przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej obliczany proporcjonalnie za każdy dzień niewykorzystanej ochrony.
- Zapłata składki w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego jest uznana za dokonaną w chwili złożenia zlecenia zapłaty w banku lub w urzędzie pocztowym na właściwy rachunek bankowy CONCORDII, pod warunkiem posiadania przez **Ubezpieczającego** na rachunku wystarczającej ilości wolnych środków, przy czym za zapłatę składki lub raty składki uznaje się wyłącznie zapłatę takiej kwoty, która jest nie niższa od kwoty składki lub raty składki wynikającej z Umowy ubezpieczenia.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 13

- Suma ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia lub uzgodniony w Umowie limit odpowiedzialności, stanowi górną granicę odpowiedzialności CONCORDII, z zastrzeżeniem ust. 2-5.
- O ile Umowa nie stanowi inaczej, suma ubezpieczenia ulega obniżeniu o kwotę wypłaconych odszkodowań i świadczeń dodatkowych, np. z tytułu pokrycia określonych kosztów. Po całkowitym wyczerpaniu sumy ubezpieczenia w danym rodzaju ubezpieczenia,

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA CONCORDIA AGRO

Umowa ubezpieczenia w odniesieniu do tego rodzaju ubezpieczenia ulega rozwiązaniu.

- Ubezpieczający**, za zgodą CONCORDII oraz po opłaceniu dodatkowej składki, może przywrócić sumę ubezpieczenia do poprzedniej wysokości. W takim przypadku naliczenie składki następuje proporcjonalnie do długości okresu ubezpieczenia.
- Ustalone w Umowie ubezpieczenia odrębne limity dla określonych **szkod** lub klauzul dodatkowych ulegają obniżeniu o kwoty odszkodowań wypłaconych z tytułu **szkod** objętych tymi limitami. Jeżeli z powodu wypłaty odszkodowania lub świadczeń dodatkowych wysokość sumy ubezpieczenia stanie się niższa od jakiegokolwiek ustalonego limitu odpowiedzialności, limit ten ulega zmniejszeniu do wysokości zmniejszonej sumy ubezpieczenia. Powyższa zasada nie ma zastosowania do sum ubezpieczenia w ubezpieczeniu obowiązkowym budynków rolniczych.
- Sumę ubezpieczenia ustala się bez podatku od towarów i usług podlegającego odliczeniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami, chyba że umówiono się inaczej.
- Postanowienia ust. 1-4 stosuje się odpowiednio do sumy gwarancyjnej w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.

OBOWIĄZKI STRON

§ 14

Ubezpieczony obowiązany jest przestrzegać obowiązków dotyczących zabezpieczenia mienia przed **szkodą**, określonych w poszczególnych rozdziałach **OWU** dotyczących poszczególnych ubezpieczeń pod rygorem konsekwencji wskazanych w poszczególnych rozdziałach **OWU**.

§ 15

- Ubezpieczony** prowadzący działalność gospodarczą obowiązany jest do prowadzenia ksiąg rachunkowych, przechowywania i chronienia dokumentacji finansowej oraz prowadzenia ewidencji ubezpieczonego mienia zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- W razie niedopełnienia przez **Ubezpieczonego** obowiązków wymienionych w ust. 1 lub § 5 ust. 2, CONCORDIA może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w odpowiedniej części, w zakresie jakim niedopełnienie obowiązków miało wpływ na możliwość ustalenia okoliczności powstania **szkody** bądź też na ustalenie wysokości **szkody**.

§ 16

- Ubezpieczony** obowiązany jest do usunięcia zagrożenia, których usunięcia z uwagi na okoliczności, CONCORDIA domagała się na piśmie, najpóźniej w chwili zawarcia Umowy ubezpieczenia.
- Jeżeli **Ubezpieczony** nie wykonał obowiązku, o którym mowa w ust. 1, w odpowiednim terminie wskazanym pisemnie przez CONCORDIĘ, CONCORDIA zwolniona jest z odpowiedzialności za **szkody** powstałe po wyznaczonym terminie, w zakresie w jakim niewykonanie obowiązku miało wpływ na powstanie lub rozmiar **szkody**.

§ 17

- W razie zajścia **zdarzenia** ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, **Ubezpieczający** lub **Ubezpieczony** zobowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia **szkodzie** lub zmniejszenia jej rozmiarów.
- Ponadto, do obowiązków **Ubezpieczającego** i **Ubezpieczonego** należy:
 - niezwłocznie, o ile to możliwe – nie później jednak niż w ciągu 3 dni od daty powstania **szkody** lub uzyskania o niej wiadomości, zawiadomić CONCORDIĘ o **szkodzie**. Jeżeli Umowa ubezpieczenia jest zawarta na cudzy rachunek, niniejszy obowiązek nie obciąża **Ubezpieczonego**, jeśli nie wie on o zawarciu Umowy na jego rachunek;
 - niezwłocznie powiadomić miejscową jednostkę policji o każdej **szkodzie**, która mogła powstać w wyniku przestępstwa;
 - pozostawić bez zmian miejsce **szkody** do czasu przybycia przedstawiciela CONCORDII, chyba że zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia mienia pozostałego po **szkodzie** lub zmniejszenia rozmiaru **szkody**;
 - umożliwić CONCORDII dokonanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania **szkody**, zasadności i wysokości roszczenia oraz udzielić w tym celu pomocy i wyjaśnień, a w szczególności udostępnić pełną dokumentację księgową ubezpieczonego mienia;
 - dostarczyć CONCORDII i wyznaczonemu przez nią przedstawicielowi dokumenty wskazane przez CONCORDIĘ lub wyznaczonego przedstawiciela, w celu rozpatrzenia wniosku o wypłatę odszkodowania.
- Jeżeli **Ubezpieczający** lub **Ubezpieczony** umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, CONCORDIA wolna jest od odpowiedzialności za **szkody** powstałe z tego powodu.
- W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w ust. 2 pkt 1), CONCORDIA może odpowiednio zmniejszyć świadczenie,

jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia **szkody** lub uniemożliwiło CONCORDII ustalenie okoliczności i skutków wypadku.

- Skutki braku zawiadomienia CONCORDII o wypadku nie następują, jeżeli CONCORDIA w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymała wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jej wiadomości.
- W razie niedopełnienia przez **Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego** obowiązków wymienionych w ust. 2 pkt 2)-5) CONCORDIA może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w odpowiedniej części, w zakresie w jakim niedopełnienie obowiązków miało wpływ na ustalenie okoliczności powstania **szkody** bądź też na ustalenie wysokości odszkodowania.

LIKwidACJA SZKÓD

§ 18

- Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, **Ubezpieczony** nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość **szkody**. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
- Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust. 1, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej **szkody**, zapłaty świadczenia w części przewyższającej wysokość **szkody Ubezpieczającego** może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym paragrafie, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczonego mienia.

§ 19

- Uprawniony z Umowy ubezpieczenia zobowiązany jest do udokumentowania zasadności zgłoszonego roszczenia.
- Ubezpieczony** obowiązany jest dostarczyć CONCORDII dokumenty niezbędne do rozpatrzenia wniosku o wypłatę odszkodowania, sporządzone na własny koszt.
- CONCORDIA zastrzega sobie prawo weryfikacji przedłożonych przez **Ubezpieczonego** rachunków, kosztorysów i innych dokumentów związanych z ustaleniem rozmiaru **szkody**.
- W razie zawarcia Umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, **Ubezpieczony** jest uprawniony do żądania należnego świadczenia bezpośrednio od CONCORDII, chyba że strony uzgodniły inaczej; jednakże uzgodnienie takie nie może zostać dokonane po zajściu wypadku ubezpieczeniowego.

§ 20

Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu **zdarzenia** objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, CONCORDIA informuje o tym **Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego**, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego **zdarzenia**, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności CONCORDII lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.

§ 21

- CONCORDIA wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie uznania roszczenia **Uprawnionego** z Umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń, dokonanych po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu **zdarzenia** objętego ubezpieczeniem, zawartę z **Uprawnionym** umowy lub prawomocnego orzeczenia sądu.
- CONCORDIA obowiązana jest do wypłaty odszkodowania w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Jeżeli wyjaśnienie w tym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności CONCORDII albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni od dnia, w którym, przy zachowaniu należytej staranności, wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. W takim przypadku, CONCORDIA w terminie wskazanym powyżej zawiadamia pisemnie osobę zgłaszającą roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia jej roszczeń w całości lub w części, a także wypłaca bezsporną część świadczenia.
- Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, CONCORDIA informuje o tym pisemnie osobę występującą z roszczeniem, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania, z pouczeniem o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

§ 22

W przypadku braku zgody pomiędzy CONCORDIA i **Ubezpieczonym** co do zakresu lub wysokości **szkody**, może zostać powołany wspólny ekspert, którego koszt zostanie pokryty po połowie przez obie strony. Opinia wydana przez wspólnego eksperta będzie wiążąca dla CONCORDII i **Ubezpieczonego**. Powołany ekspert nie może pozostawać w stosunku służbowym, kapitałowym lub innej zależności z żadną ze stron Umowy.

§ 23

Jeżeli **Uprawniony** do wystąpienia z roszczeniem nie zgadza się z ustaleniami CONCORDII co do odmowy zaspokojenia roszczenia albo co do wysokości odszkodowania, może w ciągu 30 dni zgłosić na piśmie – za pośrednictwem przedstawicielstwa CONCORDII – wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Zarząd CONCORDII.

REGRES

§ 24

- Z dniem wypłaty odszkodowania przez CONCORDIĘ, roszczenie **Ubezpieczonego** przeciwko **osobie trzeciej** odpowiedzialnej za **szkodę** przechodzi z mocy prawa na CONCORDIĘ do wysokości wypłaconego świadczenia. Jeżeli CONCORDIA pokryła tylko część **szkody**, **Ubezpieczonemu** przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem CONCORDII.
- Nie przechodzą na CONCORDIĘ roszczenia **Ubezpieczonego** przeciwko osobom, z którymi **Ubezpieczony** pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził **szkodę** umyślnie.
- W razie powstania **szkody**:
 - Ubezpieczony** zobowiązany jest zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń regresowych wobec osób odpowiedzialnych za **szkodę**;
 - Ubezpieczony** zobowiązany jest dostarczyć CONCORDII wszelkie informacje i dokumenty będące w jego posiadaniu oraz dokonać wszelkich czynności lub umożliwić ich dokonanie CONCORDII, jeżeli są one niezbędne do skutecznego dochodzenia przez Ubezpieczyciela praw określonych w ust. 1;
 - Ubezpieczony** nie może bez zgody CONCORDII zrzec się roszczeń, o których mowa w ust. 1.
- W razie niespełnienia obowiązków wynikających z ust. 3, CONCORDIA może odmówić wypłaty odszkodowania w zakresie kwoty, w odniesieniu do której CONCORDIA nie może z tych przyczyn dochodzić skutecznego roszczeń regresowych, a jeżeli odszkodowanie już wypłacono, może żądać zwrotu tej kwoty od **Ubezpieczonego**.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 25

- Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia stron związane z Umową ubezpieczenia zawartą na podstawie niniejszych **OWU**, powinny być składane na piśmie za pokwitowaniem lub przesyłane listem poleconym, albo, jeżeli obie strony Umowy wyraziły na to uprzednią zgodę, przesyłane drogą elektroniczną.
- Strony Umowy są zobowiązane zawiadamiać o każdorazowej zmianie danych adresowych.

§ 26

- Prawem właściwym dla Umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych **OWU** jest prawo polskie.
- W sprawach nieuregulowanych w niniejszych **OWU** zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego oraz inne bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa.

§ 27

Niniejsze **OWU** zostały zatwierdzone uchwałą Zarządu Concordia Polska TUW i mają zastosowanie do Umów ubezpieczenia zawartych od dnia 1 października 2016 r.

ROZDZIAŁ II OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILEJ ROLNIKÓW Z TYTUŁU POSIADANIA GOSPODARSTWA ROLNEGO, OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIE BUDYNKÓW WCHODZĄCYCH W SKŁAD GOSPODARSTWA ROLNEGO OD OGNIA I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH

§ 28

- Umowa ubezpieczenia może obejmować:
 - obowiązkowe ubezpieczenie **OC rolników**,
 - obowiązkowe ubezpieczenie **budynków rolniczych**.
- Sposób zawarcia Umowy, warunki ochrony ubezpieczeniowej oraz pozostałe kwestie dotyczące ubezpieczeń, o których mowa w ust. 1, określa **ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK**.

ROZDZIAŁ III DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE MIENIA OD OGNI I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 29

1. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być określone w Umowie ubezpieczenia:

- 1) mienie wykorzystywane w związku z posiadaniem **gospodarstwa rolnego**, ewidencjonowane (o ile na **Ubezpieczonym** ciąży prawny obowiązek prowadzenia ewidencji mienia), stanowiące własność **Ubezpieczonego** lub mienie będące w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego, w tym mienie przewłaszczone na zabezpieczenie, tj.:
 - a) **budynki** niebędące **budynkami rolniczymi**, ale wykorzystywane do działalności rolniczej,
 - b) **budowle**,
 - c) **stałe elementy budynku** niebędącego **budynkiem mieszkalnym** (jednak udzielenie ochrony ubezpieczeniowej w odniesieniu do **stałych elementów budynku** niebędącego **budynkiem mieszkalnym** możliwe jest na podstawie klauzuli szczegółowej nr 3 do **OWU**),
 - d) **maszyny, urządzenia i wyposażenie**,
 - e) **materiały i zapasy**,
 - f) **ziemiopłody**,
 - g) **zwierzęta gospodarskie**,
 - h) **nakłady inwestycyjne**.
 - 2) **mieście osób trzecich**;
 - 3) **mieście pracownicze**, o ile zostało zgłoszone do ubezpieczenia z podaniem odrębnych sum ubezpieczenia.
2. Warunkiem objęcia ochroną ubezpieczeniową **budynków, budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia**, których jednostkowa wartość ustalana zgodnie z zasadami określonymi w § 36 ust. 1 przekracza kwotę 10 000 zł, jest wskazanie w dokumencie ubezpieczenia lub w wykazie ubezpieczonego mienia, który stanowi integralną część zawieranej Umowy ubezpieczenia tych przedmiotów ubezpieczenia wraz z:

- 1) sumami ubezpieczenia przypadającymi na te przedmioty;
 - 2) rodzajem, modelem, numerem fabrycznym, seryjnym lub ewidencyjnym poszczególnych przedmiotów lub innymi cechami umożliwiającymi identyfikację przedmiotów ubezpieczenia.
3. W odniesieniu do **budynków, budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia**, których jednostkowa wartość ustalana zgodnie z zasadami określonymi w § 36 ust. 1 nie przekracza kwoty 10 000 zł, a także w odniesieniu do pozostałych rodzajów mienia, przyjmuje się, że ochroną ubezpieczeniową jest objęta całość mienia znajdującego się w miejscu, o którym mowa w ust. 4 lub 5 poniżej, pod warunkiem, że w polisie wymieniono dany rodzaj mienia jako objęte ubezpieczeniem i określono dla niego sumę ubezpieczenia.
4. Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w miejscu wymienionym w Umowie ubezpieczenia.
5. Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową również w miejscu, do którego zostało przeniesione z miejsca ubezpieczenia w związku z bezpośrednim narażeniem na powstanie **szkody** objętej ochroną, zgodnie z niniejszymi **OWU**. Mienie objęte jest także ochroną w trakcie przenoszenia lub przewożenia w powyższe miejsce.

6. Jeżeli **Ubezpieczony** zbywa przedmiot ubezpieczenia postanawia się, że:

- 1) prawa z Umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia; przeniesienie tych praw wymaga zgody **CONCORDII**;
- 2) w razie przeniesienia praw, o których mowa w pkt 1), na nabywcę przedmiotu przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą **CONCORDII** umówiły się inaczej; pomimo tego przejścia obowiązków, zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę;
- 3) jeżeli prawa, o których mowa w pkt 1), nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę;
- 4) postanowienia pkt 1)-3) nie mają zastosowania przy przenoszeniu wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w Umowie wypadku.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 30

1. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje **szkody** będące bezpośrednim następstwem przewidzianego zakresom ubezpieczenia **zdarzenia losowego**, które zaistniało w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 4 oraz §§ 31-33.
2. Zakres ubezpieczenia obejmuje następujące **zdarzenia**:
 - 1) **pożar**,
 - 2) **uderzenie pioruna**,

- 3) **wybuch**,
 - 4) **upadek statku powietrznego**,
 - 5) **trzęsienie ziemi**,
 - 6) **huragan**,
 - 7) **grad**,
 - 8) **deszcz nawałny**,
 - 9) **osunięcie się ziemi**,
 - 10) **zapadanie się ziemi**,
 - 11) **lawinę**,
 - 12) **powódź**,
 - 13) **napór śniegu**,
 - 14) **spływ wód po zboczach**,
 - 15) **szkody wodociągowe**,
 - 16) **huk ponadźwiękowy**,
 - 17) **uderzenie pojazdu**,
 - 18) **upadek drzewa, masztu, słupa, anteny, komina, latarni**,
 - 19) **dym i sadzę**.
3. Ubezpieczone mienie objęte jest także ochroną od **szkód** powstałych wskutek akcji gaśniczej, ratowniczej, wyburzenia lub odgruzowania, prowadzonych w związku z wystąpieniem zdarzeń, za które **CONCORDIA** ponosi odpowiedzialność.
4. W przypadku wystąpienia **zdarzenia losowego** objętego ochroną, **CONCORDIA** zwraca **Ubezpieczonemu** koszty poniesione w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia **szkodzie** lub zmniejszenia jej rozmiarów, w granicach sumy ubezpieczenia, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne. Powyższe koszty są zwracane, nawet jeżeli nie wystąpiła **szkoda** w ubezpieczonym mieniu.
5. Jeżeli koszty wymienione w ust. 4 zostały poniesione na pisemne polecenie **CONCORDII**, wówczas koszty te zostaną zwrócone w całości, nawet jeżeli odszkodowanie za **szkodę w mieniu** powiększone o te koszty przekracza łączną sumę ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności uzgodniony dla danej Umowy ubezpieczenia.
6. Na podstawie indywidualnej oceny ryzyka **CONCORDIA** może wprowadzić do Umowy ograniczenia odpowiedzialności dla przedmiotu ubezpieczenia lub **szkód** powstałych wskutek określonych zdarzeń ubezpieczeniowych.

WYŁĄCZENIA I OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI UBEZPIECZycIELA

§ 31

1. Odpowiedzialność **CONCORDII** nie obejmuje **szkód** bezpośrednio lub pośrednio powstałych wskutek:

- 1) powolnego działania czynników termicznych, fizycznych (m.in. hałas, wibracje, woda) lub biologicznych (m.in. pleśń, porostów, grzyby, roślin, mokrego lub suchego rozkładu, zwierząt, insektów, bakterii);
 - 2) zawilgacania, przesiąkania, działania wód gruntowych, przemarzania, suszy, wysychania, zagrybienia;
 - 3) działania wirusów komputerowych lub **osób trzecich** za pośrednictwem sieci elektronicznych;
 - 4) wycieku lub innych form przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji;
 - 5) osiadania gruntu;
 - 6) **zdarzenia** związanego z działalnością kopalni lub zakładu górniczego, za które przysługuje odszkodowanie na podstawie przepisów prawa górniczego lub geologicznego.
2. Umowa ubezpieczenia nie obejmuje **szkód** powstałych w:
- 1) mieniu w postaci **budynków, budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia**, których jednostkowa wartość, ustalana zgodnie z zasadami określonymi w § 36 ust. 1, przekracza kwotę 10 000 zł, a które to mienie nie zostało wskazane w dokumencie ubezpieczenia lub w wykazie ubezpieczonego mienia w sposób określony w § 36 ust. 2;
 - 2) gruntach, glebach, zbiornikach wodnych, wodach powierzchniowych, wodach podziemnych, kanałach, rowach (łącznie z systemem melioracji lub kanałach przepustowych), **mieniu podziemnym**;
 - 3) pojazdach mechanicznych, przyczepach, naczepach, ciągnikach rolniczych, taborze kolejowym, statkach powietrznych i wodnych, maszynach, urządzeniach lub narzędziach ciągniętych przez pojazdy, które podczas transportu poruszają się na własnych kołach;
 - 4) papierach wartościowych, aktach, dokumentach, planach, biletach, **danych** na nośnikach wszelkiego rodzaju, prototypach i wzorach, eksponatach muzealnych, dziełach sztuki oraz innych przedmiotach o charakterze artystycznym, zabytkowym lub unikatowym;
 - 5) **wartościach pieniężnych**;
 - 6) **środkach odurzających** lub substancjach psychotropowych;
 - 7) amunicji i broni palnej, w stosunku do której nie uzyskano wymaganego prawem pozwolenia;
 - 8) trofeach myśliwskich;
 - 9) szklarniach oraz mieniu w nich się znajdującym;
 - 10) kioskach, kontenerach bez fundamentów, straganach oraz w **mieniu** w nich się znajdującym;
 - 11) masztach i bilbordach reklamowych niebędących elementami **budynków** lub niezamontowanych na **budynkach**;

12) mieniu będącym w trakcie budowy, montażu, instalacji, rozruchu próbnego, testów poprzedzających uruchomienie;

- 13) **maszynach, urządzeniach i wyposażeniu** przeznaczonym do likwidacji lub złomowania;
 - 14) **budynkach i budowlach** przeznaczonych do rozbiórki lub wyburzenia oraz w znajdującym się w nich mieniu;
 - 15) **maszynach, urządzeniach i wyposażeniu** przeznaczonym do likwidacji lub złomowania;
 - 16) słomie, sianie, trawach energetycznych składowanych poza **budynkami**;
 - 17) drzewach, krzewach, uprawach na pniu, innej roślinności, a także grzybach oraz ich grzybniami;
 - 18) zwierzętach laboratoryjnych, **zwierzętach domowych**, rybach, pszczołach;
 - 19) nieoznakowanych **zwierzętach gospodarskich**, jeżeli obowiązek ich oznakowania wynika z przepisów prawa;
 - 20) mieniu o przekroczonym terminie ważności lub wycofanym z obrotu przed powstaniem **szkody** oraz mieniu, którego zakup potwierdzony jest dowodem uznany przez właściwe organy za fałszywy;
 - 21) **budynkach i budowlach** oraz mieniu się w nich znajdującym podczas robót budowlanych lub remontowych, na które zgodnie z ustawą Prawo budowlane wymagane jest zezwolenie, chyba że roboty te nie miały wpływu na powstanie lub wysokość **szkody**;
 - 22) **środkach obrotowych** lub mieniu osób pozostających poza stosunkiem ubezpieczenia przekazanych w celu wykonania usługi podczas obróbki, wytwarzania, testowania, naprawy, czyszczenia, przywracania do pierwotnego stanu lub renowacji, jeśli **szkoda** powstała bezpośrednio wskutek przeprowadzania tych działań;
 - 23) **środkach obrotowych** spowodowanych zmianą temperatury ich przechowywania;
 - 24) mieniu składowanym lub przechowywanym niezgodnie z wymogami dostawcy lub producenta, chyba że nie miało to wpływu na powstanie ani rozmiar **szkody**;
 - 25) liniach transmisyjnych i przesyłowych, za wyjątkiem linii będących częścią instalacji **budynków** ubezpieczonych na podstawie niniejszych **OWU**;
 - 26) programach komputerowych;
 - 27) kartach płatniczych, kredytowych i debetowych;
 - 28) **objektach inżynierskich**;
 - 29) namiotach i tunelach foliowych oraz mieniu w nich się znajdującym.
3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje również **szkód** powstałych wskutek:
- 1) **wybuchu**:
 - a) wywołanego przez **Ubezpieczonego** w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych lub innych,
 - b) w silniku, gdy **wybuch** jest związany z jego naturalną funkcją;
 - 2) działania wody na **budowle** wodne i **urządzenia** wodne, z wyjątkiem **szkód** spowodowanych występującą w obrębie koryta rzeki lub innego naturalnego lub sztucznego zbiornika wodnego falą podwodziową o takiej wielkości i sile działania, jaka nie została przewidziana przy projektowaniu **budowli** lub **urządzenia** wodnego jako zbyt rzadko występująca;
 - 3) działania wody lub innych płynów w **środkach obrotowych** oraz pozostałym mieniu ruchomym wyłączonym z użytkowania, w przypadku przechowywania niżej niż 14 cm nad podłogą znajdującą się poniżej poziomu gruntu, chyba że **zalanie** mienia nastąpiło bezpośrednio z góry;
 - 4) powstałe wskutek **katastrofy budowlanej**;
 - 5) powstałe w wyniku **uderzenia pojazdu** kierowanego lub używanego przez **Ubezpieczającego**, **Ubezpieczonego** lub osobę bliską **Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego**;
 - 6) **zalania, naporu śniegu, gradu, deszczu nawałnego** jeśli do powstania **szkody** przyczynił się zły stan dachu lub innych elementów **budynku** bądź niezabezpieczone lub nieprawidłowo zabezpieczone otwory dachowe albo inne elementy **budynku**. Nie dotyczy to **szkód w mieniu** znajdującym się w pomieszczeniach najmowanych, jeżeli do obowiązków **Ubezpieczającego** lub **Ubezpieczonego** nie należy dbanie o stan techniczny **budynku** lub **lokalu** oraz jeśli do dnia powstania **szkody Ubezpieczający** ani **Ubezpieczony** nie wdział o istniejących zaniedbaniach w tym zakresie lub o nich wdział i posiada pisemne dowody występowania do właściciela z żądaniem ich usunięcia;
 - 7) zamrażanie instalacji znajdującej się na zewnątrz **budynku** lub wewnątrz nieogrzewanego **budynku**, w tym pęknięcia instalacji na skutek zamrażania oraz **zalania** powstałego z tego powodu;
 - 8) **powodzi** oraz **osunięcia się ziemi** – w mieniu znajdującym się na obszarach:
 - a) między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego,
 - b) w pasie nadbrzeżnym wód morskich,
 - c) na **terenie powodziowym**, jeżeli między linią brzegu a ubezpieczoną lokalizacją nie występuje wał przeciwpowodziowy;
 - 9) **powodzi, spływu wód po zboczach, deszczu nawałnego, osunięcia się ziemi, naporu śniegu**

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA CONCORDIA AGRO

powstałych w okresie 15 dni od daty zawarcia Umowy ubezpieczenia (karencja); karencja nie ma zastosowania dla umów kontynuowanych w CONCORDII z zachowaniem ciągłości ochrony ubezpieczeniowej;

- 10) **zapidania się ziemi**, gdy są to **szkody** powstałe w związku z działalnością człowieka;
 - 11) systematycznego zawiłgocenia przedmiotu ubezpieczenia z powodu nieszczelności **urządzeń** sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, grzewczej, tryskaczowej lub technologicznej;
 - 12) pierwotnie istniejących wad materiałowych, błędów konstrukcyjnych, projektowych lub wadliwego wykonawstwa;
 - 13) poddania w procesie technologicznym przedmiotu ubezpieczenia działaniu ognia lub ciepła;
 - 14) działania stopionego szkła lub metalu;
 - 15) naruszenia przez **Ubezpieczonego** obowiązków wskazanych w § 34 ust. 1, na zasadach określonych w § 34 ust. 2.
4. W przypadku **niedoubezpieczenia**, wysokość odszkodowania ulega umniejszeniu na zasadach określonych w § 41.

§ 32

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte **szkody** polegające na:
 - 1) stopniowym pogarszaniu się stanu ubezpieczonego mienia między innymi w związku z normalnym zużyciem, starzeniem, korozją, oksydacją, kawitacją, zanieczyszczeniem, pokryciem osadem, sadzą, zapylaniem;
 - 2) deformowaniu, osiadaniu lub pękaniu **budynku, budowli** lub ich części, chyba że **szkoda** taka powstała wskutek innego **zdarzenia** niewyłączonego z zakresu ubezpieczenia;
 - 3) utracie **danych** zawartych na komputerowych nośnikach informacji oraz konieczności poniesienia kosztów odtworzenia tych **danych**.
2. Jeżeli w następstwie **szkód** wymienionych w ust. 1 wystąpiło inne **zdarzenie** niewyłączone z zakresu ubezpieczenia, wówczas odpowiedzialność CONCORDII ograniczona jest jedynie do skutków takiego **zdarzenia**.
3. CONCORDIA nie pokrywa:
 - 1) **szkód** spowodowanych zaniedbaniem obowiązków okresowych przeglądów konserwacyjnych lub remontów, braku utrzymania obiektów budowlanych w należytym stanie technicznym a także powstałych wskutek braku konserwacji obiektów budowlanych oraz instalacji w tych obiektach lub wynikających z faktu, że konstrukcja tych obiektów budowlanych lub instalacji nie odpowiada przepisom prawa;
 - 2) **szkód**, za które dostawcy bądź usługodawcy są odpowiedzialni na mocy umowy lub obowiązujących przepisów prawa oraz powstałe w okresie działania rękojmi lub gwarancji pokrywane przez producenta lub warsztat naprawczy;
 - 3) strat niebędących bezpośrednim następstwem **szkód** objętych odpowiedzialnością na podstawie niniejszych **OWU** (tzw. strat pośrednich), związanych między innymi z opóźnieniami, utratą rynku, utratą zysku, zwiększonymi kosztami prowadzenia działalności, stratami wynikającymi ze zobowiązań i umów;
 - 4) **szkód** powstałych w trakcie załadunku, transportu lub wyładunku;
 - 5) wynikających z natury przedmiotu ubezpieczenia (naturalne ubytki).

§ 33

O ile do Umowy nie zostały włączone określone klauzule, wymienione w Załączniku nr III, z zakresu ubezpieczenia wyłączone są również **szkody**:

- 1) w **mieniu** związanym z wylęgiem drobiu, chowem drobiu lub zwierząt futerkowych w ramach **działów specjalnych produkcji rolnej**;
- 2) w **mieniu** związanym z produkcją grzybów lub grzybnii;
- 3) w sianie, sianie, trawach energetycznych składowanych w **budynkach**;
- 4) w **środkach obrotowych** znajdujących się poza **budynkami i budowlami**;
- 5) w kolektorach słonecznych, ogniwach fotowoltaicznych, siłowniach wiatrowych i wiatrakach, biogazowniach;
- 6) w paliwach napędowych;
- 7) powstałe wskutek **wandalizmu**;
- 8) w szybkiej i oszkleniach wskutek stłuczenia.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZONEGO

§ 34

1. Niezależnie od obowiązków wskazanych w Rozdziale I **OWU**, do obowiązków **Ubezpieczonego** należą:
 - 1) przestrzeganie przepisów mających na celu zapobieganie powstaniu **szkody**, w szczególności przepisów o budowie i eksploatacji mienia danego rodzaju, dozoru technicznego nad urządzeniami oraz przepisów o ochronie przeciwpożarowej; Powyższy obowiązek dotyczy zarówno przedmiotu ubezpieczenia jak i innego mienia należącego do **Ubezpieczonego**;

- 2) przestrzeganie instrukcji obsługi poszczególnych **urządzeń**; Powyższy obowiązek dotyczy zarówno przedmiotu ubezpieczenia jak i innego mienia należącego do **Ubezpieczonego**;
 - 3) utrzymanie **budynków** i pomieszczeń, w których znajdują się przedmioty ubezpieczenia w należytym stanie technicznym.
2. W przypadku niedopełnienia przez **Ubezpieczonego** któregokolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 1, CONCORDIA może odmówić wypłaty odszkodowania w części lub całości – w zależności od zakresu, w którym niedopełnienie tych obowiązków miało wpływ na powstanie **szkody** lub jej rozmiar.

SUMY UBEZPIECZENIA I LIMITY

§ 35

Sumę ubezpieczenia ustala **Ubezpieczający** osobno dla każdego rodzaju ubezpieczonego mienia, zgodnie z zasadami określonymi w § 36-37.

Ubezpieczenie na sumy stałe

§ 36

1. Sumę ubezpieczenia dla **budynków, budowli, stałych elementów budynku, maszyn, urządzeń i wyposażenia** ustala się dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia według:
 - 1) **wartości rzeczywistej**,
 - 2) **wartości odtworzeniowej**, jeżeli wiek **budynków, budowli** nie przekracza 30 lat, a w przypadku **stałych elementów budynków, maszyn, urządzeń i wyposażenia**, których wiek nie przekracza 10 lat.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3, przez sumę ubezpieczenia **budynków, budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia**, rozumie się sumę ubezpieczenia wskazaną w polisie dla takiego przedmiotu bądź sumę ubezpieczenia lub wartość przedmiotu określoną w wykazie załączonym do Umowy ubezpieczenia.
3. Przez sumę ubezpieczenia **budynków, budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia**, niewskazanych jednostkowo w polisie lub w wykazie załączonym do Umowy ubezpieczenia, a których jednostkowa wartość ustalona zgodnie z zasadami określonymi w ust. 1 nie przekracza kwoty 10 000 zł oraz przez sumę ubezpieczenia **stałych elementów budynku** rozumie się wskazaną w polisie łączną sumę ubezpieczenia dla danego rodzaju ubezpieczonego mienia, umniejszoną o jednostkowe sumy ubezpieczenia przedmiotów ubezpieczenia należących do danej kategorii mienia, o których to sumach jest mowa w ust. 2.
4. Podstawę określenia sumy ubezpieczenia w pozostałych grupach mienia stanowią:
 - 1) **dla materiałów i zapasów, ziemiopłodów oraz zwierząt gospodarskich** – najwyższa przewidywana w okresie ubezpieczenia wartość odpowiadająca cenie ich nabycia (jeżeli **Ubezpieczony** sam nie wytwarza lub nie produkuje takiego mienia) lub **wartości wytworzenia** (jeżeli **Ubezpieczony** sam wytwarza lub produkuje takie mienie);
 - 2) **dla nakładów inwestycyjnych** – wartość odpowiadająca poniesionym lub przewidywanym w okresie ubezpieczenia wydatkom;
 - 3) **dla mienia osób trzecich** – najwyższa przewidywana w okresie ubezpieczenia **wartość rzeczywista**.

Ubezpieczenie na pierwsze ryzyko

§ 37

W przypadkach wymienionych poniżej **Ubezpieczony** może ustalić sumę ubezpieczenia w wysokości prawdopodobnej maksymalnej **szkody**, jaka może powstać wskutek jednego **zdarzenia** objętego zakresem ubezpieczenia (ubezpieczenie na pierwsze ryzyko), przy zachowaniu zasad ustalania wysokości **szkody** określonych w § 38. Ubezpieczenie na pierwsze ryzyko dotyczy:

- 1) **mienia pracowniczego** – w takim przypadku ustala się sumę ubezpieczenia przypadającą na jednego **pracownika**; całkowita suma ubezpieczenia **mienia pracowniczego** odpowiada iloczynowi kwoty przyjętej jako suma ubezpieczenia przypadająca na jednego **pracownika** i liczby **pracowników**;
- 2) **nakładów inwestycyjnych**;
- 3) **mienia osób trzecich**.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY

§ 38

1. Wysokość **szkody** dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia określa się według cen z dnia ustalenia odszkodowania:
 - 1) **dla budynków i budowli** – według wysokości kosztów remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji i materiałów, potwierdzonych rachunkiem wykonawcy lub kalkulacją poszkodowanego:
 - a) przy ubezpieczeniu według **wartości odtworzeniowej** – w pełnej wysokości poniesionych kosztów,
 - b) przy ubezpieczeniu według **wartości rzeczywistej** – z potrąceniem **stopnia technicznego zużycia**;

- 2) **dla stałych elementów budynków, maszyn, urządzeń i wyposażenia** – według ceny zakupu względnie kosztów naprawy rzeczy tego samego rodzaju, typu lub mocy powiększonej o koszty transportu i montażu z uwzględnieniem zasad podanych w pkt 1);
 - 3) **dla materiałów i zapasów, ziemiopłodów oraz zwierząt gospodarskich** – według cen ich nabycia (jeżeli **Ubezpieczony** sam nie wytwarza lub nie produkuje takiego mienia) lub **wartości wytworzenia** (jeżeli **Ubezpieczony** sam wytwarza lub produkuje takie mienie);
 - 4) **dla nakładów inwestycyjnych** – według wysokości kosztów remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji i materiałów, potwierdzonych rachunkiem wykonawcy lub kalkulacją poszkodowanego;
 - 5) **dla mienia osób trzecich** – według wysokości kosztów naprawy uszkodzonych przedmiotów z potrąceniem **stopnia technicznego zużycia**, a w przypadku ich zniszczenia lub utraty – według **wartości rzeczywistej** mienia, nie więcej jednak niż w wartości oznaczonej w dowodzie przyjęcia, bez uwzględnienia prowizji i marży;
 - 6) **dla mienia pracowniczego** – według wysokości kosztów remontu lub naprawy z potrąceniem faktycznego zużycia lub według **wartości rzeczywistej** z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do mienia jednego **pracownika** – w wysokości nieprzekraczającej kwoty przyjętej jako część sumy ubezpieczenia przypadającej na jednego **pracownika**.
2. Wysokość **szkody** zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży.
3. W przypadku określenia sumy ubezpieczenia w walucie obcej wysokość **szkody** i sumę ubezpieczenia przelicza się na złote według średniego kursu ogłoszonego przez Prezesa NBP z dnia zawarcia Umowy ubezpieczenia.

§ 39

1. Przy ustalaniu rozmiaru **szkody** nie uwzględnia się:
 - 1) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, zabytkowej lub pamiątkowej,
 - 2) wartości zysku lub marży **Ubezpieczonego**.
2. W odniesieniu do **szkody całkowitej** w przedmiocie ubezpieczenia jeżeli **Ubezpieczonemu** przysługiwało prawo do odliczenia podatku od towarów i usług w związku z nabyciem przedmiotu ubezpieczenia wartość przedmiotu ubezpieczenia stanowiącą podstawę do ustalenia wysokości odszkodowania przyjmuje się w kwocie netto (bez podatku od towarów i usług).
3. Jeśli **Ubezpieczonemu**:
 - 1) w odniesieniu do **szkody częściowej** – przysługuje prawo do odliczenia podatku od towarów i usług w związku z poniesieniem kosztów naprawy przedmiotu ubezpieczenia;
 - 2) w odniesieniu do innych pokrywanych przez CONCORDIĘ **szkód** niż **szkody** zaistniałe bezpośrednio w przedmiocie ubezpieczenia – przysługuje prawo do odliczenia podatku od towarów i usług w związku z poniesieniem takich kosztów;
4. Zasady opisane w ust. 2 i 3 powyżej stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy przy ustalaniu sumy ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia uwzględniono wartość netto (bez podatku od towarów i usług) przedmiotu ubezpieczenia – nawet w przypadku gdyby **Ubezpieczony** nie był uprawniony do odliczenia kwoty podatku od towarów i usług.

USTALENIE I WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 40

1. Z zastrzeżeniem § 41, wypłacane przez CONCORDIĘ odszkodowanie obejmuje następujące udokumentowane koszty:
 - 1) odpowiadające wysokości **szkody** obliczonej zgodnie z § 38 i § 39;
 - 2) zastosowania wszelkich dostępnych środków w celu zmniejszenia **szkody** objętej zakresem ubezpieczenia oraz zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego ubezpieczonego mienia przed taką **szkodą**, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne, z zastrzeżeniem § 30 ust. 5;
 - 3) usunięcia pozostałości po **szkodzie** w granicach 10% rozmiaru **szkody** objętej zakresem ubezpieczenia;
 - 4) poszukiwania miejsca uszkodzenia do limitu odpowiedzialności 2 000 zł na wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia;
 - 5) umożliwienia dokonania naprawy lub wymiany uszkodzonego ubezpieczonego mienia, w tym dojazdu do uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia.
2. Wysokość odszkodowania nie może przekroczyć sum ubezpieczenia lub limitów odpowiedzialności przyjętych dla poszczególnych kategorii mienia bądź przedmiotów ubezpieczenia.

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA CONCORDIA AGRO

§ 41

Jeśli suma ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczonego jest niższa od jego wartości ustalonej w systemie sum stałych według zasad określonych w § 36 (**niedoubezpieczenie**), CONCORDIA odpowiada za dotyczącą tego przedmiotu ubezpieczenia **szkodę** oraz koszty, o których mowa w § 40 ust. 1, w takim stosunku, w jakim w dniu **szkody** suma ubezpieczenia tego przedmiotu pozostaje do jego wartości będącej podstawą określenia sumy ubezpieczenia (zasada odpowiedzialności proporcjonalnej).

§ 42

- Jeżeli nie umówiono się inaczej, odszkodowanie stanowi kwotę obliczoną zgodnie z postanowieniami §§ 38-41, pomniejszoną o ustaloną w Umowie **franszyzę redukcijną**.
- W przypadku braku odmiennych postanowień Umowy, wysokość **franszyży redukcyjnej** wynosi 500 zł.

ROZDZIAŁ IV DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 43

- Przedmiotem ubezpieczenia mogą być określone w Umowie ubezpieczenia:
 - mienie wykorzystywane w związku z posiadaniem **gospodarstwa rolnego**, ewidencjonowane, stanowiące własność **ubezpieczonego** lub mienie będące w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego, w tym mienie przewłaszczane na zabezpieczenie, tj.:
 - stałe elementy budynku** (zarówno będącego **budynkiem rolniczym**, jak i niebędącego **budynkiem mieszkalnym** (jednak udzielenie ochrony ubezpieczeniowej w odniesieniu do **stałych elementów budynku** będącego **budynkiem mieszkalnym** możliwe jest na podstawie klauzuli szczególnej nr 3 do **OWU**),
 - maszyny, urządzenia i wyposażenie**,
 - materiały i zapasy**,
 - ziemiopłody**,
 - zwierzęta gospodarskie**,
 - nakłady inwestycyjne**;
 - mienie osób trzecich**.
- Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu wymienionym w Umowie ubezpieczenia.
- Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową również w miejscu, do którego zostało przeniesione z miejsca ubezpieczenia w związku z bezpośrednim narazieniem na powstanie **szkody** objętej ochroną, zgodnie z niniejszymi **OWU**. Mienie objęte jest także ochroną w trakcie przenoszenia lub przewożenia w powyższe miejsce.
- Jeżeli **Ubezpieczony** zbywa przedmiot ubezpieczenia postanawia się, że:
 - prawa z Umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia; przeniesienie tych praw wymaga zgody CONCORDII;
 - w razie przeniesienia praw, o których mowa w pkt 1), na nabywcę przedmiotu przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą CONCORDII ułożyły się inaczej; pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę;
 - jeżeli prawa, o których mowa w pkt 1), nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę;
 - postanowienia pkt 1)-3) nie mają zastosowania przy przenoszeniu wierzycielności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w Umowie wypadku.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 44

- Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje **szkody**, będące bezpośrednim następstwem przewidzianego zakresem ubezpieczenia **zdarzenia**, które zaistniało w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 4 oraz §§ 45-47.
- Zakres ubezpieczenia obejmuje:
 - kradzież z włamaniem**,
 - rabunek**,
 - dewastację**.
- W ramach sumy ubezpieczenia danego rodzaju mienia, ubezpieczenie obejmuje również koszty naprawy zniszczonego lub uszkodzonego mienia w związku z **kradzieżą z włamaniem, rabunkiem** lub ich usiłowania, a także zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń, łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów dachów, okien i drzwi, przy czym koszty te łącznie nie mogą przekroczyć 10% wysokości **szkody**, nie więcej

niż 5 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.

- W przypadku wystąpienia **zdarzenia** objętego ochroną CONCORDIA zwraca **Ubezpieczonemu** koszty poniesione w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia **szkodzie** lub zmniejszenia jej rozmiarów, w granicach sumy ubezpieczenia, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne. Wyższe koszty są zwracane, nawet jeżeli nie wystąpiła **szkoda** w ubezpieczonym mieniu.
- Jeżeli koszty wymienione w ust. 4 zostały poniesione na piśmie polecenie CONCORDII, wówczas koszty te zostaną zwrócone w całości, nawet jeżeli odszkodowanie za **szkodę w mieniu** powiększone o te koszty przekracza łączną sumę ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności uzgodniony dla danej Umowy ubezpieczenia.
- Na podstawie indywidualnej oceny ryzyka CONCORDIA może wprowadzić do Umowy ograniczenia odpowiedzialności dla przedmiotu ubezpieczenia lub **szkód** powstałych wskutek określonych zdarzeń ubezpieczeniowych.

WYŁĄCZENIA I OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI UBEZPIECZYCIELA

§ 45

Umowa ubezpieczenia nie obejmuje **szkód** powstałych w:

- pojazdach mechanicznych, przyczepach, naczepach, ciągnikach rolniczych, taborze kolejowym, statkach powietrznych i wodnych, maszynach, urządzeniach lub narzędziach ciągniętych przez pojazdy, które podczas transportu poruszają się na własnych kołach;
- papierach wartościowych, aktach, dokumentach, planach, biletach, **danych** na nośnikach wszelkiego rodzaju, prototypach i wzorach, eksponatach muzealnych, dziełach sztuki oraz innych przedmiotach o charakterze artystycznym, zabytkowym lub unikatowym;
- wartościach pieniężnych**;
- środkach odurzających lub substancjach psychotropowych;
- amunicji i broni palnej, w stosunku do której nie uzyskano wymaganego prawem pozwolenia;
- trofeach myśliwskich;
- палиwach napędowych;
- kioskach, kontenerach bez fundamentów, straganach oraz **w mieniu** w nich lub na nich się znajdującym;
- mieniu będącym w trakcie budowy, montażu, instalacji, rozruchu próbnego, testów poprzedzających uruchomienie;
- mieniu znajdującym się w **budynkach, budowlach i lokalach** wyłączonych z eksploatacji przez okres dłuższy niż 30 dni;
- maszynach, urządzeniach i wyposażeniu** przeznaczonym do likwidacji lub złomowania;
- stomnie, sianie, trawach energetycznych;
- drzewach, krzewach, uprawach na pnii, innej roślinności, a także grzybach oraz ich grzybniami;
- zwierzętach laboratoryjnych, zwierzętach domowych, rybach, pszczołach;
- nieoznakowanych **zwierzętach gospodarskich**, jeżeli obowiązek ich oznakowania wynika z przepisów prawa;
- mieniu o przekroczeniu terminu ważności lub wycofanym z obrotu przed powstaniem **szkody** oraz mieniu, którego zakup potwierdzony jest dowodem uznany przez właściwe organy za fałszywy;
- liniach transmisyjnych i przesyłowych;
- programach komputerowych;
- mieniu zabezpieczonym niezgodnie z postanowieniami dotyczącymi minimalnych warunków zabezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem**, określonymi w Załączniku nr I, chyba że nie miało to wpływu na powstanie **szkody**.

§ 46

- Zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje **szkód** powstałych:
 - wskutek utraty **danych** zawartych na komputerowych nośnikach informacji oraz konieczności poniesienia kosztów odtworzenia tych **danych**,
 - w trakcie załadunku, transportu lub wyładunku,
 - z natury przedmiotu ubezpieczenia (naturalne ubytki).
- CONCORDIA nie pokrywa strat niebędących bezpośrednim następstwem **szkód** objętych odpowiedzialnością na podstawie niniejszych **OWU** (tzw. strat pośrednich), związanych między innymi z opóźnieniami, utratą rynku, utratą zysku, zwiększonymi kosztami prowadzenia działalności, stratami wynikającymi ze zobowiązań i umów.

§ 47

O ile do Umowy nie zostały włączone określone klauzule, wymienione w Załączniku nr III, z zakresu ubezpieczenia wyłączone są również **szkody w mieniu** znajdującym się poza **budynkami i budowłami**.

SUMY UBEZPIECZENIA I LIMITY

§ 48

Sumę ubezpieczenia ustala **Ubezpieczający** osobno dla każdego rodzaju ubezpieczonego mienia, zgodnie z zasadami określonymi w § 49.

Ubezpieczenie na pierwsze ryzyko § 49

Suma ubezpieczenia ustalana jest w wysokości prawdopodobnej maksymalnej **szkody**, jaka może powstać wskutek jednego **zdarzenia** objętego zakresem ubezpieczenia (ubezpieczenie na pierwsze ryzyko), przy zachowaniu zasad ustalania wysokości **szkody** określonych w § 51.

Limity odpowiedzialności § 50

Jeżeli niniejsze **OWU** oraz postanowienia Umowy ubezpieczenia nie stanowią inaczej, ustala się, że odpowiedzialność CONCORDII na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia będzie ograniczona, dla **szkód** powstałych wskutek **dewastacji** do 10% sumy ubezpieczenia danego rodzaju ubezpieczonego mienia, nie więcej niż 10 000 zł.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY

§ 51

- Rozmiar **szkody** dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia określa się według cen z dnia ustalenia odszkodowania:
 - dla **stałych elementów budynków, maszyn, urządzeń i wyposażenia** – według ceny zakupu względnie kosztów naprawy rzeczy tego samego rodzaju, typu lub mocy powiększonej o koszty transportu i montażu:
 - przy ubezpieczeniu według **wartości odtworzeniowej** – w pełnej wysokości poniesionych kosztów,
 - przy ubezpieczeniu według **wartości rzeczywistej** – z potrąceniem **stopnia technicznego zużycia**;
 - dla **materiałów i zapasów, ziemiopłodów oraz zwierząt gospodarskich** – według cen ich nabycia (jeżeli **Ubezpieczony** sam nie wytwarza lub nie produkuje takiego mienia) lub **wartości wytworzenia** (jeżeli **Ubezpieczony** sam wytwarza lub produkuje takie mienie);
 - dla **nakładów inwestycyjnych** – według wysokości kosztów remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji i materiałów, potwierdzonych rachunkiem wykonawcy lub kalkulacją poszkodowanego;
 - dla **mienia osób trzecich** – według wysokości kosztów naprawy uszkodzonych przedmiotów z potrąceniem **stopnia technicznego zużycia**, a w przypadku ich zniszczenia lub utraty – według **wartości rzeczywistej** mienia, nie więcej jednak niż w wartości oznaczonej w dowodzie przyjęcia, bez uwzględnienia prowizji i marży.
- Wysokość **szkody** zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży.
- W przypadku określenia sumy ubezpieczenia w walucie obcej wysokość **szkody** i sumę ubezpieczenia przelicza się na złote według średniego kursu ogłoszonego przez Prezesa NBP z dnia zawarcia Umowy ubezpieczenia.

§ 52

- Przy ustalaniu rozmiaru **szkody** nie uwzględnia się:
 - wartości naukowej, kolekcjonerskiej, zabytkowej lub pamiątkowej,
 - wartości zysku lub marży **Ubezpieczonego**.
- W odniesieniu do **szkody całkowitej** w przedmiocie ubezpieczenia jeśli **Ubezpieczonemu** przysługiwało prawo do odliczenia podatku od towarów i usług w związku z nabyciem przedmiotu ubezpieczenia wartość przedmiotu ubezpieczenia stanowiącą podstawę do ustalenia wysokości odszkodowania przyjmuje się w kwocie netto (bez podatku od towarów i usług).
- Jeśli **Ubezpieczonemu**:
 - w odniesieniu do **szkody częściowej** – przysługuje prawo do odliczenia podatku od towarów i usług w związku z poniesieniem kosztów naprawy przedmiotu ubezpieczenia;
 - w odniesieniu do innych pokrywanych przez CONCORDIĘ **szkód** niż **szkody** zaistniałe bezpośrednio w przedmiocie ubezpieczenia – przysługuje prawo do odliczenia podatku od towarów i usług w związku z poniesieniem takich kosztów w wypłaconym odszkodowaniu nie uwzględnia się kwoty podatku, do odliczenia którego **Ubezpieczony** jest uprawniony.
- Zasady opisane w ust. 2 i 3 powyżej stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy przy ustalaniu sumy ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia uwzględniono wartość netto (bez podatku od towarów i usług) przedmiotu ubezpieczenia – nawet w przypadku, gdyby **Ubezpieczony** nie był uprawniony do odliczenia kwoty podatku od towarów i usług.

USTALENIE I WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 53

- Wypłacane przez CONCORDIĘ odszkodowanie obejmuje następujące udokumentowane koszty:
 - odpowiadające wysokości **szkody** obliczonej zgodnie z § 51 i § 52;
 - zastosowania wszelkich dostępnych środków w celu zmniejszenia **szkody** objętej zakresem ubezpieczenia oraz zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego ubezpieczonego mienia przed taką **szkodą**, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne, z zastrzeżeniem § 44 ust. 5;
 - usunięcia pozostałości po **szkodzie** w granicach 10% rozmiaru **szkody** objętej zakresem ubezpieczenia;
 - poszukiwania miejsca uszkodzenia do limitu odpowiedzialności 2 000 zł na wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia;
 - umożliwienia dokonania naprawy lub wymiany uszkodzonego ubezpieczonego mienia, w tym dojazdu do uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia.
- Wysokość odszkodowania nie może przekroczyć sum ubezpieczenia lub limitów odpowiedzialności przyjętych dla poszczególnych kategorii mienia bądź przedmiotów ubezpieczenia.

§ 54

- Jeżeli nie umówiono się inaczej, odszkodowanie stanowi kwotę obliczoną zgodnie z postanowieniami §§ 51-53, pomniejszoną o ustaloną w Umowie **franszyzę redukcijną**.
- W przypadku braku odmiennych postanowień Umowy, wysokość **franszyży redukcyjnej** wynosi 500 zł.

ROZDZIAŁ V DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 55

- Z zastrzeżeniem określonych w **OWU** wyłączeń i ograniczeń odpowiedzialności, przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna **Ubezpieczonego** za **szkody w mieniu lub na osobie**, wyrządzone **osobom trzecim** w następstwie działania lub zaniechania **Ubezpieczonego**, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia, bez względu na moment wystąpienia **szkody**.
- Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej może obejmować:
 - ubezpieczenie OC w życiu prywatnym,
 - ubezpieczenie OC rolnika PLUS.
- Postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie do obydwu rodzajów ubezpieczeń, o których mowa w ust. 2, chyba że z treści poszczególnych postanowień wynika inaczej.

Ubezpieczenie OC w życiu prywatnym § 56

- Postanowienia niniejszego paragrafu mają zastosowanie wyłącznie do ubezpieczenia OC w życiu prywatnym, o którym mowa w § 55 ust. 2 pkt 1).
- Ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** z tytułu wyrządzenia **szkody** czynem niedozwolonym (odpowiedzialność cywilna deliktowa) w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego.
- Przez czynności życia prywatnego rozumie się czynności niezwiązane z wykonywaniem działalności rolniczej, gospodarczej, zawodowej, wykonywaniem pracy bądź świadczeniem usług na podstawie jakiegokolwiek tytułu prawnego, w szczególności czynności związane z:
 - opieką nad niepełnoletnimi dziećmi,
 - zatrudnianiem pomocy domowej lub opiekuńki,
 - użytkowaniem mieszkania, domu jednorodzinnego lub innej nieruchomości,
 - posiadaniem **zwierząt domowych** oraz pasiek dla celów niehandlowych,
 - posiadaniem lub użytkowaniem rowerów i sprzętu pływającego nieposiadającego silnika,
 - amatorskim uprawianiem sportu** i użytkowaniem broni.
- Ubezpieczenie obejmuje również odpowiedzialność cywilną pomocy domowej, zatrudnionej przez **Ubezpieczonego**, w odniesieniu do **szkód** wyrządzonych **osobom trzecim** w związku z świadczeniem takiej pomocy na rzecz **Ubezpieczonego**.
- Ubezpieczenie obejmuje również odpowiedzialność cywilną:
 - małżonka **Ubezpieczonego** lub osoby, z którą **Ubezpieczony** nie zawarł związku małżeńskiego, ale prowadzi z nią wspólne gospodarstwo domowe i pozostaje we wspólnym pożyciu;
 - osób bliskich Ubezpieczonego**, jeżeli osoby te stale zamieszkują pod jednym adresem z **Ubezpieczonym**;
 - osób innych niż **osoby bliskie Ubezpieczonego**, jeżeli osoby te prowadzą z nim wspólne gospodarstwo domowe.

Ubezpieczenie OC rolnika PLUS § 57

- Postanowienia niniejszego paragrafu mają zastosowanie wyłącznie do ubezpieczenia OC rolnika PLUS, o którym mowa w § 55 ust. 2 pkt 2).
- Z zastrzeżeniem ustępów poniższych ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** z tytułu prowadzenia **gospodarstwa rolnego** w zakresie nieobjętym ochroną w ramach **obowiązkowego ubezpieczenia OC rolników**.
- Umowa ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia OC rolnika PLUS może zostać zawarta jedynie pod warunkiem jednoczesnego zawarcia z CONCORDIĄ Umowy **obowiązkowego ubezpieczenia OC rolników**. Jednak do ochrony ubezpieczeniowej udzielanej w ramach ubezpieczenia OC rolnika PLUS zastosowanie mają postanowienia niniejszych **OWU** i nie mają zastosowania przepisy ustawy, o której mowa w ust. 2.
- Ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **szkody** wynikłe z czynu niedozwolonego oraz niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.
- Ubezpieczenie może obejmować następujące rodzaje **szkód** (w zależności od wyboru **Ubezpieczającego**):
 - szkody w mieniu lub na osobie**, związane z prowadzeniem przez **Ubezpieczonego** działalności **agroturystycznej** w tym również powstałe w następstwie dostarczenia produktów żywnościowych, w związku z prowadzeniem działalności **agroturystycznej**;
 - szkody w mieniu lub na osobie**, spowodowane wadliwym wykonaniem usług na rzecz **osób trzecich** przez **Ubezpieczonego** w ramach wykonywanej działalności rolniczej (OC międzygospodarskiej);
 - szkody w mieniu**, spowodowane wadą produktów dostarczonych przez **Ubezpieczonego** w ramach wykonywanej działalności rolniczej;
 - szkody w mieniu**, powstałe wskutek uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy przyjętych przez **Ubezpieczonego** do użytkowania, przechowania lub naprawy w ramach wykonywanej działalności rolniczej.
- Szczegółowy zakres ochrony ubezpieczeniowej w ubezpieczeniu OC rolnika Plus jest potwierdzony w polisie.

§ 58

- Ubezpieczenie obejmuje **szkody** wyrządzone nieumyślnie, w tym wskutek rażącego niedbalstwa.
- Ubezpieczenie obejmuje **szkody** powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Wszystkie **szkody** będące rezultatem tego samego **zdarzenia**, albo wynikające z tej samej przyczyny, niezależnie od liczby osób poszkodowanych i łącznej kwoty roszczeń, uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy i przyjmuje się, że miały miejsce w chwili wystąpienia pierwszej **szkody**.

WYŁĄCZENIA I OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI UBEZPIECZYCIELA

§ 59

- Zakresem Umowy ubezpieczenia nie są objęte **szkody**:
 - objęte zakresem **obowiązkowego ubezpieczenia OC rolników** lub innych ubezpieczeń obowiązkowych, zawieranych na podstawie **ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK**, jeżeli **Ubezpieczony** nie zawarł takiego ubezpieczenia pomimo spoczywającego na nim obowiązku;
 - wyrządzone **osobom bliższym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego**, ich **pracownikom lub podwykonawcom**;
 - wyrządzone w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na powstanie **szkody**;
 - za które osoba zobowiązana do naprawienia **szkody** ponosi odpowiedzialność wskutek umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej **osoby trzeciej**, albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy, w szczególności poprzez przyjęcie na siebie zobowiązania osiągnięcia określonego rezultatu zamiast zobowiązania starannego działania;
 - wyrządzone użytkowaniem pojazdów mechanicznych jednostek pływających;
 - związane z użytkowaniem pojazdów mechanicznych, statków powietrznych, w tym lotni, parolotni, motolotni, a także dronów;
 - związane z **zawodowym uprawianiem sportu**;
 - związane z **amatorskim uprawianiem narciarstwa, snowboardu oraz sportów wysokiego ryzyka**;
 - wynikłe z użycia lub przechowywania broni bez wymaganego zezwolenia lub niezgodnie z obowiązującymi przepisami;
 - polegające na wystąpieniu czystych strat finansowych – tj. strat finansowych niebędących **szkodą w mieniu** ani **na osobie**, nawet jeśli takie czyste straty finansowe pozostają w związku przyczynowym ze **szkodą w mieniu lub na osobie**;

- wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych, o których istnieniu **Ubezpieczony** wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć;
- wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji;
- wyrządzone w środowisku przez jego zanieczyszczenie oraz w drzewostanie lasów i parków;
- związane z naruszeniem dóbr osobistych innych niż objęte zakresem **szkody na osobie**;
- związane z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych, wzorów i nazw fabrycznych;
- powstałe wskutek osiadanania gruntu, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące lub płynące;
- powstałych wskutek zagrzybienia, wibracji, stopniowego lub długotrwałego oddziaływania hałasu, temperatury, wody, gazów, oparów, pleśni, dymu, kurzu, bakterii i wirusów;
- powstałe na skutek działania wirusów komputerowych oraz wszelkich działań za pośrednictwem poczty elektronicznej lub sieci Internet;
- polegające obowiązkowo zapłaty kar umownych, w zakresie, w jakim kara taka przekracza zakres odpowiedzialności **Ubezpieczonego** za daną **szkodę**, która zachodziłaby gdyby kary umownej nie zastrzeżono.
- Ubezpieczenie nie pokrywa grzywni i kar administracyjnych lub sądowych oraz innych kar o charakterze pieniężnym, w tym również odszkodowań o charakterze karnym, nałożonych na **Ubezpieczonego**.
- W **szkodach**, polegających na uszkodzeniu lub zniszczeniu sprzętu elektronicznego, należącego do **osoby trzeciej**, ustala się **udział własny** w wysokości 25% należnego odszkodowania, nie mniej niż 500 zł.
- Umowa Ubezpieczenia nie obejmuje także **szkód**:
 - wyrządzonych **osobom trzecim** w następstwie **zalania**,
 - związanych z wynajmem nieruchomości, w tym **szkód** wyrządzonych najemcom wynajmowanych nieruchomości; powyższe wyłączenie nie dotyczy jednak ochrony ubezpieczeniowej w ramach ubezpieczenia OC rolnika PLUS, o którym mowa w § 55 ust. 2 pkt 2), udzielanej w zakresie, o którym mowa w § 57 ust. 5 pkt 1).
- Ponadto, w ubezpieczeniu OC rolnika PLUS, o którym mowa w § 55 ust. 2 pkt 2), w ramach zakresu ubezpieczenia, o którym mowa w § 57 ust. 5 pkt 2)-3), ochroną nie są objęte **szkody**:
 - w samym produkcie lub w przedmiocie pracy albo usługi wykonanej przez **Ubezpieczonego**, w szczególności w odniesieniu do roszczeń pokrywanych na podstawie gwarancji lub rękojmi za wady;
 - których przyczyną była jawna wada produktu lub wykonanej pracy lub usługi, w związku z którą została obniżona jej cena;
 - wyrządzone przez rzecz nieposiadającą ważnego atestu lub niespełniającą wymaganej normy, dopuszczających ją do obrotu, o ile atest lub spełnienie normy były wymagane przez właściwe przepisy prawa;
 - spowodowane bezpośrednio lub pośrednio wskutek działania krwi lub produktów krwiopochodnych;
 - powstałe wskutek zmian genetycznych z jakiegokolwiek przyczyny, w tym spowodowane przez genetycznie zmodyfikowany składnik GMO lub jakiegokolwiek białko pochodzące z tego składnika;
 - powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych;
 - polegające na poniesieniu przez **Ubezpieczonego** lub **osoby trzecie** kosztów na wymianę, demontaż, ponowny montaż lub wycofanie wadliwej rzeczy z rynku a także na wymianę wadliwej rzeczy i zastąpienie jej rzeczą wolną od wad;
 - poniesione przez producenta wyrobu finalnego wskutek wadliwosti dostarczonych przez **Ubezpieczonego** komponentów lub części składowych, powstałe wskutek ich zmieszania lub połączenia z rzeczami pochodzącymi od poszkodowanego;
 - poniesione przez producenta wyrobu finalnego wskutek wadliwosti dostarczonych przez **Ubezpieczonego** wyrobów poddanych dalszej obróbce przez poszkodowanego, bez ich mieszania lub łączenia z rzeczami pochodzącymi od poszkodowanego.
- Ponadto, w ubezpieczeniu OC rolnika PLUS, o którym mowa w § 55 ust. 2 pkt 2), w ramach zakresu ubezpieczenia, o którym mowa w § 57 ust. 5 pkt 4), ochroną nie są objęte **szkody**:
 - w pojazdach mechanicznych lub ich wyposażeniu, a także w rzeczach w nich pozostawionych;
 - w **wartościach pieniężnych**, dokumentach lub mapach.

ŚWIADCZENIE CONCORDII

§ 60

- W granicach udzielonej ochrony ubezpieczeniowej CONCORDIA zobowiązuje się do:
 - dokonywania faktycznej i prawnej oceny roszczeń skierowanych wobec **Ubezpieczonego**;
 - ustalenia zasadności roszczeń skierowanych wobec **Ubezpieczonego**;

- 3) podjęcia decyzji o uznaniu roszczenia i wypłacie odszkodowania lub o prowadzeniu obrony **Ubezpieczonego** przed nieuzasadnionym roszczeniem.
2. CONCORDIA ma prawo w każdej chwili wypłacić odszkodowanie w wysokości sumy gwarancyjnej zwalniając się z obowiązku dalszego prowadzenia obrony oraz ponoszenia innych kosztów. Jeżeli roszczenia mogą być zaspokojone kwotą niższą niż suma gwarancyjna, CONCORDIA wypłaca tylko tę niższą kwotę.
3. Należyne odszkodowanie ustala się według zasad odpowiedzialności cywilnej **Ubezpieczonego**, w granicach sumy gwarancyjnej lub określonego podlimitu.
4. Odszkodowanie pomniejsza się o **franszę redukcyjną**, o ile została wprowadzona do Umowy ubezpieczenia.
5. Poza wypłatą odszkodowania, w granicach sumy gwarancyjnej, CONCORDIA pokrywa:
 - 1) koszty wynikłe z zastosowania środków podjętych po wystąpieniu wypadku w celu zapobieżenia **szkodzie** lub zmniejszenia jej rozmiarów;
 - 2) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców lub ekspertów, powołanych w uzgodnieniu z CONCORDIA w celu ustalenia okoliczności, przyczyn lub rozmiaru **szkody**; niezbędne koszty obrony sądowej w sporze prowadzonym na polecenie CONCORDII lub za jej zgodą; jeżeli w wyniku wypadku, który powoduje odpowiedzialność **Ubezpieczonego**, objętą ochroną ubezpieczeniową, zostanie przeciwko sprawcy **szkody** wdrożone postępowanie karne, CONCORDIA pokrywa koszty obrony, jeżeli zażądała powołania obrońcy lub wyraziła zgodę na pokrycie związanych z tym kosztów.

SUMA GWARANCYJNA

§ 61

1. Ustalona przez **Ubezpieczającego** i wskazana w Umowie ubezpieczenia suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności CONCORDII w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia, łącznie dla wszystkich **szkod** objętych zakresem ubezpieczenia.
2. W ramach sumy gwarancyjnej mogą zostać ustalone podlimity dla określonych ryzyk, rodzajów **szkod** lub dla jednego wypadku ubezpieczeniowego.
3. Suma gwarancyjna ulega każdorazowemu zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania, aż do jej całkowitego wyczerpania.
4. Jeżeli z powodu wypłaty odszkodowania wysokość sumy gwarancyjnej stanie się niższa od jakiegokolwiek ustalonego zgodnie z ust. 2 podlimitu, podlimit ten ulega zmniejszeniu do wysokości zmniejszonej sumy gwarancyjnej.
5. Wypłata odszkodowania w zakresie ustalonego zgodnie z ust. 2 podlimitu powoduje jednocześnie zmniejszenie tego podlimitu oraz sumy gwarancyjnej.
6. Suma gwarancyjna ulega także zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-5, w przypadku wypłaty przez CONCORDIĘ świadczeń, określonych w § 60 ust. 5.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZONEGO

§ 62

1. W razie zajścia **zdarzenia**, które może powodować odpowiedzialność cywilną **Ubezpieczonego** za **szkodę**, **Ubezpieczony** obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu zapobieżenia **szkodzie** lub zmniejszenia jej rozmiarów, a także zobowiązany jest niezwłocznie poinformować CONCORDIĘ o tym fakcie.
2. **Ubezpieczony** obowiązany jest zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec innych osób odpowiedzialnych za **szkodę** w razie wystąpienia okoliczności określonych w ust. 1, a także w razie powzięcia wiadomości o **szkodzie** lub zgłoszeniu roszczeń.
3. Jeżeli **Ubezpieczony** umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, CONCORDIA jest wolna od odpowiedzialności za **szkody** powstałe z tego powodu. Jeżeli jednak odszkodowanie zostało już wypłacone lub CONCORDIA jest zobowiązana wobec poszkodowanego do wypłaty odszkodowania nieopiewanego w sposób, o którym mowa w zdaniu poprzednim, **Ubezpieczony** zobowiązany jest do zwrotu CONCORDII kwoty, która nie zostałaby przez CONCORDIĘ wypłacona gdyby nie uchybienie obowiązkom, o których mowa w ust. 2.

§ 63

1. W przypadku powstania **szkody** lub powzięcia wiadomości o **szkodzie**, **Ubezpieczony** zobowiązany jest poinformować o tym fakcie CONCORDIĘ niezwłocznie, przy czym w miarę możliwości nie później niż w ciągu 7 dni.
2. W razie naruszenia z winy umyślniej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w ust. 1, CONCORDIA nie ponosi wobec **Ubezpieczonego** odpowiedzialności w zakresie, w którym uchybienie to przyczyniło się do zwiększenia **szkody** lub uniemożliwiło CONCORDII ustalenie okoliczności i skutków wypadku. W przypadku

- wypłaty przez CONCORDIĘ odszkodowania na rzecz poszkodowanego, **Ubezpieczony** jest zobowiązany do zwrotu CONCORDII kwoty, która nie zostałaby przez CONCORDIĘ wypłacona, gdyby nie uchybienie obowiązkom, o którym mowa w ust. 1.
3. Skutki braku zawiadomienia CONCORDII o wypadku nie następują, jeżeli CONCORDIA w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymała wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jej wiadomości.
 4. Niezależnie od obowiązku określonego w ust. 1, **Ubezpieczony** jest także zobowiązany:
 - 1) powiadomić miejscową jednostkę policji w razie podejrzenia, że zostało popełnione przestępstwo;
 - 2) umożliwić CONCORDII dokonanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności **zdarzenia** lub wielkości **szkody**, jak też weryfikacji zasadności i wysokości złożonych roszczeń;
 - 3) przedstawić wszelkie dokumenty lub inne dowody niezbędne w procesie oceny następstw **zdarzenia**;
 - 4) stosować się do zaleceń CONCORDII oraz udzielić informacji i niezbędnych pełnomocnictw, w tym pełnomocnictwa procesowego dla wybranego przez CONCORDIĘ adwokata lub radcy prawnego, jeżeli jest to niezbędne do prawidłowego prowadzenia sprawy.

§ 64

1. W razie otrzymania roszczenia o naprawienie **szkody**, **Ubezpieczający** ma obowiązek zaniechania działań zmierzających do zaspokojenia roszczeń poszkodowanego, w tym w szczególności uznania roszczeń lub zawarcia ugody, do czasu uzyskania pisemnej zgody CONCORDII.
2. Jeżeli przeciwko sprawcy wypadku uszczęte zostało postępowanie karne, albo jeżeli poszkodowany wystąpił z roszczeniem o odszkodowanie na drogę sądową, **Ubezpieczający** zobowiązany jest poinformować o tym fakcie CONCORDIĘ niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od uzyskania wiadomości o tym fakcie.
3. **Ubezpieczający** obowiązany jest doręczyć CONCORDII orzeczenie sądu w terminie umożliwiający zajęcie stanowiska odnośnie do wniesienia środka odwoławczego, a także stosować się do wskazań CONCORDII dotyczących prowadzenia postępowania sądowego.
4. Zaspokojenie lub uznanie przez **Ubezpieczającego** roszczeń poszkodowanego nie wywołuje skutków wobec CONCORDII, jeżeli ta nie udzieliła na to uprzedniej zgody.
5. Uchybienie przez **Ubezpieczającego** obowiązkom, o których mowa w ust. 2 i 3, nie powoduje skutków prawnych dla odpowiedzialności CONCORDII wobec poszkodowanego.
6. W przypadku wypłaty przez CONCORDIĘ odszkodowania na rzecz poszkodowanego w pełnej wysokości, **Ubezpieczający** jest zobowiązany do zwrotu CONCORDII kwoty, która nie zostałaby przez CONCORDIĘ wypłacona gdyby nie uchybienie obowiązkom, o których mowa w ust. 2-3.

ROZDZIAŁ VI DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 65

1. Ubezpieczenie obejmuje następstwa **nieszczęśliwych wypadków** doznane przez osoby ubezpieczone na terenie całego świata.
2. Ubezpieczenie może zostać zawarte na rzecz osoby, która w dniu zawarcia Umowy nie ukończyła 70 roku życia.
3. Odpowiedzialność CONCORDII polega na wypłacie **Uprawnionemu** świadczenia określonego w Umowie ubezpieczenia.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 66

Ubezpieczenie obejmuje następujące rodzaje zdarzeń, w przypadku wystąpienia których wypłacane są świadczenia w wysokości określonej poniżej, z uwzględnieniem zasad szczególnych opisanych poniżej:

1. Śmierć **Ubezpieczonego** w następstwie **nieszczęśliwego wypadku** – 100% sumy ubezpieczenia – w przypadku ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego w postaci śmierci **Ubezpieczonego** w następstwie **nieszczęśliwego wypadku**, jeśli śmierć nastąpiła wyłącznie i bezpośrednio na skutek **nieszczęśliwego wypadku** w okresie 6 miesięcy od daty **zdarzenia**.
2. Śmierć **Ubezpieczonego** w następstwie zawału serca i **udar mózgu**.
 - 1) 100% sumy ubezpieczenia – w przypadku ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego w postaci śmierci **Ubezpieczonego** w następstwie zawału serca lub **udar mózgu**, jeśli śmierć nastąpiła wyłącznie i bezpośrednio na skutek zawału serca lub **udar mózgu** w okresie 90 dni od daty **zdarzenia**.
 - 2) Poza przypadkami wskazanymi w OWU, CONCORDIA nie ponosi odpowiedzialności także wtedy, gdy wypadek ubezpieczeniowy nastąpił na skutek

nieuzasadnionego nieskorzystania z porady lekarskiej lub nieprzebrzegania zaleceń lekarza.

3. Trwały uszczerbek na zdrowiu Ubezpieczonego w następstwie nieszczęśliwego wypadku.

- 1) Świadczenie w postaci określonego w tabeli rodzaju uszczerbku stanowiącej Załącznik nr II do OWU procentu sumy ubezpieczenia określonej w Umowie ubezpieczenia lub polisie, wypłacane pod warunkiem, że dany uszczerbek na zdrowiu nastąpił wyłącznie i bezpośrednio na skutek **nieszczęśliwego wypadku** w okresie 180 dni od daty **zdarzenia**. W przypadku 100% **trwałego uszczerbku na zdrowiu** świadczenie jest równe sumie ubezpieczenia określonej w Umowie ubezpieczenia.
 - 2) Jeśli w wyniku jednego **zdarzenia Ubezpieczony** dozna więcej niż jednego rodzaju uszczerbku na zdrowiu, z zastrzeżeniem ust. 3 i ust. 4, świadczenie ubezpieczeniowe wypłacane przez CONCORDIĘ obejmuje wszystkie rodzaje uszczerbku na zdrowiu doznane w wyniku tego samego **zdarzenia**.
 - 3) W przypadku, gdy utraty zdrowia spowodowana doznaniem danego rodzaju uszczerbku na zdrowiu będzie uwzględniać w sobie utratę zdrowia spowodowaną doznaniem innego rodzaju uszczerbku na zdrowiu w wyniku zajścia tego samego **zdarzenia**, CONCORDIA wypłaci świadczenie ubezpieczeniowe za doznanie tego rodzaju uszczerbku na zdrowiu, za który świadczenie ubezpieczeniowe będzie najwyższe.
 - 4) Łączna wartość świadczeń z ryzyka uszczerbku na zdrowiu wypłaconych w okresie ubezpieczenia, bez względu na liczbę zdarzeń powodujących uszczerbek i liczbę rodzajów uszczerbków doznanych przez **Ubezpieczonego**, nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia wskazanej w Umowie ubezpieczenia lub polisie.
 - 5) Tabela rodzaju uszczerbku jest dostępna w plawkach CONCORDII, na stronie internetowej: www.concordiaubezpieczenia.pl, oraz stanowi Załącznik nr II do niniejszych OWU.
 - 6) Rodzaj i stopień uszczerbku na zdrowiu ustalany jest niezależnie po zakończeniu leczenia i rehabilitacji, nie później jednak niż w ciągu 12 miesięcy od dnia zajścia **zdarzenia**, którego następstwem był uszczerbek na zdrowiu. Późniejsza zmiana **trwałego uszczerbku na zdrowiu** (polepszenie lub pogorszenie stanu zdrowia) nie daje podstawy do zmiany wysokości świadczenia.
 - 7) Rodzaj i stopień uszczerbku na zdrowiu ustalany jest przez lekarzy wskazanych przez CONCORDIĘ, na podstawie tabeli wskazanej w pkt 5).
 - 8) Uszczerbek na zdrowiu ustalany jest w procentach, w granicach wskazanych dla danego rodzaju uszczerbku w tabeli rodzaju uszczerbku Załącznik nr II.
 - 9) Jeżeli przyznane zostanie prawo do świadczenia ubezpieczeniowego z tytułu **trwałego uszczerbku na zdrowiu Ubezpieczonego** w następstwie **nieszczęśliwego wypadku** i jednocześnie z tytułu zajścia tego samego **nieszczęśliwego wypadku** albo uszczerbku nim spowodowanego w ciągu 180 dni od dnia zajścia **nieszczęśliwego wypadku Ubezpieczonego** umrze, wówczas kwota świadczenia z tytułu śmierci **Ubezpieczonego** i/lub śmierci **Ubezpieczonego** w następstwie **nieszczęśliwego wypadku** ulegnie pomniejszeniu o kwoty wypłacone bądź przyznane wcześniej z tytułu ochrony ubezpieczeniowej w ramach niniejszej klauzuli.
 - 10) Wysokość pomniejszenia świadczenia, o którym mowa w pkt 9), nie może przekroczyć łącznie sumy ubezpieczenia na wypadek śmierci **Ubezpieczonego** i śmierci **Ubezpieczonego** w następstwie **nieszczęśliwego wypadku**.
4. Koszty przekwalifikowania zawodowego oraz koszty wypożyczania, naprawy lub zakupu protez, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych wspierających proces leczenia następstw nieszczęśliwego wypadku.
 - 1) CONCORDIA ponosi odpowiedzialność w przypadku ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego w postaci poniesienia przez **Ubezpieczonego** w następstwie **nieszczęśliwego wypadku** kosztów wymienionych w pkt 2), jeśli ww. koszty zostały poniesione na skutek **nieszczęśliwego wypadku**, w okresie 180 dni od daty **zdarzenia**.
 - 2) CONCORDIA ponosi następujące koszty:
 - a) przekwalifikowania zawodowego **Ubezpieczonego** na wypadek trwałej niezdolności do wykonywania dotychczasowej pracy spowodowanej **nieszczęśliwym wypadkiem** w przypadku zajścia wypadku ubezpieczeniowego w postaci poniesienia przez **Ubezpieczonego** w następstwie **nieszczęśliwego wypadku** kosztów przeszkolenia zawodowego, CONCORDIA zobowiązana jest do zwrócenia do wysokości faktycznie poniesionych przez **Ubezpieczonego** kosztów, stanowiących maksymalnie 20% sumy ubezpieczenia, jednakże nie więcej niż do kwoty 2 000 zł. Warunkiem pokrycia kosztów przeszkolenia zawodowego, jest wystąpienie u **Ubezpieczonego** na skutek **nieszczęśliwego wypadku** utraty możliwości wykonywania dotychczasowej pracy zarobkowej,
 - b) wypożyczania, naprawy lub zakupu protez, przedmiotów ortopedycznych i środków

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA CONCORDIA AGRO

pomocniczych wspierających proces leczenia następstw **nieszczęśliwego wypadku**.

W przypadku zajścia wypadku ubezpieczeniowego w postaci poniesienia przez **Ubezpieczonego** w następstwie **nieszczęśliwego wypadku** kosztów wypożyczenia, naprawy lub zakupu protez, przedmiotów ortopedycznych środków pomocniczych wspierających proces leczenia, CONCORDIA zobowiązana jest do zwrotu kosztów do wysokości faktycznie poniesionych przez **Ubezpieczonego** kosztów, stanowiących maksymalnie 20% sumy ubezpieczenia, jednakże nie więcej niż do kwoty 2 000 zł.

- 3) Poniesione koszty, o których mowa w pkt 2), muszą być udokumentowane oryginałami imiennych rachunków wystawionych na **Ubezpieczonego**. Zwracane są wyłącznie te koszty, które nie znajdują się w zakresie refundacji z ubezpieczenia społecznego lub nie zostaną pokryte z innej Umowy ubezpieczenia.
- 4) Odpowiedzialność CONCORDII nie obejmuje kosztów poniesionych związanych ze zdarzeniami wskazanymi w pkt 2), które to koszty powstały z tytułu lub w następstwie:
 - a) leczenia niezwiązanego z **nieszczęśliwym wypadkiem**,
 - b) chorób, z którymi związana była hospitalizacja **Ubezpieczonego** w ciągu ostatnich 12 miesięcy przez zawarcie Umowy ubezpieczenia,
 - c) fizykoterapii, helioterapii,
 - d) przerywania ciąży, sztucznego zapłodnienia lub każdego innego leczenia bezpłodności oraz kosztów środków antykoncepcyjnych,
 - e) epidemii, skażeń oraz katastrof naturalnych,
 - f) leczenia przez lekarza będącego **osobą bliską Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego**,
 - g) wszelkiego rodzaju diagnostyki i leczenia niewchodzących w zakres niezbędnej, natychmiastowej pomocy medycznej,
 - h) szczepień,
 - i) zabiegów lub leczenia nieuznanego w sposób naukowy i medyczny,
 - j) niestosowania się **Ubezpieczonego** do zaleceń lekarza prowadzącego leczenie i lekarza CONCORDII.
- 5) CONCORDIA wolna jest od odpowiedzialności, jeśli koszty leczenia powstały w konsekwencji wadliwego wykonania przez **Ubezpieczonego** obowiązku opłaty składek tytułem obowiązku ubezpieczenia społecznego. CONCORDIA nie odpowiada również za koszty powstałe w wyniku poddania się przez **Ubezpieczonego** leczeniu w niepublicznym zakładzie opieki zdrowotnej, w wyniku czego koszty, które pokryłoby obowiązkowe ubezpieczenie społeczne, nie zostaną **Ubezpieczonemu** zwrócone.
5. Górną granicą odpowiedzialności CONCORDII z tytułu wszystkich zdarzeń objętych ochroną w ramach niniejszych warunków jest 100% sumy ubezpieczenia.

WYGAŚNIĘCIE OCHRONY UBEZPIECZENIOWEJ

§ 67

Ochrona ubezpieczeniowa w stosunku do **Ubezpieczonego** wygasa:

- 1) w ostatnim dniu miesiąca, w którym **Ubezpieczony** ukończył 71 lat;
- 2) w dniu śmierci **Ubezpieczonego**;
- 3) w ostatnim dniu miesiąca, w którym **Ubezpieczony** ukończył 65 lat dla ryzyka śmierci **Ubezpieczonego** w następstwie zawału serca lub **udar mózgu**.

WYŁĄCZENIA I OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI UBEZPIECZYCIELA

§ 68

1. CONCORDIA, w stosunku do **Ubezpieczonego**, nie odpowiada za **zdarzenia**, które powstały wskutek:
 - 1) usiłowania lub popełnienia samobójstwa, umyślnego przestępstwa, samookaleczenia przez **Ubezpieczonego** lub okaleczenia na prośbę **Ubezpieczonego**;
 - 2) działań wojennych, zamachów terrorystycznych oraz w wyniku działań zbrojnych, misjach pokojowych i stabilizacyjnych;
 - 3) w związku ze skażeniem radioaktywnym bądź katastrofą nuklearną;
 - 4) czynnego i dobrowolnego udziału w aktach przemocy, w tym m.in. **strajkach**, sabotażach, porachunkach;
 - 5) zatrucia alkoholem, zażyciem narkotyków, środków odurzających lub innych środków farmakologicznych nieprzepisanych przez uprawnionego lekarza;
 - 6) pozostawania w stanie nietrzeźwości, uzależnienia od alkoholu, narkotyków, substancji psychotropowych lub innych substancji i leków użytych niezgodnie z zaleceniem lekarza bądź niezgodnie ze wskazaniem ich użycia;
 - 7) zdarzeń spowodowanych umyślnie lub wynikających z rażącego niedbalstwa;
 - 8) błędów w sztuce lekarskiej;

- 9) w związku z poddaniem się eksperymentowi medycznemu;
 - 10) w wyniku nieuzasadnionego nieskorzystania z porady lekarskiej lub nieprzestrzegania zaleceń lekarza;
 - 11) prowadzenia pojazdu mechanicznego, bądź statku powietrznego lub wodnego bez wymaganych zezwoleń lub uprawnień;
 - 12) wad wrodzonych, w tym mających charakter dziedziczny i schorzeń będących ich skutkiem, chorób umysłowych bądź zaburzeń psychicznych oraz chorób zawodowych, tropikalnych, przewlekłych, a także wskutek choroby AIDS lub zakażenia **Ubezpieczonego** wirusem HIV;
 - 13) zdiagnozowanych chorób i wypadków zaistniałych przed zawarciem bądź przystąpieniem do Umowy ubezpieczenia;
 - 14) **zawodowego uprawiania przez Ubezpieczonego**, który jest zarejestrowany w związku sportowym lub klubie sportowym jakiegokolwiek dyscyplin sportu, w tym udziału w zawodach, wyścigach, występach i treningach sportowych;
 - 15) uprawiania sportów w miejscach niedozwolonych;
 - 16) **amatorskiego uprawiania sportów wysokiego ryzyka**;
 - 17) w wyniku wypadku lotniczego, jeśli **Ubezpieczony** był pasażerem lub stanowił załogę nielicencjonowanych linii lotniczych.
2. Odpowiedzialność CONCORDII nie obejmuje zadośćuczynienia za doznany ból, cierpienie fizyczne i moralne oraz strat materialnych związanych z wypadkiem z tytułu utraty, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy osobistych i wszelkiego mienia.
 3. Przy ocenie stopnia doznanej utraty zdrowia nie bierze się pod uwagę wszystkich tych rodzajów uszczerbku na zdrowiu, których **Ubezpieczony** doznał przed początkiem odpowiedzialności CONCORDII w wyniku innych zdarzeń, w tym z przyczyn naturalnych.
 4. Na ustalenie stopnia utraty zdrowia wpływu nie ma także rodzaj czynności zawodowych wykonywanych przez **Ubezpieczonego**.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 69

Suma ubezpieczenia dla ubezpieczenia następstw **nieszczęśliwych wypadków** jest jednakowa dla każdego **Ubezpieczonego** i wynosi; w zależności od wyboru **Ubezpieczającego** 5 000 zł, 10 000 zł albo 20 000 zł.

POSTĘPOWANIE W RAZIE WYPADKU

§ 70

1. W razie powstania wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową **Uprawniony** jest obowiązany:
 - 1) każdy wypadek powstały w kraju lub za granicą zgłosić pisemnie CONCORDII, najpóźniej w ciągu 90 dni roboczych od daty powstania wypadku;
 - 2) złożyć wniosek o wypłatę świadczenia ubezpieczeniowego;
 - 3) starać się o złagodzenie skutków wypadku przez niezwłoczne poddanie się opiece lekarskiej i zaleconemu leczeniu;
 - 4) umożliwić CONCORDII zasięgnięcie informacji o okolicznościach wypadku, w szczególności u lekarzy, którzy nad **Ubezpieczonym** sprawowali lub nadal sprawują opiekę po wypadku;
 - 5) poddać się na żądanie CONCORDII obserwacji klinicznej lub badaniu przez lekarzy wskazanych przez CONCORDIE;
 - 6) poddać się, na zlecenie CONCORDII, badaniom lekarskim mającym ustalić istnienie i stopień trwałego uszkodzenia ciała lub trwałego rozstroju zdrowia, a w razie konieczności, poddania się w tym celu obserwacji lekarskiej;
 - 7) umożliwienia zasięgnięcia przez CONCORDIE informacji o jego stanie zdrowia sprzed dnia zaistnienia **nieszczęśliwego wypadku**;
 - 8) dostarczyć CONCORDII pisemne postanowienie z Prokuratury lub Sądu w ciągu 7 dni od daty otrzymania postanowienia;
 - 9) dostarczyć dokumentację lekarską i inne dokumenty uzasadniające wysokość roszczenia;
 - 10) poinformować o zakończeniu leczenia lub planowanym terminie jego zakończenia.
2. W przypadku śmierci **Ubezpieczonego** niezbędnymi do wypłaty świadczenia dokumentami jest akt zgonu albo uwierzytelniony przez notariusza lub przez upoważnionego **pracownika** samorządu terytorialnego lub organów administracji państwowej odpis aktu zgonu **Ubezpieczonego** oraz karty zgonu lub innego dokumentu stwierdzającego przyczynę śmierci.
3. W razie śmierci **Ubezpieczonego**, obowiązek dostarczenia dokumentów niezbędnych do ustalenia zasadności roszczeń spoczywa na osobie uprawnionej do otrzymania świadczenia.
4. CONCORDIA może uzależnić wypłatę świadczenia ubezpieczeniowego od przedstawienia dodatkowych dokumentów, niezbędnych do dokonania oceny

zasadności zgłoszonego roszczenia oraz wysokości roszczenia.

5. CONCORDIA nie może jednak uzależnić wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego od przedstawienia dokumentów, jeżeli na podstawie obowiązujących przepisów prawa dokumenty te mogą być uzyskane przez CONCORDIE w własnym zakresie.
6. Jeżeli **Ubezpieczający** lub **Ubezpieczony** dopuścił się rażącego niedbalstwa lub winy umyślnej w wykonywaniu obowiązków wynikających z ust. 1 CONCORDIA może odmówić wypłaty świadczenia lub odpowiednio je zmniejszyć w stopniu, w którym przyczyniło się to do powstania **szkody/uszczerbku**. W przypadku gdy na skutek naruszenia obowiązków określonych w ust. 1-4 (również przez **Uprawnionego** do świadczenia) – bez względu na to czy naruszenie to miało charakter zawiniony czy też nie – niemożliwe jest w postępowaniu likwidacyjnym ustalenie okoliczności lub skutków wypadku – CONCORDIA nie wypłaci świadczenia ubezpieczeniowego bądź jego części. Nie uchylba to możliwości otrzymania przez osobę uprawnioną świadczenia ubezpieczeniowego w przypadku, gdy osoba uprawniona udowodni zasadność i wysokość dochodzonego roszczenia.

USTALENIE I WYPŁATA ŚWIADCZENIA

§ 71

1. Jeżeli przed śmiercią poszkodowanego, która nie pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem, nie został ustalony procent **trwałego uszczerbku na zdrowiu**, wysokość świadczenia ustala się na podstawie dokumentacji lekarskiej.
2. CONCORDIA może skierować **Ubezpieczonego** na badania, celem określenia rozmiaru doznanej **szkody**. Koszt badań oraz powołania komisji pokrywa CONCORDIA. CONCORDIA może również dokonać oceny stanu zdrowia na podstawie dokumentacji medycznej.
3. CONCORDIA udostępni osobom uprawnionym do świadczenia informacje i dokumenty, które miały wpływ na ustalenie odpowiedzialności gwarantującej CONCORDII i wysokości świadczenia. Osoby te mają prawo wglądu do akt szkodowych i sporządzania na swój koszt odpisów lub kserokopii dokumentów akt szkodowych. CONCORDIA zapewnia sposób udostępniania akt szkodowych nieprowadzących nadmiernego, utrudnienia dla tych osób.
4. Świadczenie wypłaca się w polskich złotych niezależnie od miejsca wypadku.
5. Osobie, która była ubezpieczona na podstawie kilku umów ubezpieczenia przysługuje świadczenie z każdej Umowy, jednak świadczenia dotyczące zwrotu kosztów nie mogą przewyższać rzeczywistych kosztów.
6. Świadczenie z tytułu:
 - 1) śmierci **Ubezpieczonego** wypłacane jest **Uposażonemu lub Uposażonym**;
 - 2) wystąpienia **trwałego uszczerbku na zdrowiu Ubezpieczonego** – wypłacane jest **Ubezpieczonemu**.
7. Zasady wypłaty świadczeń na rzecz **Uposażonego** lub **Uposażonych** są następujące:
 - 1) jeśli wyznaczono jednego **Uposażonego**, świadczenie wypłacane jest w całości temu **Uposażonemu**;
 - 2) możliwe jest wyznaczenie więcej niż jednego **Uposażonego** ze wskazaniem proporcji, w jakiej nastąpić ma wypłata świadczenia na rzecz poszczególnych **Uposażonych**;
 - 3) w przypadku gdy nie wyznaczono **Uposażonego**, przyjmują się, że **Uposażonymi** są:
 - a) małżonek **Ubezpieczonego**;
 - b) dzieci **Ubezpieczonego**;
 - c) rodzice **Ubezpieczonego**;
 - 4) w przypadku gdy brak jest osób wskazanych w pkt 3) **Uposażonymi** są inni spadkobiercy **Ubezpieczonego**;
 - 5) w przypadku gdy jest więcej niż jeden **Uposażony**, ale nie określono proporcji, w jakiej nastąpić ma wypłata świadczenia na rzecz poszczególnych **Uposażonych**, świadczenie przypada w równych częściach na rzecz każdego z **Uposażonych**;
 - 6) w przypadku gdy jeden z **Uposażonych** umrze lub przestanie istnieć przed dniem zajścia **zdarzenia** ubezpieczeniowego lub zostanie odwołany bez wskazania jaki ma być udział pozostałych **Uposażonych**, udział tego **Uposażonego** przypada pozostałym **Uposażonym** w proporcjach takich, w jakich pozostaje udział tych **Uposażonych** do różnicy pomiędzy sumą udziałów wszystkich **Uposażonych**, a udziałem **Uposażonego**, który zmarł lub przestał istnieć.

KLAUZULA SZCZEGÓLNA NR 1 BUDYNKI ROLNICZE PLUS

Postanowienia wstępne

§ 1

1. Na podstawie niniejszej klauzuli szczególnej rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej w **obowiązkowym ubezpieczeniu budynków rolniczych**. Ochrona ubezpieczeniowa w ramach niniejszej klauzuli może zostać udzielona jedynie pod warunkiem jednoczesnego zawarcia z CONCORDIA Umowy ubezpieczenia obowiązkowego ubezpieczenia **budynków** wchodzących w skład

gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych.

- Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień niniejszej klauzuli, strony przyjmują, że do ochrony ubezpieczeniowej udzielanej na podstawie niniejszej klauzuli mają zastosowanie przepisy Rozdziału 1 i Rozdziału 4 **ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK**. Jednak przepisy powyższej ustawy, nie mają zastosowania w odniesieniu do sposobu, zawarcia Umowy ubezpieczenia (dotyczy to również przepisów o automatycznym wznowieniu Umowy na okres kolejnych 12 miesięcy).
- Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w niniejszej klauzuli może zostać udzielona w dwóch wariantach:
 - Wariant I – dotyczący ubezpieczenia **budynków rolniczych** będących **budynkami mieszkalnymi**;
 - Wariant II – dotyczący ubezpieczenia **budynków rolniczych** niebędących **budynkami mieszkalnymi**.

Wariant I § 2

- Z zastrzeżeniem ust. 2-5, w odniesieniu do **obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych** będących **budynkami mieszkalnymi**, zakres odpowiedzialności wynikający z **ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK** rozszerza się o odpowiedzialność CONCORDII za **szkody** będące bezpośrednim następstwem następujących zdarzeń:
 - zalania,
 - huku ponaddźwiękowego,
 - uderzenia pojazdu,
 - upadku drzewa, masztu, słupa, anteny, komina, latarni,
 - dymu i sadzy,
 - przejęcia

o ile zdarzenie takie zaistniało w okresie ubezpieczenia.
- Ubezpieczenie **budynku mieszkalnego** obejmuje również udokumentowane koszty wynajęcia **lokalu** zastępczego w przypadku **szkody** w **budynku** spowodowanej zdarzeniami objętymi ochroną na podstawie **ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK** bądź spowodowanej zdarzeniami określonymi w ust. 1. Koszty te zwracane są wtedy, gdy ubezpieczony **budynek mieszkalny** nie nadaje się do zamieszkiwania przez co najmniej 3 doby.
- CONCORDIA zwraca koszty wynajęcia **lokalu** zastępczego zaczynając od 4. doby po powstaniu **szkody** do dnia, w którym można ponownie zamieszkać w ubezpieczonym **budynku mieszkalnym**, jednak nie dłużej niż przez 90 dni. Za każdy dzień wynajęcia **lokalu** CONCORDIA zwraca kwotę nie większą niż równoważność 0,5‰ (promila) sumy ubezpieczenia **budynku mieszkalnego**. CONCORDIA nie zwraca żadnych kosztów dodatkowych związanych z wynajęciem **lokalu**, takich jak np. posiłki lub koszty korzystania z telefonu.
- Odpowiedzialność CONCORDII na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia jest ograniczona, dla **szkód** powstałych wskutek **przejęcia** – do 20% sumy ubezpieczenia danego **budynku** w **obowiązkowym ubezpieczeniu budynków rolniczych**.
- CONCORDIA nie ponosi odpowiedzialności za **szkody** wyrządzone zdarzeniami wymienionymi w ust. 1, powstałe w **budynkach mieszkalnych**, w których prowadzona jest działalność gospodarcza inna niż **działalność agroturystyczna**.

Wariant II § 3

- Z zastrzeżeniem ust. 2, w odniesieniu do **ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych** niebędących **budynkami mieszkalnymi**, zakres odpowiedzialności wynikający z **ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK** rozszerza się o odpowiedzialność CONCORDII za **szkody** będące bezpośrednim następstwem następujących zdarzeń:
 - szkód wodociągowych,
 - huku ponaddźwiękowego,
 - uderzenia pojazdu,
 - upadku drzewa, masztu, słupa, anteny, komina, latarni,
 - dymu i sadzy,
 - wandalizmu,
 - przejęcia

o ile zdarzenie takie zaistniało w okresie ubezpieczenia.
- Odpowiedzialność CONCORDII na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia jest ograniczona, dla **szkód** powstałych wskutek:
 - przejęcia** – do 10% sumy ubezpieczenia danego **budynku** w **obowiązkowym ubezpieczeniu budynków rolniczych**, nie więcej niż 5 000 zł;
 - wandalizmu** – do 10% sumy ubezpieczenia danego **budynku** w **obowiązkowym ubezpieczeniu budynków rolniczych**, nie więcej niż 5 000 zł;
 - pozostałych zdarzeń objętych zakresem ubezpieczenia wskazanych w ust. 1 – do sumy danego ubezpieczenia **budynku** w **obowiązkowym ubezpieczeniu budynków rolniczych**.

KLAUZULA SZCZEGÓLNA NR 2 MOJE GOSPODARSTWO

Postanowienia wstępne § 1

- Postanowienia niniejszej klauzuli szczególnej mają charakter szczególny w stosunku do postanowień:
 - Rozdziału III – w zakresie ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych,
 - Rozdziału IV – w zakresie ubezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem**.
- Na podstawie niniejszej klauzuli wprowadza się szczególne zasady odpowiedzialności w stosunku do zasad wynikających z Rozdziału III i IV **OWU**. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej klauzuli, zastosowanie znajdują odpowiednie postanowienia Rozdziałów I, III i IV **OWU**.
- W przypadku sprzeczności postanowień niniejszego rozdziału z postanowieniami Rozdziałów III lub IV **OWU**, stosuje się postanowienia niniejszego rozdziału.
- Niniejsza klauzula w zależności od wyboru **Ubezpieczającego** może mieć zastosowanie:
 - zarówno w odniesieniu do ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych oraz do ubezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem**;
 - jak i wyłącznie do jednego z ubezpieczeń wymienionych w pkt 1), podczas gdy do drugiego z tych ubezpieczeń będą miały zastosowanie zasady niezmodyfikowane niniejszą klauzulą.
- Ochrona ubezpieczeniowa w ramach niniejszej klauzuli może zostać udzielona w wariantach:
 - Podstawowym,
 - Pełnym.

Przedmiot ubezpieczenia § 2

- Odmiennie niż wynika z postanowień Rozdziału III i IV **OWU**, przedmiotem ubezpieczenia w ramach ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych lub ubezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem** jest całość mienia (które zgodnie z zapisami niniejszych **OWU** może stanowić przedmiot ubezpieczenia) należące do danej kategorii mienia, stanowiącego własność **Ubezpieczonego** lub będącego w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego, w tym przewłaszczone na zabezpieczenie.
- Kategorie mienia objęte ochroną ubezpieczeniową uzależnione są od wybranego przez **Ubezpieczającego** wariantu ubezpieczenia (Pełnego lub Podstawowego).
- Przedmiotem ubezpieczenia w wariantcie Podstawowym jest mienie należące do następujących kategorii:
 - maszyn, urządzenia i wyposażenie,
 - ziemiopłody,
 - zwierzęta gospodarskie z wyłączeniem drobiu w chowie fermowym, jeleni i danieli oraz zwierząt futerkowych.
- Przedmiotem ubezpieczenia w wariantcie Pełnym jest mienie należące do następujących kategorii:
 - budowle,
 - maszyny, urządzenia i wyposażenie,
 - materiały i zapasy,
 - ziemiopłody,
 - zwierzęta gospodarskie z wyłączeniem drobiu oraz zwierząt futerkowych w chowie w ramach **działów specjalnych produkcji rolnej** oraz jeleni i danieli.
- Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu wymienionym w Umowie ubezpieczenia.
- Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową również w miejscu, do którego zostało przeniesione z miejsca ubezpieczenia w związku z bezpośrednim narażeniem na powstanie **szkody** objętej ochroną, zgodnie z niniejszymi **OWU**. Mienie objęte jest także ochroną w trakcie przenoszenia lub przewożenia w powyższe miejsce.

Postanowienia szczególne dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych § 3

- Zakres zdarzeń obejmowanych ochroną w ramach ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych zależy od wybranego przez **Ubezpieczającego** wariantu ubezpieczenia.
- W wariantcie Podstawowym ubezpieczenie obejmuje:
 - pożar,
 - uderzenie pioruna,
 - wybuch,
 - upadek statku powietrznego,
 - zręsenie ziemi,
 - huragan,
 - grad,
 - deszcz nawalny,
 - osunięcie się ziemi,
 - zapadanie się ziemi,
 - lawina.
- Zakres ubezpieczenia w wariantcie Pełnym obejmuje **zdarzenia** wymienione w ust. 2, oraz dodatkowo:
 - powódź,
 - napór śniegu,
 - splływ wód po zboczach,
 - szkody wodociągowe,
 - huk ponaddźwiękowy,

- uderzenie pojazdu,
- upadek drzewa, masztu, słupa, anteny, komina, latarni,
- dym i sadza.

Postanowienia szczególne o charakterze wspólnym

Wspólna suma ubezpieczenia. Ubezpieczenie na pierwsze ryzyko § 4

- Dla wszystkich przedmiotów ubezpieczenia w ramach wybranego przez **Ubezpieczającego** wariantu ustalana jest jedna, łączna suma ubezpieczenia w danym ubezpieczeniu. W przypadku gdy zasady odpowiedzialności wynikające z niniejszej klauzuli mają dotyczyć zarówno ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych jak i ubezpieczenia od **kradzieży z włamaniem** i **rabunku**, ustala się odrębne sumy ubezpieczenia dla każdego z tych ubezpieczeń.
- Suma ubezpieczenia ustalana jest w wysokości prawdopodobnej maksymalnej **szkody**, jaka może powstać wskutek jednego **zdarzenia** objętego zakresem ubezpieczenia (ubezpieczenie na pierwsze ryzyko), przy zachowaniu zasad ustalania wysokości **szkody** określonych w Rozdziale III lub IV **OWU**.

KLAUZULA SZCZEGÓLNA NR 3 UBEZPIECZENIE AGRO DOM

Postanowienia wstępne § 1

- Postanowienia niniejszej klauzuli szczególnej mają charakter szczególny w stosunku do postanowień:
 - Rozdziału II **OWU**, w odniesieniu do **obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych**,
 - Rozdziału III **OWU**, w odniesieniu do ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych,
 - Rozdziału IV **OWU**, w odniesieniu do ubezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem** i **rabunku**.
- W zakresie nieuregulowanym w niniejszej klauzuli, zastosowanie znajdują odpowiednie postanowienia Rozdziałów I, II, III i IV **OWU**.
- W przypadku sprzeczności postanowień niniejszego rozdziału z postanowieniami Rozdziałów III lub IV **OWU**, stosuje się postanowienia niniejszego rozdziału.
- Ochrona ubezpieczeniowa w ramach niniejszej klauzuli może zostać udzielona w wariantcie Basic, Standard, Premium albo Prestiż. Wariant ubezpieczenia wskazany jest w Umowie ubezpieczenia.

Przedmiot ubezpieczenia § 2

- Na podstawie niniejszej klauzuli w wariantach Basic, Standard oraz Premium, przedmiotem ubezpieczenia jest:
 - ubezpieczenie **budynków rolniczych** w zakresie wskazanym w klauzuli szczególnej nr 1, wariant I (dotyczący ubezpieczenia **budynków rolniczych** będących **budynkami mieszkalnymi**);
 - ubezpieczenie OC w życiu prywatnym w zakresie wskazanym w § 55 ust. 2 pkt 1) **OWU** (Rozdział V);
 - ubezpieczenie mienia, o którym mowa w ust. 2, w zakresie ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych (o którym mowa w Rozdziale III **OWU**) lub w ramach ubezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem** i **rabunku** (o którym mowa w Rozdziale IV **OWU**).
- Na podstawie niniejszej klauzuli w wariantach Basic, Standard oraz Premium, przedmiotem ubezpieczenia w ramach ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych (o którym mowa w Rozdziale III **OWU**) lub w ramach ubezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem** i **rabunku** (o którym mowa w Rozdziale IV **OWU**) – odmiennie niż określono to w postanowieniach Rozdziału III i IV **OWU** – są określone w Umowie, stanowiące własność **Ubezpieczonego** lub będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego, w tym przewłaszczone na zabezpieczenie:
 - ruchomości domowe;
 - stałe elementy budynku mieszkalnego.
- Na podstawie niniejszej klauzuli w wariantcie Prestiż przedmiotem ubezpieczenia jest:
 - ubezpieczenie **budynków rolniczych** będących **budynkami mieszkalnymi** w zakresie odpowiedzialności wynikającej z **ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK** rozszerzonej o odpowiedzialność CONCORDII za **szkody** będące bezpośrednim następstwem jakichkolwiek **zdarzeń losowych** z zastrzeżeniem pozostałych wyłączeń lub ograniczeń odpowiedzialności określonych w Rozdziałach I, III i IV **OWU** oraz § 5 niniejszej klauzuli,
 - ubezpieczenie mienia, o którym mowa w ust. 2, w zakresie ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych (o którym mowa w Rozdziale III **OWU**) rozszerzonego o odpowiedzialność CONCORDII za **szkody** będące bezpośrednim następstwem jakichkolwiek **zdarzeń losowych** z zastrzeżeniem pozostałych wyłączeń lub ograniczeń odpowiedzialności określonych w Rozdziałach I oraz III **OWU** lub w ramach ubezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem** i **rabunku** (o którym mowa

w Rozdziale IV **OWU**) z zastrzeżeniem pozostałych wyłączeń lub ograniczeń odpowiedzialności określonych w Rozdziałach I oraz IV **OWU**,

- 3) Ubezpieczenie OC w życiu prywatnym w zakresie wskazanym w § 55 ust. 2 pkt 1) **OWU** (Rozdział V).
4. Ubezpieczeniem na podstawie niniejszej klauzuli w zakresie, o którym mowa w ust. 1 oraz ust 3 pkt 2), objęte są również **ruchomości domowe** stanowiące własność **osób trzecich** pozostających z **Ubezpieczonym** we wspólnym gospodarstwie domowym.
5. Warunkiem udzielenia ochrony ubezpieczeniowej w ramach niniejszej klauzuli jest to, że przedmioty ubezpieczenia określone w ust. 2, ust. 3 pkt 2) oraz ust. 4 znajdują się w **budynku mieszkalnym** objętym ochroną ubezpieczeniową w ramach **obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych** od ognia i innych zdarzeń losowych (bez względu na to, z jakim zakładem ubezpieczeń jest zawierana taka Umowa ubezpieczenia).

Postanowienia szczególne dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych § 3

1. Zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych przedmiotów ubezpieczenia, o których mowa w § 2 ust. 2 niniejszej klauzuli, obejmuje następujące **zdarzenia**:
- 1) **pożar**,
 - 2) **uderzenie pioruna**,
 - 3) **wybuch**,
 - 4) **upadek statku powietrznego**,
 - 5) **trzęsienie ziemi**,
 - 6) **huragan**,
 - 7) **dym i sadza**,
 - 8) **grad**,
 - 9) **deszcz nawalny**,
 - 10) **napór śniegu**,
 - 11) **osunięcie się ziemi**,
 - 12) **zapadanie się ziemi**,
 - 13) **lawina**,
 - 14) **zalanie**,
 - 15) **powódź**,
 - 16) **splływ wód po zboczach**,
 - 17) **huk ponaddzwiękowy**,
 - 18) **przebiecie**,
 - 19) **uderzenie pojazdu**,
 - 20) **upadek drzewa, maszty, słupa, anteny, komina, latarni**.
2. Zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych przedmiotów ubezpieczenia, o których mowa w § 2 ust. 2 niniejszej klauzuli, w wariancie Premium, oprócz zdarzeń wskazanych w ust. 1, obejmuje również:
- 1) **pęknięcie mrozowe**,
 - 2) **rozmrózienie**,
 - 3) **wandalizm**.
3. Zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych **budynku mieszkalnego, ruchomości domowych** oraz **stałych elementów budynku mieszkalnego** w wariancie Prestiż obejmuje odpowiedzialność CONCORDII za **szkody** będące bezpośrednim następstwem jakichkolwiek **zdarzeń losowych** z zastrzeżeniem pozostałych wyłączeń lub ograniczeń odpowiedzialności określonych w Rozdziałach I i III **OWU** oraz § 5 niniejszej klauzuli.

Postanowienia szczególne dla ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku § 4

Bez względu na wybrany wariant ubezpieczenia, zakres przedmiotów ubezpieczenia, o których mowa w § 2 ust. 1 oraz ust. 3, w ramach ubezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem i rabunku** niniejszej klauzuli dotyczy **szkód** będących następstwem wyłącznie:

- 1) **kradzieży z włamaniem**,
- 2) **rabunku** (tj. bez ubezpieczenia następstw dewastacji).

Postanowienia szczególne o charakterze wspólnym Wyłączenia § 5

1. Niezależnie od pozostałych wyłączeń lub ograniczeń odpowiedzialności określonych w Rozdziałach I, III oraz IV **OWU**, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również **szkód** powstałych w:
- 1) mieniu znajdującym się w **budynkach mieszkalnych**, w których prowadzona jest działalność gospodarcza inna niż **działalność agroturystyczna**, mieniu znajdującym się w loggiach oraz na balkonach lub tarasach,
 - 2) przedmiotach w ilościach wskazujących na ich przeznaczenie handlowe,
 - 3) przedmiotach służących do działalności handlowej, usługowej lub produkcyjnej, z wyłączeniem **działalności agroturystycznej**.
2. Niezależnie od pozostałych wyłączeń lub ograniczeń odpowiedzialności określonych w Rozdziałach I, III, IV **OWU** oraz ust. 1, ochrona ubezpieczeniowa w wariancie Prestiż nie obejmuje również **szkód** powstałych w wyniku:
- 1) procesów zachodzących wewnątrz przedmiotu ubezpieczenia, w tym jego wewnętrznego rozkładu;
 - 2) działania światła lub zmiany struktury;
 - 3) pogorszenia właściwości, zmiany kształtu, wgniecenia, odprysnięcia, zarysowania, odpadnięcia, odklejania,

pobrudzenia, poplamienia, wysuszenia, zmiany kształtu, przebarwienia oraz pęknięcia i stłuczenia, o ile zakres ubezpieczenia nie został rozszerzony o klauzulę ubezpieczenia szyb i innych przedmiotów od stłuczenia;

- 4) zabrudzenia lub odbarwienia tynków lub elewacji na skutek działania wody pochodzącej z opadów atmosferycznych lub błota pośniegowego, w tym także błota wytworzonego w związku z ruchem pojazdów mechanicznych;
- 5) śmierci, leczenia i zabiegów medycznych zwierząt domowych wynikających z choroby lub przyczyn naturalnych;
- 6) ucieczki zwierząt domowych;
- 7) drgań spowodowanych ruchem pojazdów lądowych, podziemnych, powietrznych;
- 8) prowadzenia prac budowlanych, remontowych, montażowych lub instalacyjnych w miejscu ubezpieczenia;
- 9) zadymienia lub sadzy w związku z przygotowaniem posiłków;
- 10) awarii i uszkodzeń przedmiotu powstałych wskutek przyczyny związanej z jego eksploatacją, konstrukcją i obsługą;
- 11) zakłóceń lub przerwy w dostawie mediów, w szczególności prądu elektrycznego, gazu, wody;
- 12) działania osoby lub osób, polegającego na przypadkowym uszkodzeniu lub zniszczeniu przedmiotu ubezpieczenia.

Suma ubezpieczenia. Ubezpieczenie na pierwsze ryzyko § 6

Suma ubezpieczenia mienia ustalana jest w wysokości prawdopodobnej maksymalnej **szkody**, jaka może powstać wskutek jednego **zdarzenia** objętego zakresem ubezpieczenia (ubezpieczenie na pierwsze ryzyko), przy zachowaniu zasad ustalania wysokości **szkody** określonych w Rozdziale III i IV **OWU** oraz § 8 niniejszej klauzuli.

Limity odpowiedzialności § 7

W odniesieniu do odpowiedzialności CONCORDII na podstawie niniejszej klauzuli ustala się, że odpowiedzialność CONCORDII dla **szkód** określonych poniżej będzie ograniczona do wskazanego poniżej limitu odpowiedzialności na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia:

- 1) szkody w stałych elementach budynku mieszkalnego lub ruchomościach domowych wskutek przebiecia do 20% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów budynku mieszkalnego,
- 2) w gotówce do 10% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów budynku mieszkalnego, nie więcej jednak niż 5 000 zł,
- 3) w biżuterii, kamieniach szlachetnych, perłach, a także w przedmiotach wykonanych w całości lub części ze złota, srebra i platyny, a także pozostałych metali z grupy platynowców (np. monety kolekcjonerskie, medale itp.), do 30% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów budynku mieszkalnego, nie więcej niż 10 000 zł,
- 4) wskutek wandalizmu do 10 000 zł.

Szczególne zasady ustalania wysokości szkody § 8

Przy ustalaniu wysokości **szkody** w ubezpieczonym mieniu przyjmuje się **stopień technicznego zużycia** zależny od wieku ubezpieczonego mienia, zgodnie z poniższą tabelą:

Wiek (w latach)	Stopień zużycia technicznego:	
	sprzęt audiowizualny, fotograficzny, elektroniczny, komputerowy, AGD oraz instrumenty muzyczne i odzież	stałe elementy budynku mieszkalnego oraz pozostałe ruchomości domowe
nowy	0%	0%
1-2	15%	0%
3-5	30%	15%
6-10	50%	30%
pow. 10	80%	60%

§ 9

Jeżeli nie umówiono się inaczej, odszkodowanie pomniejsza się o **udział własny**:

1. W **szkodach** powstałych wskutek **przebiecia** w przenośnym sprzęcie elektronicznym – w wysokości 500 zł.
2. W **szkodach** będących następstwem **wandalizmu** – w wysokości 200 zł.
3. W **szkodach** powstałych wskutek **zalania** wodą, pochodzącą z opadów atmosferycznych lub topnienia śniegu – w wysokości:
 - 1) 10% wartości **szkody**, jednak nie mniej niż 100 zł w pierwszej **szkodzie**,
 - 2) 50% wartości **szkody**, jednak nie mniej niż 500 zł w drugiej lub następnej **szkodzie**.

Członek Zarządu
Grzegorz Kukla

Prezes Zarządu
Jacek Smolarek

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR I

MINIMALNE WYMAGI ZABEZPIECZENIA MIENIA PRZED KRADZIEŻĄ Z WŁAMANIEM

Minimalne warunki zabezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem

- Ściany, sufity, podłogi, dachy i piwnice nie mogą posiadać niezabezpieczonych otworów, przez które możliwy byłby dostęp do ubezpieczonego mienia bez włamania.
- Wszystkie drzwi prowadzące do **budynku** lub umieszczone w jego wydzielonej części znajdującej się w dyspozycji lub pod kontrolą **Ubezpieczonego**, z których możliwy jest bezpośredni dostęp do ubezpieczonego mienia lub do innych pomieszczeń umożliwiających przedostanie się do ubezpieczonego mienia, powinny posiadać konstrukcję drzwi zewnętrznych oraz być wykonane z materiałów odpornych na włamanie i spełniać następujące wymagania:
 - zabezpieczenie drzwi zewnętrznych oraz sposób osadzenia futryny, okuć i zamków winny być odpowiednie dla drzwi zewnętrznych i stanowić przeszkodę, której sforsowanie nie jest możliwe bez użycia siły oraz narzędzi, w odniesieniu do drzwi antywłamaniowych posiadających stosowny atest o podwyższonej odporności na włamanie, wydany zgodnie z obowiązującymi normami przez uprawnioną instytucję (dotyczy to również zamków i wkładek do zamków w tych drzwiach), uważa się, że są one wystarczającym zabezpieczeniem, niezależnie od postanowień pkt 2)-5);
 - drzwi zewnętrzne inne niż **budynków mieszkalnych** winny być zamykane na co najmniej jeden **zamek wielozastawkowy** (wielozapadkowy) lub na jedną kłódkę wielozastawkową (wielozapadkową) zawieszoną na skoblu;
 - drzwi zewnętrzne **budynków mieszkalnych** winny być zamykane na co najmniej dwa **zamki**

- wielozastawkowe** (wielozapadkowe); dopuszcza się zabezpieczenie pomieszczenia drzwiami wyposażonymi w jeden zamek o podwyższonej odporności na włamanie, który posiada stosowny atest wydany zgodnie z obowiązującymi normami przez uprawnioną instytucję;
- drzwi oszklone nie mogą być zaopatrzone w zamki lub zasuwki, które można otworzyć bez użycia klucza przez otwór wybity w szybie;
 - drzwi dwuskrzydłowe powinny posiadać wewnętrzne rygle (górny i dolny) unieruchamiające jedno ze skrzydeł.
- Wszystkie okna i inne zewnętrzne otwory oszklone powinny być w należytym stanie technicznym, właściwie osadzone i zamknięte w sposób stanowiący przeszkodę, której sforsowanie nie jest możliwe bez użycia siły oraz narzędzi, czego dowodem będą pozostawione ślady włamania. Okna, oszklone drzwi i inne zewnętrzne otwory w piwnicach, suterrenach lub na parterze, a także na wyższych kondygnacjach, do których jest dostęp z przybudówek, balkonów, tarasów, dachów lub drabinek pożarowych, jak również otwory na strychach i w piwnicach, z których jest przejście do dalszych pomieszczeń, powinny być ponadto na całej powierzchni zabezpieczone przeciwwłamaniową osłoną mechaniczną, o której mowa w ust. 4. W odniesieniu do szyb kuloodpornych, a także szyb wielowarstwowych (wzmocnionych) klasy co najmniej P3, posiadających stosowne i udokumentowane certyfikaty, uważa się, że są one wystarczającym zabezpieczeniem, niezależnie od postanowień ust. 4.
 - Za przeciwwłamaniowe osłony mechaniczne uznaje się kraty stałe lub ruchome, rolety zewnętrzne i okiennice. Przeciwwłamaniowe osłony mechaniczne powinny być takiej konstrukcji i tak założone, aby przedostanie się do wnętrza nie było możliwe bez uprzedniego ich uszkodzenia za pomocą narzędzi. Ruchome kraty, rolety zewnętrzne i okiennice winny być zamykane na co najmniej jeden

zamek wielozastawkowy (wielozapadkowy) lub jedną kłódkę wielozastawkową (wielozapadkową), chyba że warunki techniczne tych zabezpieczeń przewidują inny sposób zamknięcia od wewnątrz **lokalu**.

- Odstąpienie od wymogów określonych w ust. 3 jest możliwe, jeżeli:
 - w ubezpieczanej lokalizacji ustanowiono **stały dozór**, lub
 - pomieszczenie z ubezpieczonym mieniem zostało wyposażone w sprawny, konserwowany i posiadający stosowny certyfikat elektroniczny system alarmujący o włamaniu w miejscu ubezpieczenia lub miejscu oddalonym, tj. np. w wartowni zakładu, na posterunku policji lub w centrum alarmowym firmy ochrony mienia.
- Jeżeli sztaby, skobłe oraz inne okucia zewnętrznych zabezpieczeń otworów drzwiowych i okiennych nie są wmurowane w ściany, winny być przytwierdzone do muru od wewnątrz **lokalu** tak, aby nie można ich było zdemontować od zewnątrz tego **lokalu**.
- Plac składowy**, służący do przechowywania **środków obrotowych** lub **mienia osób trzecich**, uważa się za prawidłowo zabezpieczony jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:
 - stały dozór**,
 - trwałe ogrodzenie do wysokości co najmniej 1,6 m,
 - zamknięty (brama wjazdowa zamknięta na co najmniej jeden **zamek wielozastawkowy** lub jedną kłódkę wielozastawkową),
 - należyte oświetlenie, za które uważa się sprawne stałe oświetlenie całej powierzchni placu.
- Pomieszczenia wykonane w całości lub w części z siatki drucianej lub z innych materiałów azurowych, a także z brezentu lub powłok z tworzyw sztucznych (np. tunele foliowe, namioty) nie są uważane za pomieszczenia należycie zabezpieczone.

ZAŁĄCZNIK NR II

Tabela rodzajów oraz określonych procentowo uszczerbków na zdrowiu

	Procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu	
	prawa	lewa
A. USZKODZENIA GŁOWY		
1. Uszkodzenie powłok czaszki (bez uszkodzeń kostnych):		
a) uszkodzenie powłok czaszki – w zależności od rozmiaru ruchomości i tkiwości blizn itp.	do 10	
b) oskalpowanie	25	
2. Uszkodzenie kości sklepienia i podstawy czaszki (wgłębienia, szczeliny, fragmentacja) – zależnie od rozległości uszkodzeń		
3. Ubytek w kościach czaszki:		
a) o średnicy poniżej 2,5 cm	7	
b) o średnicy powyżej 2,5 cm – w zależności od rozmiarów	do 25	
Uwaga: jeżeli przy uszkodzeniach i ubytkach kości czaszki (poz. 2 i 3) występują jednocześnie uszkodzenia powłok czaszki (poz. 1), należy osobno oceniać stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku za uszkodzenia lub ubytki kości według poz. 2 lub 3 i osobno za uszkodzenia powłok czaszki według poz. 1.		
4. Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 1, 2, 3 w postaci: nawracającego się wycieku płynu mózgowo-rdzeniowego, przewlekłego zapalenia kości, ropowicy podczepcowej leczonej operacyjnie, zakrzepnicy powłok, przepukliny mózgowej – ocenia się dodatkowo – w zależności od rodzaju i stopnia powikłań		
5. Porażenie i niedowład połowicze:		
a) porażenie połowicze lub paraplegie (porażenia kończyn dolnych) uniemożliwiające samodzielne stanie i chodzenie 0 – 1° wg Skali Lovette'a	100	
b) głęboki niedowład połowiczy lub parapareza 2° wg Skali Lovette'a	do 80	
c) średniego stopnia niedowład połowiczy lub parapareza kończyn dolnych 3° wg Skali Lovette'a	do 60	
d) niewielki lub dyskretny niedowład połowiczy lub niedowład kończyn dolnych 4° wg Skali Lovette'a, dyskretny deficyt siły przy obecności zaburzeń napięcia mięśniowego, niedostateczności precyzji ruchów itp.	do 35	
e) monoparezy pochodzenia ośrodkowego:		
kończyna górna wg Skali Lovette'a		
– 0°	40	30
– 1-2°	do 35	do 25
– 3-4°	do 25	do 15
kończyna dolna wg Skali Lovette'a		
– 0°	40	
– 1-2°	30	
– 3-4°	do 20	

ZAŁĄCZNIKI

6. Zespoły pozapiramidowe:	
a) utrwalony zespół pozapiramidowy znacznie utrudniający sprawność ustroju i wymagający opieki osób trzecich	100
b) zespół pozapiramidowy utrudniający sprawność ustroju z zaburzeniami mowy, napadami ocznymi itp.	80
c) zaznaczony zespół pozapiramidowy	30
7. Zaburzenia równowagi pochodzenia mózdkowego:	
a) uniemożliwiające chodzenie i samodzielne funkcjonowanie	100
b) utrudniające chodzenie i sprawność ruchową w stopniu znacznym	do 80
c) miernego stopnia utrudnienie chodu i sprawności ruchowej	do 60
d) dyskretnie wpływające na sposób chodu i niewielkie upośledzenie zborności i precyzji ruchów	do 25
8. Padaczka:	
a) z licznymi napadami ze współlistnieniem zaburzeń psychicznych, charakteropatii, otępienia wymagających opieki innej osoby	100
b) padaczka z zaburzeniami psychicznymi w zależności od ich nasilenia	do 70
c) padaczka bez zmian psychicznych w zależności od częstości napadów	do 40
Uwaga: podstawą rozpoznania padaczki są obserwacje przez lekarza napadu, typowe zmiany EEG, dokumentacja ambulatoryjna bądź szpitalna.	
9. Zaburzenia neurologiczne i psychiczne uwarunkowane organicznie (encefalopatie):	
a) ciężkie zaburzenia wymagające stałej opieki osób trzecich (zmiany otępienne, utrwalone psychozy)	100
b) encefalopatie ze zmianami charakterologicznymi w zależności od stopnia	do 70
c) encefalopatie z utrwalonymi skargami subiektywnymi, jak bóle, zawroty głowy, wzmożona pobudliwość nerwowa, trudności w skupieniu uwagi, z zaburzeniami pamięci, snu itp.	30
Uwaga: za encefalopatią poza zespołem organicznym przemawiają odchylenia przedmiotowe w stanie neurologicznym, zmiany w zapisie EEG. Encefalopatia powinna być potwierdzona badaniami dodatkowymi.	
10. Zaburzenia adaptacyjne będące następstwem urazów i wypadków, w których nie doszło do trwałych uszkodzeń OUN:	
a) utrwalone nerwice związane z urazem czaszkowo – mózgowym	do 10
b) ujawnienie się psychozy w następstwie ciężkiego stresu	do 80
11. Zaburzenia mowy:	
a) afazja całkowita (sensoryczna lub sensoryczno-motoryczna) z agrafią i aleksją	80
b) afazja całkowita motoryczna	60
c) afazja znacznego stopnia utrudniająca porozumiewanie się	40
d) afazja nieznacznego stopnia	20
12. Zespoły podwzgórzowe pourazowe (cukrzyca, moczówka prosta, nadczynność tarczycy i inne zaburzenia wewnątrzwydzielnicze pochodzenia ośrodkowego):	
a) znacznie upośledzające czynność ustroju	60
b) nieznacznie upośledzające czynność ustroju	30
13. Uszkodzenia częściowe lub całkowite nerwów ruchowych gałki ocznej:	
a) nerwu okoruchowego:	
w zakresie mięśni wewnętrznych oka – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 15
w zakresie mięśni zewnętrznych oka – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 30
b) nerwu błoczkowego	3
c) nerwu odwodzącego – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 15
14. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu trójdzielnego – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 20
15. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu twarzowego – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 20
Uwaga: uszkodzenie nerwu twarzowego łącznie z pęknięciem kości skalistej należy ocenić według poz. 49	
16. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwów językowo-gardłowych i błędnego – w zależności od stopnia zaburzeń mowy, polykania, oddechu, krążenia i przewodzenia pokarmowego	do 50
17. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu dodatkowego – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 15
18. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu podjęzykowego – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 20
B. USZKODZENIA TWARZY	
19. Uszkodzenia powłok twarzy (blizny i ubytki):	
a) oszpecenia bez zaburzeń funkcji – w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy	do 10
b) oszpecenie z miernymi zaburzeniami funkcji – w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy oraz stopnia zaburzeń funkcji	do 30
c) oszpecenia połączone z dużymi zaburzeniami funkcji (przyjmowanie pokarmów, zaburzenia oddychania, mowy, ślinotok i zaburzenia funkcji powiek itp.) – w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy oraz stopnia zaburzeń funkcji	do 60
20. Uszkodzenia nosa:	
a) uszkodzenia nosa bez zaburzeń oddychania i powonienia – zależnie od rozległości uszkodzenia	do 10
b) uszkodzenia nosa z zaburzeniami oddychania – zależnie od rozległości uszkodzenia i stopnia zaburzeń oddychania	do 20
c) uszkodzenia nosa z zaburzeniami oddychania i powonienia – w zależności od stopnia zaburzeń w oddychaniu i powonieniu	do 25
d) utrata powonienia w następstwie uszkodzenia przedniego dołu czaszkowego	5
e) utrata nosa w całości (łącznie z kośćmi nosa)	30
Uwaga: jeżeli uszkodzenie nosa wchodzi w zespół uszkodzeń objętych poz. 19, należy stosować ocenę według tej pozycji (tj. według poz. 19).	
21. Utrata zębów:	
a) siekacze i kły – za każdy ząb	0,5
b) pozostałe zęby począwszy od dwóch – za każdy ząb (niezależnie od zaprotezowania)	1
22. Utrata części szczęki górnej lub dolnej (łącznie z oszpeceniem i utratą zębów) – staw rzekomy – zależnie od rozległości ubytków stanu odżywiania i powikłań	do 30
23. Utrata szczęki (łącznie z oszpeceniem i utratą zębów):	
a) górnej	40
b) dolnej	50
24. Złamania szczęki i/lub żuchwy wygojone z przemieszczeniem odłamów:	
a) szczęki	do 40
b) żuchwy	do 40
25. Ubytek podniebienia:	
a) z zaburzeniami mowy i polykania – w zależności od stopnia zaburzeń	do 30
b) z dużymi zaburzeniami mowy i polykania – w zależności od stopnia zaburzeń	do 40
26. Ubytki języka:	
a) bez zaburzeń mowy i polykania	3
b) z zaburzeniami mowy i polykania – w zależności od stopnia zaburzeń	do 15
c) z dużymi zaburzeniami mowy – w zależności od stopnia zaburzeń	do 40
d) całkowita utrata języka	50

ZAŁĄCZNIKI

C. USZKODZENIA NARZĄDU WZROKU

27. a) Przy obniżeniu ostrości wzroku lub utracie wzroku jednego lub obojga oczu stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu określa się według następującej tabeli:

Ostrość wzroku oka lewego	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0
	(10/10)	(9/10)	(8/10)	(7/10)	(6/10)	(5/10)	(4/10)	(3/10)	(2/10)	(1/10)	-
Ostrość wzroku oka prawego	procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu										
1,0 (10/10)	0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35
0,9 (9/10)	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40
0,8 (8/10)	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45
0,7 (7/10)	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50
0,6 (6/10)	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55
0,5 (5/10)	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
0,4 (4/10)	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65
0,3 (3/10)	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
0,2 (2/10)	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80
0,1 (1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90
0	-	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90

Uwaga: ostrość wzroku zawsze określa się po korekcji szklami zarówno przy zmętnieniu rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzenia siatkówki lub nerwu wzrokowego.

b) utrata wzroku z jednoczesnym wyluszczeniem gałki ocznej	38
28. Porażenie nastawności (akomodacji) – przy zastosowaniu szkieł poprawczych:	
a) jednego oka	15
b) obojga oczu	30
29. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów tępych:	
a) rozdarcie naczyńówki jednego oka	wg tabeli ostrości wzroku (poz. 27a)
b) zapalenie naczyńówki i siatkówki jednego oka, powodujące zaburzenia widzenia środkowego lub obwodowego	jw
c) przedziurawienie płamki żółtej jednego oka	jw
d) zanik nerwu wzrokowego	jw
30. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów drążących:	jw
a) blizny rogówki lub twardówki (garbiak twardówki)	jw
b) zaćma urazowa (uszkodzenie soczewki)	jw
c) ciało obce wewnątrzgałkowe powodujące obniżenie ostrości wzroku	jw
31. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów chemicznych i termicznych (oparzenia itp.)	jw
32. Koncentryczne zwężenie pola widzenia ocenia się według niżej podanej tabeli:	

zwężenie do	przy nienaruszonym drugim oku	w obojgu oczach	przy ślepotcie drugiego oka
60°	0	0	35%
50°	5%	15%	45%
40°	10%	25%	45%
30°	15%	50%	70%
20°	20%	80%	85%
10°	25%	90%	95%
poniżej 10°	35%	95%	100%

33. Połowicze niedowidzenia:	
a) dwuskroniowe	60
b) dwunosowe	30
c) jednoimienne	25
d) jednoimienne górne	10
e) jednoimienne dolne	40
34. Utrata funkcji soczewki po operacyjnym usunięciu zaćmy pourazowej, przy braku jednoczesnego pojedynczego widzenia obuocznego:	
a) w jednym oku	25
b) w obojgu oczach	40
35. Usunięcie zaćmy pourazowej ze wszczepieniem sztucznej soczewki wewnątrzgałkowej:	
a) w jednym oku	15
b) w obojgu oczach	30
36. Zaburzenia w drożności przewodów łzowych (łzawienie):	
a) w jednym oku	10
b) w obojgu oczach	15
37. Odwarstwienie siatkówki jednego oka – oceniać według tabeli ostrości wzroku poz. 27a) oraz według tabeli koncentrycznego zwężenia pola widzenia poz. 32.	
38. Jaskra – oceniać według tabeli ostrości wzroku (poz. 27a) oraz według tabeli koncentrycznego zwężenia pola widzenia (poz. 32), z tym że ogólny procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu nie może wynosić więcej niż 35% za jedno oko i 100% za oboje oczu.	
39. Wytrzeszcz tętniący – w zależności od stopnia	do 100
40. Zaćma urazowa	wg tabeli ostrości wzroku (poz. 27a)
41. Przewlekłe zapalenie spojówek	10

D. USZKODZENIA NARZĄDU SŁUCHU

42. Przy upośledzeniu ostrości słuchu procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu określa się według niżej podanej tabeli:

Obliczanie procentowego uszczerbku na zdrowiu z tytułu utraty słuchu wg Rosera (w mod.)

Ucho lewe	0 – 25 dB	26 – 40 dB	41 – 70 dB	Pow. 70 dB
Ucho prawe				
0 – 25 dB	0%	5%	10%	20%
26 – 40 dB	5%	15%	20%	30%
41 – 70 dB	10%	20%	30%	40%
pow. 70 dB	20%	30%	40%	50%

ZAŁĄCZNIKI

Uwaga: oblicza się średnią dla ucha prawego i lewego oddzielnie dla 500, 1000 i 2000 Hz.	
43. Urazy małżowiny szyjnej:	
a) utrata części małżowiny	5
b) zniekształcenie małżowiny (blizny, oparzenia i odmrożenia) w zależności od stopnia	do 10
c) utrata jednej małżowiny	15
d) utrata obu małżowin	25
44. Zewnętrzne zarośnięcie zewnętrznego przewodu słuchowego	
a) jednostronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu	oceniać wg tabeli ostrości słuchu (poz. 42)
b) obustronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu	jw
45. Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego:	
a) jednostronne	5
b) obustronne	10
46. Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego powikłane perlakiem, próchnicą kości lub polipem ucha – w zależności od stopnia powikłań:	
a) jednostronne	do 15
b) obustronne	do 20
47. Uszkodzenie ucha środkowego w następstwie złamania kości skroniowej z upośledzeniem słuchu	
48. Uszkodzenie ucha wewnętrznego:	
a) z uszkodzeniem części słuchowej	ww
b) z uszkodzeniem części statycznej – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 50
c) z uszkodzeniem części słuchowej i statycznej – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 60
49. Uszkodzenie nerwu twarowego łącznie z pęknięciem kości skalistej:	
a) jednostronne – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 40
b) dwustronne	60
E. USZKODZENIA SZYI, KRTANI, TCHAWICY I PRZEŁYKU	
50. Uszkodzenie gardła z upośledzeniem funkcji	
51. Uszkodzenie lub zwężenie krtani pozwalające na obchodzenie się bez rurki tchawicznej – w zależności od stopnia zwężenia	
52. Uszkodzenie krtani, powodujące konieczność stałego noszenia rurki tchawicznej:	
a) z zaburzeniami głosu – w zależności od stopnia	do 50
b) z bezgłosem	60
53. Uszkodzenie tchawicy – w zależności od stopnia jej zwężenia	
54. Uszkodzenie przełyku powodujące:	
a) częściowe trudności w odżywianiu – w zależności od stopnia upośledzenia stanu odżywiania	do 30
b) odżywianie tylko płynami	50
c) całkowitą niedrożność przełyku ze stałą przetoką żołądkową	80
55. Uszkodzenie tkanek miękkich (skóry i mięśni) szyi z ograniczeniem ruchomości szyi – w zależności od stopnia i ustawienia głowy	
Uwaga: uszkodzenia tkanek miękkich z jednoczesnym uszkodzeniem kręgosłupa szyjnego należy oceniać według poz. 89.	
F. USZKODZENIA KLATKI PIERSIOWEJ I ICH NASTĘPSTWA	
56. Blizny powłok klatki piersiowej ograniczające ruchomość klatki piersiowej – w zależności od stopnia ograniczenia ruchomości klatki piersiowej	
57. Utrata gruczołu piersiowego (w części lub w całości)	
58. Uszkodzenie przynajmniej 2 żeber (złamanie itp.)	
a) z obecnością zniekształceń i bez zmniejszenia pojemności życiowej płuc	do 10
b) z obecnością zniekształceń i zmniejszeniem pojemności życiowej płuc – w zależności od stopnia zmniejszenia pojemności życiowej	do 25
59. Złamanie mostka ze zniekształceniem	
60. Zapalenie kości (przetoki) żeber lub mostka	
61. Uszkodzenia płuc i opłucnej (zrosty opłucnowe, uszkodzenia tkanki płucnej, ubytki tkanki płucnej, ciała obce itp.):	
a) bez niewydolności oddechowej	10
b) z niewydolnością oddechową – w zależności od stopnia	do 40
62. Uszkodzenie tkanki płucnej powikłane przetokami oskrzelowymi, ropnieniem płuc przetoki – w zależności od stopnia niewydolności oddechowej	
Uwaga: przy orzekaniu według pozycji 61 i 62 stopień uszkodzenia tkanki płucnej i niewydolności oddechowej potwierdzić badaniem spirometrycznym i badaniem rentgenowskim.	
63. Uszkodzenie serca lub osierdzia:	
a) z wydolnym układem krążenia	10
b) z objawami względnej wydolności układu krążenia	30
c) z objawami niewydolności krążenia – w zależności od stopnia niewydolności	do 90
Uwaga: stopień uszkodzenia serca oceniać należy na podstawie badania radiologicznego, elektrokardiograficznego i badania ECHO.	
64. Przepukliny przeponowe – w zależności od stopnia zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego, oddychania i krążenia	
G. USZKODZENIE BRZUCHA I ICH NASTĘPSTWA	
65. Uszkodzenia powłok jamy brzusznej (przepukliny urazowe, wysiłkowe, przetoki itp.) – w zależności od umiejscowienia i rozmiarów uszkodzenia powłok jamy brzusznej	
Uwaga: 1. Za przepukliny urazowe uważa się przepukliny spowodowane pourazowym uszkodzeniem powłok brzusznych (np. po rozerwaniu mięśni powłok brzusznych). 2. Za przepukliny tzw. wysiłkowe uważa się przepukliny spowodowane nagłym wysiłkiem fizycznym lub gwałtownym ruchem.	
66. Uszkodzenie żołądka, jelit i sieci:	
a) bez zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego i przy dostatecznym stanie odżywiania	10
b) z zaburzeniami trawienia i niedostatecznym stanem odżywiania – w zależności od stopnia zaburzeń stanu odżywiania	do 50
67. Przetoki jelitowe, kałowe i odbytu sztuczny – w zależności od stopnia zanieczyszczania się i zmian zapalnych tkanek otaczających przetokę:	
a) jelita cienkiego	do 80
b) jelita grubego	do 50
68. Przetoki okołoodbytnicze	
69. Uszkodzenia zwieracza odbytu, powodujące stałe, całkowite nietrzymanie kału i gazów	
70. Wypadnięcie odbytnicy – w zależności od stopnia wypadnięcia	
71. Utrata śledziony	
a) bez większych zmian w obrazie krwi	15
b) ze zmianami w obrazie krwi lub i ze zrostami otrzewnowymi	30
72. Uszkodzenia wątroby i przewodów żółciowych, pęcherzyka żółciowego lub trzustki:	
a) bez zaburzeń ich czynności	do 10
b) z zaburzeniami ich czynności w zależności od stopnia	do 60

ZAŁĄCZNIKI

H. USZKODZENIA NARZĄDÓW MOCZOPŁCIOWYCH	
73. Uszkodzenie jednej nerki lub obu nerek powodujące upośledzenie ich funkcji – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji	do 25
74. Utrata jednej nerki przy drugiej zdrowej i prawidłowo działającej	35
75. Utrata jednej nerki przy upośledzeniu funkcjonowania drugiej nerki – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji pozostałej nerki	do 75
76. Uszkodzenie moczowodu powodujące zawężenie jego światła	20
77. Uszkodzenie pęcherza – w zależności od stopnia zmniejszenia jego pojemności, zaburzeń w oddawaniu moczu, przewlekłych stanów zapalnych	do 30
78. Przetoki dróg moczowych i pęcherza moczowego – w zależności od stopnia stałego zanieczyszczenia się moczem	do 50
79. Zwężenie cewki moczowej:	
a) powodujące trudności w oddawaniu moczu	15
b) z nietrzymaniem lub zaleganiem moczu	do 50
c) z nietrzymaniem moczu lub zaleganiem moczu z powikłaniami	do 60
80. Utrata prącia	40
81. Częściowa utrata prącia	20
82. Utrata jednego jądra lub jajnika	20
83. Utrata obu jąder lub jajników	40
84. Wodniak jądra	10
85. Utrata macicy:	
a) w wieku do 50 lat	40
b) w wieku powyżej 50 lat	20
86. Uszkodzenie krocza powodujące wypadnięcie narządów rodnych:	
a) pochwy	10
b) pochwy i macicy	30
I. OSTRE ZATRUCIA I ICH NASTĘPSTWA (ORZEKAĆ NIE WCZEŚNIEJ NIŻ PO 6 MIESIĄCACH)	
87. Nagłe zatrucie gazami oraz substancjami (z wyjątkiem zatruc pokarmowych):	
a) ze stwierdzoną utratą przytomności, lecz bez wtórnych powikłań	10
b) powodujące uszkodzenie układu krwiotwórczego i narządów wewnętrznych (rozedma, przewlekły nieżyt krtań, tchawicy i oskrzeli) – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 25
Uwaga: uszkodzenia układu nerwowego spowodowane nagłym zatruciem gazami należy oceniać według odpowiednich pozycji dotyczących układu nerwowego.	
88. Nagłe zatrucie pokarmami powodujące uszkodzenie narządów mięsziowych przewodu pokarmowego – w zależności od stopnia uszkodzenia	do 15
Uwaga: 1. Uszkodzenie układu nerwowego wskutek nagłych zatruc pokarmowych należy oceniać według odpowiednich pozycji dotyczących układu nerwowego. 2. Zatrucie włośnicami nie pozostawia w zasadzie trwałych następstw.	
J. USZKODZENIA KRĘGOSŁUPA, RDZENIA KRĘGOWEGO I ICH NASTĘPSTWA	
89. Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku szyjnym:	
a) ograniczenie ruchomości w zakresie rotacji lub zginania powyżej 20 stopni	do 15
b) całkowite zeszywnienie	do 35
c) całkowite zeszywnienie z niekorzystnym ustawieniem głowy	do 50
90. Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku piersiowym i lędźwiowym:	
a) ograniczenie ruchomości w zakresie rotacji powyżej 20 stopni lub zginania do 50 cm	do 15
b) całkowite zeszywnienie	do 25
c) całkowite zeszywnienie z niekorzystnym ustawieniem tułowia	do 40
91. Izolowane uszkodzenia wyrostków poprzecznych, wyrostków ościowych – w zależności od ich liczby i zaburzeń funkcji	do 10
92. Uszkodzenia kręgosłupa powikłane zapaleniem kręgów, obecnością ciała obcego itp. ocenia się według poz. 89-91, zwiększając stopień uszczerbku na zdrowiu	do 10
93. Uszkodzenia rdzenia kręgowego:	
a) przy objawach poprzecznego przecięcia rdzenia z całkowitym porażeniem lub niedowładem dużego stopnia dwóch lub czterech kończyn	100
b) niedowład kończyn dolnych bez uszkodzenia górnej części rdzenia (kończyn górnych), umożliwiających poruszanie się za pomocą dwóch łasek	70
c) niedowład kończyn dolnych umożliwiających poruszanie się o jednej łasce	40
d) porażenie całkowite obu kończyn górnych z zanikami mięśniowymi, zaburzeniami czucia i zmianami troficznymi bez porażenia kończyn dolnych (po wylewie śródrzeniowym)	100
e) niedowład znacznego stopnia obu kończyn górnych znacznie upośledzający czynność kończyn (po wylewie śródrzeniowym)	70
f) niedowład nieznacznego stopnia obu kończyn górnych (po wylewie śródrzeniowym)	30
g) zaburzenia ze strony zwieraczy i narządów płciowych bez niedowładów (zespół stożka końcowego)	40
h) zaburzenia czucia, zespoły bólowe bez niedowładów – w zależności od stopnia zaburzeń	do 30
94. Urazowe zespoły korzonkowe (bólowe, ruchowe, czuciowe lub mieszane) – w zależności od stopnia:	
a) szyjne	do 10
b) piersiowe	do 10
c) lędźwiowo-krzyżowe	do 15
d) guziczne	5
K. USZKODZENIA MIEDNICY	
95. Utrwalone rozejście się spojenia łonowego lub rozerwania stawu krzyżowo-biodrowego – w zależności od stopnia przemieszczenia i zaburzeń chodu	do 35
96. Złamanie miednicy z przerwaniami obręczy biodrowej jedno-lub wielomiejscowe – w zależności od zniekształcenia i upośledzenia chodu:	
a) w odcinku przednim (kość łonowa, kulszowa)	do 20
b) w odcinku przednim i tylnym (w tym Malgaigne'a)	do 45
97. Złamanie dna panewki – w zależności od upośledzenia funkcji stawu i zmian zniekształcających:	
a) bez zwichnięcia centralnego	do 20
b) ze zwichnięciem centralnym	do 40
98. Izolowane złamanie miednicy (talerz biodrowy, kolce biodrowe, guz kulszowy) – w zależności od zniekształcenia i zaburzeń funkcji	do 20
Uwaga: towarzyszące uszkodzenia narządów miednicy i objawy neurologiczne ocenia się dodatkowo według pozycji dotyczących odpowiednich uszkodzeń narządów miednicy lub uszkodzeń neurologicznych.	
L. USZKODZENIA KOŃCZYNY GÓRNEJ	
Uwaga: przy uszkodzeniach kończyn górnych u osób leworęcznych stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ustala się według zasad przewidzianych w tabeli, przyjmując dla uszkodzeń ręki prawej procenty ustalone dla ręki lewej, a dla uszkodzeń ręki lewej procenty ustalone dla ręki prawej.	
Łopatka	
99. Złamanie łopatki:	
a) wygojone złamanie łopatki z nieznacznym przemieszczeniem bez większych zaburzeń funkcji kończyny	5
b) wygojone załamanie łopatki z przemieszczeniem i znaczącym ograniczeniem funkcji kończyny w zależności od stopnia zaburzeń	do 40
Uwaga: normy pozycji 99 uwzględniają również ewentualne powikłania neurologiczne.	

ZAŁĄCZNIKI

Obojczyk		
100. Wadliwe wygojone złamanie obojczyka – w zależności od stopnia zniekształcenia i ograniczenia ruchów	do 25	do 20
101. Staw rzekomy obojczyka ograniczający ruchy kończyny	25	20
102. Zwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego – w zależności od ograniczenia ruchów, upośledzenia zdolności dźwignia i stopnia zniekształcenia	do 25	do 20
103. Uszkodzenie obojczyka powikłane przewlekłym zapaleniem kości i obecnością ciał obcych ocenia się według pozycji 100-102, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu o	5	
Uwaga: przy współistniejących powikłaniach neurologicznych należy stosować ocenę według pozycji dotyczących uszkodzeń odpowiednich odcinków kończyny – w zależności od stopnia wypadnięcia funkcji.		
Bark		
104. Przewlekłe zmiany stawu barkowego – w zależności od stopnia ograniczenia funkcji przykurczu	do 30	do 25
105. Zastarzałe nieodprowadzone zwichnięcie stawu barkowego – w zależności od zakresu ruchów i ustawienia kończyny	do 30	do 30
106. Nawykowe zwichnięcie barku potwierdzone zaświadczeniem lekarskim i Rtg	25	20
107. Staw cepowy w następstwie pourazowych ubytków kości – w zależności od zaburzeń funkcji	do 40	do 35
Uwaga: staw wiotki z powodu porażenia ocenia się według norm neurologicznych.		
108. Zesztywnienie stawu barkowego:		
a) w ustawieniu częściowo korzystnym (w odwiedzeniu około 70°, antepozycja 35° i rotacja zewnętrzna około 25°) w zależności od ustawienia i funkcji	do 35	do 30
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	40	35
109. Bliznowaty przykurcz stawu barkowego w zależności od zaburzeń czynności stawu	do 15	do 10
110. Uszkodzenie barku powikłane przewlekłym zapaleniem kości, obecnością ciał obcych, przetokami i zmianami neurologicznymi ocenia się według pozycji 104-109, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu – w zależności od stopnia powikłań i upośledzenia funkcji.	do 35	do 25
111. Utrata kończyny w barku	75	70
112. Utrata kończyny wraz z łopatką	80	75
Ramię		
113. Złamanie kości ramiennej – w zależności od zmian wtórnych i upośledzenia funkcji kończyny:		
a) z niewielkim przemieszczeniem i zaburzeniem osi	do 15	do 10
b) ze znacznym przemieszczeniem i skróceniem	do 30	do 25
c) złamania powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami, brakiem zrostu, stawem rzekomym, ciałami obcymi i zmianami neurologicznymi	do 55	do 50
114. Uszkodzenia mięśni, ścięgien i ich przyczepów w zależności od zmian wtórnych i upośledzenia funkcji:		
a) mięśnia dwugłowego	do 15	do 10
b) uszkodzenie innych mięśni ramienia	do 20	do 15
115. Utrata kończyny w obrębie ramienia		
a) z zachowaniem tylko 1/3 bliższej kości ramiennej	70	65
b) przy dłuższych kikutach	65	60
116. Przepukliny mięśniowe ramienia		
		3
Staw łokciowy		
117. Złamanie obwodowej nasady kości ramiennej – w zależności od zaburzeń osi i ograniczenia ruchów w stawie łokciowym:		
a) bez większych przemieszczeń, zniekształceń i ograniczenia ruchomości	do 15	do 10
b) z dużym zniekształceniem i ze znacznym przykurczem	do 30	do 25
118. Zesztywnienie stawu łokciowego:		
a) w zgięciu zbliżonym do kąta prostego i z zachowanymi ruchami obrotowymi przedramienia (75°-110°)	do 30	do 25
b) z brakiem ruchów obrotowych	do 35	do 30
c) w ustawieniu wyprostowanym lub zbliżonym (160°-180°)	do 50	do 45
d) w innych ustawieniach – zależnie od przydatności czynnościowej kończyny	do 45	do 40
119. Przykurcz w stawie łokciowym – w zależności od zakresu zgięcia, wyprostu i stopnia zachowania ruchów obrotowych przedramienia:		
a) przy niemożności zgięcia do 90°	do 30	do 25
b) przy możliwości zgięcia ponad kąt prosty	do 20	do 15
Uwaga: wszelkie inne uszkodzenia w obrębie stawu łokciowego należy oceniać według pozycji 117-119.		
120. Cepowy staw łokciowy – w zależności od stopnia wiotkości i stanu mięśni		
do 30	do 25	
121. Uszkodzenie stawu łokciowego powikłane przewlekłym stanem zapalnym, przetokami, ciałami obcymi itp. Ocenia się według pozycji 117-120, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu o		
		do 5
Przedramię		
122. Złamania w obrębie dalszych nasad jednej lub obu kości przedramienia, powodujące ograniczenia ruchomości nadgarstka i zniekształcenia – w zależności od stopnia zaburzeń czynnościowych:		
a) ze zniekształceniem	do 15	do 10
b) ze znacznym zniekształceniem, dużym ograniczeniem ruchomości i zmianami wtórnymi (troficzne, krążeniowe itp.)	do 25	do 20
123. Złamania trzonów jednej lub obu kości przedramienia – w zależności od przemieszczeń, zniekształceń i zaburzeń czynnościowych:		
a) ze zniekształceniem i zaznaczonymi zaburzeniami funkcji	do 15	do 10
b) ze znacznym zniekształceniem, dużym ograniczeniem ruchomości i zmianami wtórnymi (troficzne, krążeniowe itp.)	do 35	do 30
124. Staw rzekomy kości promieniowej		
		do 30
125. Staw rzekomy kości łokciowej		
		do 20
126. Bark zrostu, staw rzekomy obu kości przedramienia		
		do 40
127. Uszkodzenie przedramienia powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami, obecnością ciał obcych, ubytkiem tkanki kostnej i zmianami neurologicznymi ocenia się według pozycji 122-126, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od stopnia powikłań		
		do 15
128. Utrata kończyny w obrębie przedramienia – w zależności od charakteru kikutu i jego przydatności do oprotezowania		
		do 65
129. Utrata przedramienia w sąsiedztwie stawu nadgarstkowego		
		55
Nadgarstek		
130. Ograniczenie ruchomości w obrębie nadgarstka w następstwie jego uszkodzeń (skręcenia, zwichnięcia, złamania kości nadgarstka, martwice aseptyczne tych kości) – w zależności od ustawienia, zakresu ruchów, objawów bólowych i troficznych oraz funkcji palców:		
a) ograniczenie ruchomości	do 10	do 8
b) ograniczenie ruchomości dużego stopnia	do 20	do 15
c) ograniczenie ruchomości dużego stopnia z ustawieniem ręki czynnościowo niekorzystnym	do 30	do 25
131. Całkowite zesztywnienie w obrębie nadgarstka:		
a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji dłoni i palców	do 30	do 25
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji dłoni i palców	do 45	do 40

ZAŁĄCZNIKI

132. Uszkodzenia nadgarstka powikłane głębokimi trwałymi troficznymi zmianami, przewlekłym i ropnym zapaleniem kości nadgarstka, przetokami i zmianami neurologicznymi ocenia się według pozycji 130 i 131, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od stopnia powikłań o	do 10	do 10
133. Utrata ręki na poziomie nadgarstka	55	50
L. ŚRÓDRĘCZE I PALCE		
Kciuk		
134. Złamania i zwichnięcia kciuka (pierwszej kości śródreżca i paliczka kciuka) – w zależności od ustawienia, zniekształcenia i stopnia zaburzeń funkcji kciuka:		
a) z przemieszczeniem	do 10	do 8
b) z dużym przemieszczeniem i zniekształceniem	do 20	do 15
Uwaga: przy ocenie stopnia zaburzeń czynności kciuka należy brać pod uwagę przede wszystkim zdolność przeciwstawienia i chwytu.		
135. Utraty w obrębie kciuka:		
a) utrata opuszki	do 5	do 3
b) utrata paliczka paznokciowego	do 10	do 8
c) utrata paliczka paznokciowego z częścią paliczka podstawowego (do 2/3 długości paliczka)	15	10
d) utrata paliczka paznokciowego i paliczka podstawowego poniżej 2/3 długości lub utrata obu paliczków bez kości śródreżca	20	15
e) utrata obu paliczków z kością śródreżca	30	25
136. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie kciuka (blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany troficzne, czuciowe itp.) – powodujące:		
a) ograniczenie funkcji	do 10	do 8
b) znaczne ograniczenie funkcji	do 20	do 15
c) upośledzenie funkcji graniczące z następstwami utraty kciuka	do 30	do 25
Palec wskazujący		
137. Utraty w obrębie palca wskazującego:		
a) utrata opuszki	do 5	do 3
b) utrata paliczka paznokciowego	do 7	do 5
c) utrata paliczka paznokciowego z 1/3 dalszą paliczka środkowego	8	5
d) utrata paliczka paznokciowego i środkowego powyżej 1/3	12	10
e) utrata trzech paliczków	do 17	do 15
f) utrata palca wskazującego z kością śródreżca	23	25
138. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palca wskazującego oraz II kości śródreżca (blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany troficzne, czuciowe itp.) – powodujące:		
a) ograniczenie funkcji – w zależności od stopnia	do 8	do 5
b) znaczne ograniczenie funkcji – w zależności od stopnia	do 12	do 10
c) bezużyteczność palca granicząca z utratą wskaziciela	17	15
Palec trzeci, czwarty i piąty		
139. Utrata całego paliczka lub części paliczka:		
a) palca trzeciego i czwartego – za każdy paliczek	3	2
b) palca piątego – za każdy paliczek	1	1
140. Utrata palców III, IV lub V z kością śródreżca	12	8
141. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palców III, IV, V (blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienia, zmiany troficzne, czuciowe itp.) – powodujące:		
a) ograniczenie funkcji palca – w zależności od stopnia	2	1
b) znaczne ograniczenie funkcji palca – w zależności od stopnia	4	3
c) bezużyteczność palca granicząca z utratą	7	5
Uwaga: przy uszkodzeniach obejmujących większą liczbę palców globalna ocena musi być niższa niż całkowita utrata tych palców i odpowiadać stopniowi użyteczności ręki. Uszkodzenie obejmujące wszystkie palce z pełną utratą użyteczności ręki nie mogą przekroczyć dla ręki prawej 55%, a dla lewej 50%.		
M. USZKODZENIE KOŃCZYNY DOLNEJ		
Biodro		
142. Utrata kończyny dolnej przy wyluszczeniu jej w stawie biodrowym lub odjęcie w okolicy podkrętarzowej		85
143. Przykurcze i ograniczenie ruchów w stawie biodrowym w następstwie uszkodzeń tkanek miękkich i w zależności od stopnia		do 25
144. Zeszywnienie stawu biodrowego – w zależności od ustawienia i wtórnych zaburzeń statyki i dynamiki:		
a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym		do 35
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym		do 60
145. Inne następstwa uszkodzeń stawu biodrowego (zwichnięć, złamań bliższej nasady kości udowej, złamań szyjki, złamań przezkrętarzowych i podkrętarzowych, złamań krętarzy itp.) – w zależności od zakresu ruchów, przemieszczeń, skrócenia, zniekształceń i różnego rodzaju zmian wtórnych oraz dolegliwości subiektywnych:		
a) ze zmianami miernego stopnia		do 20
b) ze zmianami dużego stopnia		do 40
c) z bardzo ciężkimi zmianami miejscowymi i dolegliwościami wtórnymi (kręgosłup, staw krzyżowo-biodrowy, kolano itp.)		do 65
146. Przykurcze i zeszywnienia powikłane przewlekłym zapaleniem tkanki kostnej, z przetokami, ciałami obcymi itp. Ocena się według pozycji 142-145, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od rozmiarów powikłań o		do 15
Uwaga: jako wynik urazowego uszkodzenia biodra zgłaszane są często następujące zmiany chorobowe: krwiopochodne ropne zapalenie kości, gruźlica kostno-stawowa, nowotwory, martwice aseptyczne kości, biodro szpotawe dorastających i inne zniekształcenia powodujące zaburzenia statyki. Przy tego rodzaju stanach chorobowych należy szczególną uwagę zwracać na istnienie związku przyczynowego między tymi schorzeniami a wypadkiem.		
Udo		
147. Złamanie kości udowej – w zależności od zniekształceń, skrócenia, zaników mięśniowych i ograniczenia ruchów w stawach:		
a) z nieznacznymi zmianami i skróceniem do 4 cm		do 15
b) z miernymi zmianami i skróceniem do 6 cm		do 30
c) ze skróceniem ponad 6 cm i ciężkimi zmianami		do 40
148. Staw rzekomy lub ubytki kości udowej uniemożliwiające obciążenie kończyny – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji, skrócenia i zaburzeń wtórnych		do 60
149. Uszkodzenia skóry, mięśni, ścięgien (oparzenia, przecięcia, pęknięcia podskórne, przepukliny mięśniowe itp.) – w zależności od zaburzeń funkcji itp.		do 20
150. Uszkodzenia dużych naczyń, tętniaki pourazowe – w zależności od stopnia wtórnych zaburzeń troficznych		do 30
151. Uszkodzenia uda powikłane przewlekłym ropnym zapaleniem kości, przetokami, ciałami obcymi, skostnieniem pozaszkieletowym i zmianami neurologicznymi ocenia się według pozycji 147-150, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od rozmiarów powikłań		do 10
152. Uszkodzenia uda powikłane z współistniejącym uszkodzeniem nerwu kulszowego ocenia się według pozycji 147-150, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od rozmiarów uszkodzenia nerwu o		do 65
Uwaga: łączny stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ocenianego według pozycji 147-150 i 152 nie może przekroczyć 70%.		

ZAŁĄCZNIKI

153. Utrata kończyny – zależnie od długości kikuta i przydatności jego cech do oprotegowania	do 70	
Kolano		
154. Zesztywnienie stawu kolanowego:		
a) w pozycji funkcjonalnej korzystnej 0-15°	do 30	
b) przy większych stopniach zgięcia lub przeproście powyżej -10° (minus 10°) stosuje się ocenę wg pp. a) - zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu za każde 4° odchylenie ponad granicę 15° lub -10° o:	1	
155. Trwałe ograniczenia ruchomości stawu kolanowego w następstwie uszkodzeń samego stawu (uszkodzenia więzadłowe, torebkowe, łąkotek, kości tworzących staw kolanowy itd.) – w zależności od charakteru przykurczu i zakresu ubytku funkcji:		
a) utrata ruchomości w zakresie 0-40° za każde 2° ubytku ruchu	1	
b) utrata ruchomości w zakresie 40°-90° za każde 5° ubytku ruchu	1	
c) utrata ruchomości w zakresie 90°-120° za każde 10° ubytku ruchu	1	
Uwaga: prawidłowo funkcjonalny zakres ruchów przyjmuje się w granicach 0°-120°.		
156. Inne następstwa uszkodzeń kolana: skrócenie kończyny, zaburzenia osi, stawu (koślawość, szpotawość, ruchomość patologiczna), dolegliwości przewlekłe zapalne, zapalenia ropne, ciała obce, przetoki itp. – w zależności od stopnia	do 20	
157. Utrata kończyny na poziomie stawu kolanowego	65	
Podudzie		
158. Złamanie kości podudzia – w zależności od zniekształcenia, przemieszczenia, powikłań wtórnych, zmian troficznych i czynnościowych kończyny itp.:		
a) ze zmianami lub skröceniami do 4 cm	do 15	
b) z dużymi wtórnymi zmianami lub ze skröceniem od 4 cm do 6 cm	do 25	
c) ze skröceniem powyżej 6 cm lub bardzo rozległymi zmianami wtórnymi i z dodatkowymi powikłaniami w postaci przewlekłego zapalenia kości, przetok, zmian troficznych skóry z owrzodzeniami, stawów rzekomych, ubytków kostnych i zmian neurologicznych	do 50	
159. Izolowane złamanie strzałki (oprócz kostki bocznej)	3	
160. Uszkodzenie tkanek miękkich podudzia, uszkodzenia ścięgna Achillesa i innych ścięgien – zależnie od rozległości uszkodzenia, zaburzeń czynnościowych i zniekształceń stopy	do 20	
161. Utrata kończyny w obrębie podudzia – w zależności od charakteru kikuta, długości, przydatności do oprotegowania i zmian wtórnych w obrębie kończyny:		
a) przy długości kikuta do 8 cm mierząc od szpary stawowej	60	
b) przy dłuższych kikutach	do 55	
Stawy skokowe, stopa		
162. Ograniczenie ruchomości i zniekształcenia w stawach skokowych (w następstwie wykręcenia, zwichnięcia, złamania kości tworzących staw, zranień, ciał obcych, blizn itp.) – w zależności od ich stopnia i dolegliwości:		
a) bez zniekształceń	do 15	
b) ze zniekształceniem, upośledzeniem funkcji ruchowej i statycznej stopy	do 25	
c) powikłane przewlekłym zapaleniem kości stawu, przetokami, martwicą aseptyczną, zmianami neurologicznymi itp.	do 40	
163. Zesztywnienie stawu skokowego – w zależności od ustawienia stopy, zmian wtórnych i powikłań:		
a) pod kątem zbliżonym do prostego	do 20	
b) w innych ustawieniach czynnościowo niekorzystnych	do 40	
164. Złamania kości piętowej lub skokowej z przemieszczeniem, zniekształceniem i innymi zmianami wtórnymi:		
a) miernego stopnia – zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych	do 15	
b) znacznego stopnia lub z powikłaniami – zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych	do 30	
165. Utrata kości piętowej lub kostkowej	40	
166. Uszkodzenia kości stępu z przemieszczeniem, zniekształceniami i innymi zmianami wtórnymi:		
a) miernego stopnia – zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych	do 10	
b) znacznego stopnia lub innymi powikłaniami – zależnie od wielkości zaburzeń	do 20	
167. Złamania kości śródstopia z przemieszczeniem, zniekształceniem stopy:		
a) złamania I lub V kości z wyraźnym przemieszczeniem – w zależności od stopnia zaburzeń czynnościowych	do 15	
b) złamania II, III lub IV kości śródstopia – w zależności od stopnia zaburzeń czynnościowych	do 10	
c) złamanie trzech i więcej kości śródstopia – w zależności od zaburzeń czynnościowych	do 20	
168. Złamania kości śródstopia powikłane zapaleniem kości, przetokami, wtórnymi zmianami troficznymi i zmianami neurologicznymi ocenia się według pozycji 167, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od stopnia powikłań	do 10	
169. Inne uszkodzenia stopy pozostawiające zmiany bliznowe i zniekształcające – w zależności od stopnia upośledzenia czynności	do 15	
170. Utrata stopy w całości	50	
171. Utrata stopy na poziomie stawu Choparta	40	
172. Utrata stopy w stawie Lisfranka	35	
173. Utrata stopy w obrębie kości śródstopia – zależnie od rozległości utraty przedstopia i cech kikuta	do 30	
Palce stopy		
174. Utrata paliczka paznokciowego palucha	do 5	
175. Utrata całego palucha	7	
176. Utrata wraz z kością śródstopia – w zależności od rozmiaru utraty kości śródstopia	do 20	
177. Utrata palców II-V w części lub całości – za każdy palec	2	
178. Utrata V palca wraz z kością śródstopia – zależnie od wielkości utraty kości śródstopia	do 10	
179. Utrata palców II-IV z kością śródstopia – zależnie od wielkości utraty kości śródstopia, za każdy palec	do 5	
180. Inne uszkodzenia i zniekształcenia palców – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji	do 5	
N. PORAZENIE LUB NIEDOWŁADY POSZCZEGÓLNYCH NERWÓW OBWODOWYCH		
181. Uszkodzenie częściowe lub całkowite – w zależności od stopnia zaburzeń:		
a) nerwu przeponowego poniżej jego połączenia z nerwem podobojczykowym	do 15	
b) nerwu piersiowego długiego	do 15	do 10
c) nerwu pachwowego	do 25	do 20
d) nerwu mięśniowo-skrórnego	do 25	do 20
e) nerwu promieniowego powyżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia	do 45	do 35
f) nerwu promieniowego poniżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia	do 30	do 25
g) nerwu promieniowego nad wejściem do kanału mięśnia odwracacza przedramienia	do 25	do 15
h) nerwu promieniowego po wyjściu z kanału mięśnia odwracacza przedramienia	do 15	do 10
i) nerwu pośrodkowego w zakresie ramienia	do 40	do 30
j) nerwu pośrodkowego w zakresie nadgarstka	do 25	do 15
k) nerwu łokciowego	do 30	do 20

ZAŁĄCZNIKI

l) spłotu karkowego części nadobojczykowej (górnjej)	do 25	do 20
m) spłotu barkowego części podobojczykowej (dolnej)	do 45	do 40
n) pozostałych nerwów odcinka szyjno-piersiowego	do 15	
o) nerwu zasłonowego	do 15	
p) nerwu udowego	do 30	
q) nerwów pośladkowych (górnego i dolnego)	do 20	
r) nerwu sromowego wspólnego	do 25	
s) nerwu kulszowego przed podziałem na nerw piszczelowy i strzałkowy (normę w wysokości ponad 50% stosować tylko przy nieuleczalnych owrzodzeniach)	do 60	
t) nerwu piszczelowego – (normę w wysokości ponad 30% stosować tylko przy nieuleczalnych owrzodzeniach)	do 40	
u) nerwu strzałkowego	do 20	
v) spłotu łędźwiowo-krzyżowego	do 70	
w) pozostałych nerwów odcinka łędźwiowo-krzyżowego	do 10	
Uwaga: według pozycji 181 ocenia się tylko uszkodzenia nerwów obwodowych. W przypadkach współistnienia uszkodzeń kostnych, mięśniowych i nerwowych należy stosować ocenę według pozycji dotyczących uszkodzeń kończyn górnych i dolnych.		
182. Kaulalgie potwierdzone obserwacją szpitalną – w zależności od stopnia zmian troficznych i nasilenia bólów	30	50

ZAŁĄCZNIK NR III KLAUZULE DODATKOWE

§ 1

KLAUZULE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO DOBROWOLNEGO UBEZPIECZENIA MIENIA OD OGNI A INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH

KLAUZULA OG1

Ubezpieczenia ryzyka przepięcia

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

- W odniesieniu do ubezpieczonych w ramach dobrowolnego ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych lub w ramach obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych:
 - budynków,**
 - budowli,**
 - stałych elementów budynków,**
 - maszyn, urządzeń i wyposażenia,**
 zakres ubezpieczenia obejmuje **szkody** powstałe wskutek **przepięcia**.
- CONCORDIA nie ponosi odpowiedzialności za **szkody** będące następstwem **przepięcia**:
 - w wszelkiego rodzaju miernikach, licznikach, bezpiecznikach, stycznikach, odgromnikach, grzejnych urządzeniach elektrycznych;
 - włódkach topikowych, czujnikach, żarówkach, lampach oraz wszelkich innych elementach i materiałach, które z uwagi na swoje specyficzne przeznaczenie i warunki pracy ulegają szybkiemu zużyciu lub które podlegają okresowej wymianie w ramach konserwacji, zgodnie z instrukcją techniczną i zaleceniami producenta;
 - w maszynach i urządzeniach, w których – w okresie poprzedzającym **szkodę** – nie przeprowadzono okresowego badania eksploatacyjnego stosownie do obowiązujących przepisów prawa lub zaleceń producenta;
 - powstałe w trakcie naprawy lub prób dokonywanych na maszynach i urządzeniach, z wyjątkiem prób związanych z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi;
 - powstałe w mikroinstalacjach, o których mowa w Klauzuli OG23.
- Ubezpieczający** ustala łączny limit odpowiedzialności na wszystkie przedmioty ubezpieczenia w odniesieniu do **szkód** powstałych wskutek **przepięcia** w okresie ubezpieczenia.
- Jeżeli nie umówiono się inaczej, w odniesieniu do **szkód** objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli w odniesieniu do mienia:
 - objętego ochroną ubezpieczeniową w ramach obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych – obowiązuje odrębna suma ubezpieczenia w wysokości 10 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia,
 - objętego ochroną ubezpieczeniową w ramach dobrowolnego ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych obowiązuje limit odpowiedzialności w wysokości 10 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż

łączna suma ubezpieczenia mienia w ramach tego ubezpieczenia.

KLAUZULA OG2A

Ubezpieczenia ryzyka wandalizmu

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

- W odniesieniu do ubezpieczonych w ramach dobrowolnego ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych lub w ramach obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych:
 - budynków,**
 - budowli,**
 - stałych elementów budynków,**
 - maszyn, urządzeń i wyposażenia,**
 - mikroinstalacji, o których mowa w klauzuli dodatkowej OG23,
 zakres ubezpieczenia obejmuje **szkody** powstałe wskutek **wandalizmu**.
- Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje **szkód** o charakterze estetycznym, polegających na pomalowaniu, porysowaniu, zarysowaniu powierzchni, umieszczenia napisów lub znaków graficznych (graffiti) oraz stłuczenia szyb.
- Ubezpieczający** ustala łączny limit odpowiedzialności na wszystkie przedmioty ubezpieczenia w odniesieniu do **szkód** powstałych wskutek **wandalizmu** w okresie ubezpieczenia.
- Jeżeli nie umówiono się inaczej, w odniesieniu do **szkód** objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli w odniesieniu do mienia:
 - objętego ochroną ubezpieczeniową w ramach obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych – obowiązuje odrębna suma ubezpieczenia w wysokości 5 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia,
 - objętego ochroną ubezpieczeniową w ramach dobrowolnego ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych obowiązuje limit odpowiedzialności w wysokości 5 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż łączna suma ubezpieczenia mienia w ramach tego ubezpieczenia.
- Każde odszkodowanie z tytułu **wandalizmu** pomniejszone zostanie o **udział własny Ubezpieczonego w szkodzie** w wysokości 5%, nie mniej niż 500 zł, który nie może być zniesiony.

KLAUZULA OG4A

Ubezpieczenia ryzyka rozmrożenia środków obrotowych (-18°C)

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

- W odniesieniu do **środków obrotowych** ubezpieczonych w ramach ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych, zakres ubezpieczenia obejmuje **szkody** powstałe wskutek **rozmrożenia**.
- Ubezpieczenie obejmuje wyłącznie **środki obrotowe**, których właściwością naturalną nakazują przechowywanie ich w temperaturze minus 18°C lub niższej.

- CONCORDIA nie ponosi odpowiedzialności za wszelkie **szkody** powstałe wskutek niewłaściwego przechowywania **środków obrotowych**.
- Ubezpieczający** ustala łączny limit odpowiedzialności na wszystkie przedmioty ubezpieczenia w odniesieniu do **szkód** powstałych wskutek **rozmrożenia** w okresie ubezpieczenia.
- Jeżeli nie umówiono się inaczej, limit odpowiedzialności CONCORDIA za **szkody** powstałe wskutek zdarzeń objętych niniejszą klauzulą wynosi 20% sumy ubezpieczenia **materiałów i zapasów** od ognia i innych zdarzeń losowych, nie więcej niż 20 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.

KLAUZULA OG4B

Ubezpieczenia ryzyka rozmrożenia środków obrotowych (-4°C)

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

- W odniesieniu do **środków obrotowych** ubezpieczonych w ramach ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych, zakres ubezpieczenia obejmuje **szkody** powstałe wskutek **rozmrożenia**.
- Ubezpieczenie obejmuje wyłącznie **środki obrotowe**, których właściwością naturalną nakazują przechowywanie ich w temperaturze minus 4°C lub niższej.
- CONCORDIA nie ponosi odpowiedzialności za wszelkie **szkody** powstałe wskutek niewłaściwego przechowywania **środków obrotowych**.
- Ubezpieczający** ustala łączny limit odpowiedzialności na wszystkie przedmioty ubezpieczenia w odniesieniu do **szkód** powstałych wskutek **rozmrożenia** w okresie ubezpieczenia.
- Jeżeli nie umówiono się inaczej, limit odpowiedzialności CONCORDIA za **szkody** powstałe wskutek zdarzeń objętych niniejszą klauzulą wynosi 20% sumy ubezpieczenia **materiałów i zapasów** od ognia i innych zdarzeń losowych, nie więcej niż 20 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.

KLAUZULA OG8

Ubezpieczenia szkód w mieniu znajdującym się na placach składowych

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

- Ubezpieczenie obejmuje **szkody** objęte zakresem dobrowolnego ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych powstałe w ubezpieczonych **ziemiopłodach** oraz **materiałach i zapasach** znajdujących się na **placach składowych**.
- Ubezpieczenie nie obejmuje **szkód**:
 - w **zwierzętach gospodarskich**,
 - w stómie, sienie lub trawach energetycznych,
 - będących następstwem **uderzenia** w ubezpieczone mienie **pojazdu**,
 - w razie braku zabezpieczenia mienia zgodnie z jego właściwościami naturalnymi, parametrami technicznymi wymaganymi dla danego rodzaju mienia oraz wytycznymi producenta dotyczącymi sposobu przechowywania mienia,
- Jeżeli nie umówiono się inaczej, limit odpowiedzialności CONCORDIA z tytułu niniejszej klauzuli wynosi 20% łącznej

sumy ubezpieczenia **ziemiopłodów** oraz **materiałów i zapasów**, nie więcej niż 50 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.

4. Dla **szkod** powstałych wskutek **powodzi, gradu, huraganu i deszczu nawalnego**, CONCORDIA ponosi odpowiedzialność do 15% limitu ustalonego zgonie z ust. 3 niniejszej klauzuli.

KLAUZULA OG10

Automatycznego pokrycia mienia

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. CONCORDIA w ramach dobrowolnego ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych oraz dobrowolnego ubezpieczenia mienia od **kradzieży z włamaniem i rabunku** obejmuje automatyczną ochroną ubezpieczeniową nowonabyte **budynki, budowle, stałe elementy budynku oraz maszyny, urządzenia i wyposażenie**, a także takie mienie, którego wartość wzrosła wskutek dokonania inwestycji lub modernizacji z dniem przejścia na **Ubezpieczonego** ryzyka związanego z posiadaniem tego mienia, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność CONCORDII rozpoczyna się po dokonaniu wszystkich odbiorów technicznych oraz po pozytywnym zakończeniu prób i testów **maszyn i urządzeń**.
2. Ochroną ubezpieczeniową automatycznie na okres 60 dni zostaje objęte mienie, o którym mowa w ust. 1, o ile fakt nabycia lub wzrostu wartości mienia zostanie zgłoszony CONCORDII w tym okresie.
3. Jeżeli strony nie umówią się inaczej odpowiedzialność CONCORDII w stosunku do automatycznie ubezpieczonego na mocy niniejszej klauzuli mienia ograniczona jest do kwoty odpowiadającej 20% łącznej sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 500 000 zł.
4. CONCORDIA nie ponosi odpowiedzialności za **szkody w mieniu**, o którym mowa powyżej, w razie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia w określonym w ust. 2 terminie.
5. W razie przekroczenia limitu ustalonego dla potrzeb niniejszej klauzuli odpowiedzialność CONCORDII ograniczona jest do sumy ubezpieczenia powiększonej o limit wynikający z klauzuli automatycznego pokrycia.
6. Objęcie ochroną ubezpieczeniową mienia po przekroczeniu ustalonego w ust. 3 limitu może mieć miejsce na podstawie indywidualnego wniosku **Ubezpieczającego** oraz pisemnej akceptacji CONCORDII, z zastrzeżeniem, że początek odpowiedzialności CONCORDII w odniesieniu do powyższego mienia nastąpić może najwcześniej od dnia złożenia wniosku.
7. Dodatkowa składka wynikająca z udzielonej ochrony na mocy niniejszej klauzuli naliczona zostanie z zastosowaniem stawki wynikającej z zawartej Umowy ubezpieczenia, w systemie pro rata temporis.
8. Rozliczenie składki wynikającej z udzielonej ochrony ubezpieczeniowej następuje w przeciągu 14 dni po zakończeniu kwartału, w którym nastąpiło przekazanie inwestycji do użytkowania lub do ewidencji środków trwałych **Ubezpieczającego**, jeżeli taka ewidencja jest prowadzona.

KLAUZULA OG11C

Klauzula zwiększenia sum ubezpieczenia ziemiopłodów (sierpień-październik)

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. CONCORDIA obejmuje ochroną, w zakresie dobrowolnego ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych, wzrost wartości ubezpieczanych **ziemiopłodów** w trakcie trwania Umowy ubezpieczenia, w okresie pomiędzy 1 sierpnia a 31 października.
2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, limit odpowiedzialności CONCORDII za **szkody** powstałe wskutek zdarzeń objętych zakresem ubezpieczenia w okresie wskazanym w ust. 1 wynosi 120% sumy ubezpieczenia **ziemiopłodów** od ognia i innych zdarzeń losowych na dzień zawarcia Umowy ubezpieczenia, nie więcej niż wzrost o 50 000 zł.
3. Klauzula nie dotyczy umów ubezpieczenia zawieranych na okres krótszy niż 12 miesięcy.

KLAUZULA OG12

Leeway

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że przy wyliczeniu odszkodowania CONCORDIA odstępuje od stosowania zasady odpowiedzialności proporcjonalnej w przypadku **niedobezpieczenia** mienia, jeżeli spełniony jest którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) wartość przedmiotu ubezpieczenia w dniu **szkody** nie przekracza 120% sumy ubezpieczenia tego przedmiotu;
- 2) wysokość **szkody** nie przekracza 20% sumy ubezpieczenia danego przedmiotu.

KLAUZULA OG17

Ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od porażenia prądem

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. W odniesieniu do **zwierząt gospodarskich** ubezpieczonych w ramach dobrowolnego ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych, zakres ubezpieczenia obejmuje **szkody** będące bezpośrednim następstwem **porażenia prądem**.

2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, limit odpowiedzialności CONCORDII za **szkody** objęte ochroną na podstawie niniejszej klauzuli wynosi 15% sumy ubezpieczenia **zwierząt gospodarskich** nie więcej niż 25 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.

KLAUZULA OG18

Ubezpieczenia mienia związanego z wylęgiem drobiu, chowem drobiu lub zwierząt futerkowych w ramach działów specjalnych produkcji rolnej

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. Dobrowolne ubezpieczenie od ognia i innych zdarzeń losowych obejmuje również **szkody** powstałe w **mieniu** związanym z wylęgiem drobiu, chowem drobiu lub zwierząt futerkowych w ramach **działów specjalnych produkcji rolnej**.
2. W odniesieniu do ubezpieczonego drobiu lub zwierząt futerkowych, CONCORDIA nie odpowiada za **szkody** powstałe wskutek **dymu i sady**.

KLAUZULA OG19

Ubezpieczenia mienia związanego z produkcją grzybów i grzybnii

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. Dobrowolne ubezpieczenie od ognia i innych zdarzeń losowych obejmuje również **szkody** powstałe w **mieniu** związanym z produkcją grzybów i grzybnii.
2. Z zakresu ubezpieczenia przedmiotowej klauzuli wyłączone są **szkody** powstałe w grzybach oraz grzybniach.

KLAUZULA OG20

Ubezpieczenia paliw napędowych

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. Dobrowolne ubezpieczenie od ognia i innych zdarzeń losowych obejmuje również **szkody** powstałe w paliwach napędowych znajdujące się w pojemnikach lub zbiornikach, które spełniają warunki określone w obowiązujących przepisach prawa w zakresie przechowywania paliw płynnych.
2. Z zakresu ubezpieczenia przedmiotowej klauzuli wyłączone są **szkody** powstałe w paliwach napędowych znajdujących się w pojazdach, lub w pojemnikach i zbiornikach niespełniających wymogów określonych w ust. 1.

KLAUZULA OG21

Ubezpieczenia słomy, siana, traw energetycznych składowanych w budynkach

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. Ubezpieczenie obejmuje **szkody** objęte zakresem dobrowolnego ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych powstałe w słomie, sianie trawach energetycznych składowanych w **budynkach**.
2. W odniesieniu do mienia wskazanego w niniejszej klauzuli, CONCORDIA nie odpowiada za **szkody** powstałe wskutek **zalania**, bez względu na włączenie do Umowy ubezpieczenia klauzuli **zalania**.
3. Jeżeli nie umówiono się inaczej, limit odpowiedzialności CONCORDII z tytułu niniejszej klauzuli wynosi 20% łącznej sumy ubezpieczenia **ziemiopłodów**, nie więcej niż 30 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.
4. Każde odszkodowanie za **szkody** w słomie, sianie lub trawach energetycznych powstałe wskutek **pożaru** lub **wybuchu** pomniejszone zostanie o **udział własny Ubezpieczonego w szkodzi** w wysokości 20%, nie mniej niż 500 zł, który nie może być zniesiony.

KLAUZULA OG22

Ubezpieczenia mienia od zalania

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. W odniesieniu do mienia ubezpieczonego w ramach dobrowolnego ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych lub obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych, zakres ubezpieczenia obejmuje **szkody** powstałe wskutek **zalania**.
2. **Ubezpieczający** ustala łączny limit odpowiedzialności na wszystkie przedmioty ubezpieczenia w odniesieniu do **szkod** powstałych wskutek **zalania** w okresie ubezpieczenia.
3. Jeżeli nie umówiono się inaczej, w odniesieniu do **szkod** objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli w odniesieniu do mienia:
 - 1) objęte ochroną ubezpieczeniową w ramach obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych – obowiązuje odrębna suma ubezpieczenia w wysokości 20 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia,
 - 2) objęte ochroną ubezpieczeniową w ramach dobrowolnego ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych obowiązuje limit odpowiedzialności w wysokości 20 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż łączna suma ubezpieczenia mienia w ramach tego ubezpieczenia.
4. W **szkodach** powstałych wskutek **zalania** wodą, pochodzącą z opadów atmosferycznych lub topnienia

śniegu, potrąca się **udział własny Ubezpieczonego** w wysokości:

- 1) 10% wartości **szkody**, jednak nie mniej niż 100 zł w pierwszej **szkodzi**;
 - 2) 50% wartości **szkody**, jednak nie mniej niż 500 zł w drugiej lub następnej **szkodzi**.
5. **Udziały własne** wskazane w ust. 4 nie mogą zostać zniesione.

KLAUZULA OG23

Ubezpieczenia odnawialnych źródeł energii

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. Przedmiotem ubezpieczenia w zakresie dobrowolnego ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych, dobrowolnego ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku oraz klauzuli dodatkowej ubezpieczenia ryzyka wandalizmu na podstawie niniejszej klauzuli mogą być wskazane w Umowie, będące własnością **Ubezpieczającego** i wykorzystywane na cele własne lub z zamiarem sprzedaży nadwyżki uzyskanej energii, zgodnie z Ustawą o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2015 poz. 478) mikroinstalacje, przez które rozumie się:
 - 1) **kollektory słoneczne** – urządzenia przeznaczone do konwersji energii promieniowania słonecznego na ciepło, posiadające certyfikat zgodności z normą PN-EN 12975-1, PN-EN 12975-2, PN-EN ISO 9806 lub posiadające certyfikat SOLAR KEYMARK;
 - 2) **system fotowoltaiczny** – panele fotowoltaiczne wraz z oprzyrządowaniem, służące do bezpośredniej zmiany energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną, posiadające certyfikat zgodności z normą PN-EN 61215 lub PN-EN 61646;
 - 3) **pompe ciepła** – urządzenie grzewcze, korzystające z odnawialnych źródeł energii, posiadające certyfikat zgodności z normą PN-EN 14511, PN-EN 12309, PN-EN 16147 lub PN-EN 15879-1;
 - 4) **małą elektrownię wiatrową** – urządzenie służące do zamiany energii wiatru w energię elektryczną, składające się z wieży wraz z fundamentem oraz umieszczonego w gondoli przetwornika energii wiatrowej z przekładnią i wirnikiem z łopatkami posiadające certyfikat zgodności z normą PN-EN 61400-2;
 - 5) **źródła ciepła opalane biomasą** – kotły z automatycznym lub ręcznym zasilaniem w paliwo, dedykowane wyłącznie do spalania określonego rodzaju biomasy, posiadające certyfikat zgodności z normą PN-EN 303-5;
 - 6) **mikrogenerację** – skojarzoną produkcję energii cieplnej i elektrycznej w oparciu o urządzenia małych i średniej mocy, posiadające certyfikat zgodności z normą PN-ISO 8528.
2. Ochroną ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku oraz ryzyka wandalizmu, objęte są wyłącznie mikroinstalacje umiejscowione na dachu budynku.
3. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
 - 1) mikroinstalacje nieprzymocowane trwale do **budynku** lub podłoża;
 - 2) **szkody** powstałe w wyniku nieużytkowania mikroinstalacji przez okres dłuższy niż 60 dni;
 - 3) **szkody** powstałe w wyniku montażu mikroinstalacji przez firmę lub osoby nieposiadające stosownych uprawnień do wykonywania tych czynności, o których mowa w obowiązujących przepisach prawa,
 - 4) **szkody** powstałe w wyniku wystąpienia ryzyka przepięcia, bez względu na rozszerzenie zakresu ubezpieczenia o inne klauzule dodatkowe.
4. Sposób ustalania sumy ubezpieczenia:
 - 1) dla mikroinstalacji w wieku do 10 lat (licząc od daty produkcji najważniejszych komponentów np. paneli fotowoltaicznych, turbiny wiatrowej), **Sumę ubezpieczenia** ustala **Ubezpieczający** na podstawie **wartości odtworzeniowej** mienia z dnia zawarcia Umowy.
 - 2) dla mikroinstalacji w wieku powyżej 10 lat (licząc od daty produkcji najważniejszych komponentów np. paneli fotowoltaicznych, turbiny wiatrowej), **Sumę ubezpieczenia** ustala **Ubezpieczający** na podstawie **wartości rzeczystwej** mienia z dnia zawarcia Umowy.
5. Rozmiar **szkody** i wysokość **odszkodowania** dla ubezpieczonego mienia ustala się w **wartości odtworzeniowej**, jako koszt naprawy uszkodzonego lub zakupu zniszczonego mienia, z zachowaniem jego dotychczasowych parametrów.
6. Rozmiar **szkody** i wysokość **odszkodowania** dla ubezpieczonego mienia będącego w wieku powyżej 10 lat (licząc od daty produkcji najważniejszych komponentów np. paneli fotowoltaicznych, turbiny wiatrowej), ustala się w **wartości rzeczystwej**.
7. Ubezpieczony zobowiązany jest dostarczyć Ubezpieczycielowi dokumenty niezbędne do rozpatrzenia wniosku o wypłatę odszkodowania, w tym:
 - 1) wykaz utraconych lub zniszczonych przedmiotów z podaniem ich wartości,
 - 2) dokumenty związane z zakupem i eksploatacją mikroinstalacji (w szczególności przeglądy gwarancyjne i okresowe dokonywane zgodnie z wymaganiami i zaleceniami producenta),

- 3) inne, wymienione przez Ubezpieczyciela w zawiadomieniu skierowanym do osoby występującej z roszczeniem i niezbędne do ustalenia odpowiedzialności za szkodę lub wysokość odszkodowania dokumenty.
8. W klauzuli zastosowanie ma franszyza integralna w wysokości 500 zł.

KLAUZULA OG24**Ubezpieczenia różnicy pomiędzy ceną nabycia/kosztom wytworzenia a ceną sprzedaży**

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. CONCORDIA pokrywa różnicę pomiędzy ceną nabycia/kosztom wytworzenia ubezpieczonych sprzedanych i nieodebranych przez kupującego **środków obrotowych** a ich ceną sprzedaży, jednak nie więcej niż 15% ceny nabycia/wytworzenia, o ile na skutek zrealizowania się **zdarzenia losowego** objętego ochroną ubezpieczenia ulegną one zniszczeniu bądź uszkodzeniu.
2. Z zastrzeżeniem powyższego uzgadnia się, że cena sprzedaży nie obejmuje kosztów transportu.
3. Jeżeli nie umówiono się inaczej, z zastrzeżeniem ust. 1, limit odpowiedzialności w okresie ubezpieczenia wynosi 20% sumy ubezpieczenia **środków obrotowych**, ale nie więcej niż 50 000 zł, na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.
4. W przypadku **nieodbezpieczenia środków obrotowych** wysokość odszkodowania zostanie ustalona zgodnie z § 41 **OWU**.

KLAUZULA OG30

Ubezpieczenia szyb i innych przedmiotów od stłuczenia
Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że ubezpieczenie obejmuje **szkody** powstałe w oszkleniu i innych przedmiotach na następujących warunkach:

1. W granicach ustalonej sumy ubezpieczenia zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje stłuczenie lub pęknięcie, będących własnością **Ubezpieczającego**, lub będących w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego:
 - 1) stałych oszkleń zewnętrznych i wewnętrznych **budynków i budowli**,
 - 2) szklanych lub kamiennych wykładzin oraz **budowli**, neonów, reklam świetlnych, szyldów, gablów, luster i witraży niezabytkowych, wykonanych ze szkła, minerałów i ich imitacji lub tworzyw sztucznych.
2. Ochroną ubezpieczeniową objęte jest mienie znajdujące się na terenie Polski, w miejscu wymienionym w Umowie ubezpieczenia. Ochrona ubezpieczeniowa zostaje zachowana mimo przeniesienia własności ubezpieczonego mienia między jednostkami organizacyjnymi **Ubezpieczonego**, lokalizacjami jednostek lub przeniesienia własności ubezpieczonego mienia na nowo powołane jednostki **Ubezpieczającego** oraz w przypadku przeniesienia własności na bank, zakład ubezpieczeń lub inny podmiot (jako zabezpieczenie wiarytelności).
3. Ubezpieczenie, w granicach sumy ubezpieczenia, obejmuje także:
 - 1) koszty ustawienia rusztowań lub drabin umożliwiających wstawienie szyb;
 - 2) demontaż lub naprawę instalacji świetlnych i neonowych;
 - 3) odtworzenie znaków reklamowych lub informacyjnych.
4. Odpowiedzialność CONCORDII nie obejmuje **szkod**:
 - 1) w szklanych i kamiennych wykładzinach podłogowych;
 - 2) w szybach zainstalowanych w środkach transportu, urządzeniach technicznych i różnego rodzaju instalacjach;
 - 3) w **mieniu** znajdującym się w **lokalu, budynku lub budowli** zamkniętym i nieużytkowanym przez okres dłuższy niż 30 dni;
 - 4) polegających na poplamieniu, zmianie barwy, zadrapaniu, porysowaniu, odprysnięciu kawałków powierzchni ubezpieczonych przedmiotów;
 - 5) będących następstwem niewłaściwego działania lub wady **urządzeń** oświetleniowych;
 - 6) powstałych wskutek wymiany, wymontowywania ubezpieczonego przedmiotu, prac konserwacyjnych lub naprawczych;
 - 7) zaistniałych podczas transportu;
 - 8) które łącznie ze wszystkimi kosztami dodatkowymi nie przekraczają 250 zł.
5. Wartość **szkody** obliczana jest według cen detalicznych przedmiotów tego samego lub podobnego rodzaju, gatunku, materiału i wymiarów albo według kosztów naprawy, z uwzględnieniem zakresu rzeczywistych uszkodzeń. Koszty naprawy powinny być udokumentowane rachunkiem wykonawcy albo kalkulacją **Ubezpieczającego**, jeżeli naprawił on **szkodę** własnymi siłami.
6. Wartość **szkody**, w granicach sumy ubezpieczenia, obejmuje:
 - 1) niezbędne koszty demontażu i montażu,
 - 2) koszty transportu,
 - 3) koszty odtworzenia folii antywłamaniowych,
 - 4) koszty odtworzenia nadruków reklamowych na drzwiach zewnętrznych i witrzynach.
7. Granicą odpowiedzialności CONCORDII z tytułu niniejszej klauzuli jest suma ubezpieczenia określona w Umowie ubezpieczenia.

KLAUZULE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO DOBROWOLNEGO UBEZPIECZENIA MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU**KLAUZULA KR2****Ubezpieczenia zewnętrznych elementów stałych budynków i budowli**

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. CONCORDIA rozszerza ochronę ubezpieczeniową o **szkody** powstałe w **elementach stałych budynków i budowli** od kradzieży i **dewastacji**.
2. Przedmiotem ubezpieczenia jest mienie znajdujące się na zewnątrz ubezpieczonego **budynku** lub **budowli** i trwale do niego przymocowane, tj. anteny, wszelkiego rodzaju, szyldy, neony, markizy, tablice reklamowe, zabezpieczenia okien i drzwi (np. rolety, żaluzje antywłamaniowe, okiennice), a także elementy oświetlenia oraz instalacji: alarmowych (w tym kamery), wentylacyjnych lub klimatyzacyjnych, a także inne elementy instalacji, które ze względów technologicznych muszą być zainstalowane za zewnątrz ubezpieczonego **budynku** lub **budowli**.
3. CONCORDIA nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli elementy **budynku** nie zostały zamontowane lub zainstalowane w taki sposób, że ich wymontowanie było możliwe bez pozostawienia śladów użycia siły lub narzędzi.
4. Jeżeli nie umówiono się inaczej, limit odpowiedzialności CONCORDII za **szkody** powstałe wskutek zdarzeń objętych niniejszą klauzulą wynosi 15 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.

KLAUZULA KR8**Ubezpieczenia szkód w mieniu znajdującym się na placach składowych**

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. Ubezpieczenie obejmuje **szkody** objęte zakresem dobrowolnego ubezpieczenia od **kradzieży z włamaniem i rabunku** powstałe w ubezpieczonych **ziemiopłodach** oraz materiałach i zapasach znajdującym się na **placach składowych**.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje **szkod**:
 - 1) w **zwierzętach gospodarskich**;
 - 2) w słomie, sienie lub trawach energetycznych;
 - 3) w razie braku zabezpieczenia mienia zgodnie z jego właściwościami naturalnymi, parametrami technicznymi wymaganymi dla danego rodzaju mienia oraz wytycznymi producenta dotyczącymi sposobu przechowywania mienia;
 - 4) powstałej wskutek **kradzieży z włamaniem**, gdy **plac składowy** był zabezpieczony niezgodnie z wymaganiami określonymi w Załączniku nr 1.
3. Jeżeli nie umówiono się inaczej, limit odpowiedzialności CONCORDII z tytułu niniejszej klauzuli wynosi 20% łącznej sumy ubezpieczenia **ziemiopłodów** oraz **materiałów i zapasów**, nie więcej niż 20 000 zł na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.

KLAUZULA KR24**Ubezpieczenia różnicy pomiędzy ceną nabycia/kosztom wytworzenia a ceną sprzedaży**

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Umowy ubezpieczenia i **OWU** ustala się, że:

1. CONCORDIA pokrywa różnicę pomiędzy ceną nabycia/kosztom wytworzenia ubezpieczonych sprzedanych i nieodebranych przez kupującego **środków obrotowych** a ich ceną sprzedaży, jednak nie więcej niż 15% ceny nabycia/wytworzenia, o ile na skutek zrealizowania się **zdarzenia** objętego ochroną ubezpieczenia ulegną one zniszczeniu bądź uszkodzeniu.
2. Z zastrzeżeniem powyższego uzgadnia się, że cena sprzedaży nie obejmuje kosztów transportu.
3. Jeżeli nie umówiono się inaczej, z zastrzeżeniem ust. 1, limit odpowiedzialności w okresie ubezpieczenia wynosi 20% sumy ubezpieczenia **środków obrotowych**, ale nie więcej niż 20 000 zł, na jedno i wszystkie **zdarzenia** w okresie ubezpieczenia.